

yar yayınları

İRAN'DA SİLAHLI MÜCADELE

KİTLELERİN
DEVİRİM YOLUNA
ÇEKİLMESİ

BİJAN DJAZANİ

"İran Halkının Fedayileri
Gerilla Örgütünün" kurucularından

Yar Yayınları : 41
Dünya Devrimci Pratiği: 9

Türkiye Yayını:

YAR YAYINLARI

Haziran 1978, İstanbul

Orijinal adı:

**BAWAFFNETER KAMPF IM IRAN
DER WEG ZUR MOBILISIERUNG
DER MASSEN**

Dizgi - Baskı - Cilt:

ZAFER MATBAASI

Kapak Filmi:

EBRU GRAFİK

Kapak Baskısı:

TEKİN OFSET

YÖNETİM YERİ:

Ticarethane Çıkmazı

Bozkurt Han. 25/1

Cağaloğlu - İstanbul

BİJAN DJAZANİ

İRAN'DA SİLAHLI MÜCADELE

KİTLELERİN
DEVİRİM YOLUNA ÇEKİLMESİ

Türkçesi:

S.S. Kaya

YAR YAYINLARI
P.K. 37 - İstanbul

Mayıs 1972'de ABD Cumhurbaşkanı Nixon ve danışmanı Kissinger Tahran'ı ziyaret ettiler. Bu ziyaretten amaç, ABD'nin, İran'a ve Şah'ın petrol üreten İran Körfezi'nin egemenliğine güvenini kökleştirmektir. Aynı zamanda haber aldığımızı göre bu ziyaret, Nixon'un İran'da, dünyada eşi benzeri olmayan, henüz Amerikan ordusunda bile kullanılmayan silahların yer aldığı bir askeri donatım deposu kurma kararı ile aynı zamana rastlamıştı. Ancak Nixon'un ziyareti sırasında Tahran-Washington işbirliğine karşı direnmek ve ABD'nin Vietnam'daki politikasına karşı protesto amacıyla gerilla örgütleri tarafından düzenlenen bir dizi patlamalar meydana geldi. Kasap Nixon, Pekin ve Moskova'da nazik bir gülümseme ve büyük bir terbiye ile karşılandığı halde Tahran'da çok daha az nazik olan bir kabul görmüştü.

İran'da bu yoğun askeri donatımın nedenini biliyoruz, bu donatımın nedenlerinden biri elbette ki Şahın İran sınırları dışında sürekli olarak tehdit altında bulunmasıdır: İran ordu birlikleri 1972 yılından bu yana Umman, Irak ve Pakistan'da hareket halindeydiler. Ama bu donatımın ayrıca bir de iç fonksiyonu vardır. Bu donatım 1971 yılında başlayan silahlı mücadeleye yöneliktir; bu mücadele gerek Şah'ın rejimi, gerekse bu bölgelerdeki Amerikan politikası için gitgide artan bir tehdittir. Güney Afrika'da olduğu gibi İran'da da gelecekte kırsal alanlardaki anti-gerilla kampanyalarında kullanılacak birkaç yüz helikopter, genel silah sevkinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Bu yazı önce yurtdışında «Grup 19. Bahman» tarafından yayınlanmış olan, İran Gerilla Hareketinin temelini açıklayan önemli belgelerden biridir. Bu belge hareketin ana sorunları hakkında bilgi vermektedir. Bir yandan politik düşüncelerin açıklanmasının olanak dışı olduğu bir ülkede silahlı mücadelenin gerekliliği vurgulanırken, öte yandan bu tür mücadelenin zorlukları ve gerekli aşamaları üzerinde durulmakta, böyle bir faaliyetin temel sorunları, küçük ve gizli bir silahlı grubun eylemlerinin işçi sınıfı ve köylülerin her geçen gün artan mücadeleleri ile nasıl birleştirileceği tartışılmaktadır. Aynı zamanda kentlerde, silahlı savaş olanaklarına bu tür bir mücadelenin geleneksel yerleri olan kırlar ve dağlarda artan savaş olanakları ile bağlantılı olarak değinilmektedir.

Hiç kuşkusuz İran devrimcilerinin önünde uzun süreli ve zahmetli bir mücadele vardır.

Nice savaşı bu güne kadar bu savaşta hayatını yitirdi yada hapishanelerde katledildi. Ama İran rejiminin askeri gücü bugün ne denli büyük olursa olsun bu rejim yavaş yavaş bir ekonomi uçurumuna doğru yuvarlanmaktadır. Tarımsal üretim günün gereklerinin çok gerisindedir. Son yirmi yıl içinde milyonlarca insanın yerleşmeye çalıştığı kentlerdeki yaşam gün geçtikçe zorlaşmakta, kentsel sorunlar hızla artmaktadır. Ancak petrol alış-verişlerinden sağlanan gelirler, bu rejime, orta sınıfın bir kısmına rüşvet yedirerek, öbür kısmına da terör ve her türlü baskı uygulayarak tüm direnişleri boğma olanağı vermiştir. Ne var ki yirmi yıldan daha da kısa bir süre içinde petroler tükenip sifıra inecek ve Pehlevi rejiminin bütün dayanakları yıkılacaktır. Kişilerin toplumsal durumu nedeniyle çeşitli biçimler alan halkın öfkesi ve hoşnutsuzluğu bütün bu sorunların etkisi ile ister istemez daha da gelişecektir.

İran'daki devrimci hareket, silahlı mücadele ile kitlelerin devrimci faaliyetlerinin bütünleşmesini kolaylaştıran politik koşulların arttığını görmezden gelemez. Biz bu kitabı, «İran'da Silahlı Mücadele» adı altında hem gelecek için bir belge, hem de son 5 yıllık gerilla savaşının açıklanması olarak yayınlıyoruz. Kitabın orijinali ilk kez 1973 güz döneminde İran'da yayınlanmıştır.

İran Komitesi
Ağustos 1976

ÖNSÖZ

Silahlı mücadelenin —Siah-Kal olaylarının— patlak vermesinden buyana iki yıl geçmiştir. Geçen zaman içinde bu hareketin özgül niteliği açık meydana çıktı. Buna rağmen bu hareket ilerici çevrelerde çok değişik görüş açılarını yansıtarak yorumlanmaktadır. Hatta doğrudan doğruya bu mücadele ile ilişkisi olan çevrelerce de yapılan yorumlar birbirinden farklıdır. Hareket içindeki çeşitli fraksiyonlar arasında da bugün ve ileride devrimci hareketin yöneleceği taktik ve strateji hakkında hâlâ fikir birliği sağlanamamıştır. Bu kitap, İran'daki silahlı devrimci hareketi daha iyi kavramaya ve karşılaştığı en önemli sorunlara açık bir çözüm getirmeye çalışmaktadır.

Biz bu kitabı iki önemli nedenden dolayı mümkün olduğu kadar kısa özetlemek istedik:

- a) Ele alınan konunun çizdiği sınırlar,
- b) Hareketin bazı sorunlarının, örneğin bir işçi partisinin kurulması, kurtuluş örgütünün önderliği, öncü ile kitleler arasındaki bağlantı ve birlik sorununun çeşitli broşürlerde daha önce ele alınmış olması(*)

Bu yazı dizisi silahlı devrimci hareketin ve stratejisinin bir tahlilidir. Elbette ki bu dizide yapılan öneriler ve ön tahminler hiçbir zaman asla değişmeyecek dogmatik bir gerçek olarak kabul edilmemelidir. Bunu böyle düşünmek devrimci hareketimizin yolunu engellemek demektir, bu da kitabın yayınlanmasında güttüğümüz amacın tam tersi olacaktır.

Ağustos 1973

(*) «İran İşçi Partisi» ve «Halkın Fedayileri Gerilla Örgütünün Birliği ve Stratejik Rolü» makaleleri 19. Bahman teorik dizisinin 1. sayısında yer almıştır.

1 | BİR KİTLE HAREKETİNİN YOKLUĞUNDA ÖNCÜYE DÜŞEN GÖREVLER

Savaşçıların ve silahlı hareketin karşılaştığı en önemli sorunlardan biri de sınırlı silahlı mücadeleden silahlı kitle hareketine geçiştir. Biz kitlenin devrimde oynadığı rol hakkındaki görüş açımızı saptamakla yetinmemeliyiz; bundan çok daha önemli birşey vardır: genel silahlı hareketin hangi yoldan ve hangi biçimde meydana geldiğinin üzerinde durulması. Bu soruna kesin bir cevap bulmak bugünkü silahlı mücadelenin bir parçası olan tüm grupların en önemli ve en başta gelen görevidir. Bu sorunun varlığını büsbütün inkâr eden unsurlar hatta örgütler vardır. Bu tutumun nedeni, devrimci teorinin eksikliği ve bugünkü silahlı mücadelenin kafalarda açıklık kazanmamış olmasıdır. Bu unsurlar ve örgütler, devrimin hazırlanmasında, bugünkü devrimci hareketin oynadığı rolü kavrayamamaktadır. Başka bir deyimle, bunlar hareket ile ilgili stratejik anlayıştan ne yazık ki yoksundurlar. Ama türlü problemlerle karşılaş-

tıkları zaman bu unsurlar ve örgütler, kısaca bugünkü hareketin zaten bir genel hareket haline gelmiş olduğunu söyleyerek sorulara cevap vermekten kaçınırlar. «Savaşın alevleri ortasında bulunan bizler, kitlelerin devrim hareketine katılmasının maddi ve manevi ifadesiyiz» yada «kitleler, düşmanla bizim aracılığımızla çarpışır» diyebilmektedir bu unsurlar. Elbette ki her marksist, genel bilgisi ne kadar sınırlı olursa olsun, yalnız ve yalnız öncü grupların üstlendikleri bir savaş ile kitlelerin savaşı arasındaki farkı kolayca anlayabilir. Eğer bu öncü gruplar bir tarihsel gerekliliğin ifadesi ise, eylemleri halkın taleplerinin ifadesi oluyorsa ve izledikleri strateji doğru ise bunlar yalnız o zaman kitlelerin manevi desteğini sağlayabilecektir. Nevar ki kitlelerin maddi desteği ile manevi desteği arasında, yani savaşa aktif olarak katılması ile pasif kalması arasında çok büyük bir fark vardır. Bu uçurumun üstüne köprü kurmak silahlı mücadeleyi genel bir kitle hareketi haline dönüştürmek demektir.

Şu var ki kitlelerin ruh hali hiçbir zaman sabit kalmaz ve hareketler daha büyük yada daha küçük faaliyetlerin ortaya konulduğu devrelerden geçerler. Kitlelerin ruh hali politik bir gerileme devresine girdiği zaman devrimci öncünün görevi nedir? Kitleler protesto etme yada saldırma arzusunu yitirdikleri zaman ne yapılacaktır? Büyük yada küçük faaliyetler devresini ortaya çıkaran yada bu devrelerin süresini uzatan yada kısaltan etkenlerin analizini

yapmadan bu soruları cevaplamak olanaksızdır.

Kitle hareketinin son derece ağır olduğu bir zamanda, bir yanda kitlelerin cesaretsizliği ve genel durgunluğu, öte yanda ise öncünün görev ve sorumluluk duygusundan kaynaklanan tutumu arasında bir çelişki vardır. İşte böyle anlarda öncü, politik durgunluk süresini vargücü ile kısaltmak için en elverişli taktiği kullanmalıdır. Kısacası: öncü, genel faaliyetsizlik ve umutsuzluk durumunu yenmek için elindeki kozunu, yani devrimci pratiğini uygulamalıdır. Bunun için örnek bir fedakârlık, devrimci coşku ve devrimci teorinin iyice kavranması gerekir ki, bu da, öncünün varlığının sürekliliğini ve gelişmesini sağlar. Böyle bir durumda hiçbir zaman kadercilerin yaptıkları gibi, boyun eğerek «öldürülmemek için ölelim arkadaşlar» denilmemelidir, çünkü bu sadece pasif direnme taraftarlarının hedefi olabilir. Pasif direnme taraftarları bugün kendi sözlerine göre «kitlelerin sahneye çıkacağı güne» kadar, sümüklüböcek gibi kabuklarına çekilmişlerdir.

Şimdi ise kitlelerin neden zaman zaman böylesine bir umutsuzluğa ve durgunluğa düştüklerini inceleyelim. Halkın ruh hali, hareketin biçimi ve durumu nesnel ve öznel koşullar tarafından etkilenmektedir. Nesnel koşullar egemen olan üretim sistemini ve toplumun altyapısını oluşturan etkenleri kapsar. Öte yanda ise nesnel gerçeklerce etkilenen öznel koşullar halkın tutumunda yansır. Devrimci bir durumda bu nesnel ve öznel koşulların etkisinde kalan kitleler ülkeye egemen olan sisteme ve bu sistemi

temsil eden rejime karşı saldırıya geçerler. Ancak böyle bir saldırı başarılı olmazsa -ki bunun nedeni ya nesnel koşulların henüz yeteri kadar olgunlaşmaması yada öznel etkenlerin (örneğin bir devrimci öncünün) yokluğudur- kitle hareketi bastırılacak ve kitleler düşmanın gücü karşısında umutsuzluğa ve korkuya düşeceklerdir.

Biz bu olguyu İran'ın çağdaş tarihinde defalarca izledik. Birinci Dünya Savaşı sırasında özellikle Ekim Devrimi'nden sonra ve Çarlık Rusya'sının yıkılma döneminde gelişen hareketler, 1921 yılında hükümet darbesi ile durdurulmuş ve 1922 ilâ 1926 yılları arasında yavaş yavaş bastırılmıştır. Bunu, 1940 yıllarına kadar süren genel bir politik durgunluk ve baskı dönemi izlemiştir. Toplumun yavaş bir gelişim gösterdiği daha sonraki 20 yıl içinde ise, karşı-devrimin şiddetini azaltmasıyla, öncünün yokluğuna rağmen (öncü bu zaman içinde tamamen ezilmişti) kitle hareketi yeniden canlanmıştı. İran'ın işgali ile başlayan süreç, toplumun gelişmesini dolaysız yada belirleyici biçimde etkilemediği halde gene de güçler dengesini hareketin lehine değiştirmiştir. 1940 ve 1953'te meydana gelen ve genişledikçe genişleyen çarpışmalar 1953 yılında bir hükümet darbesiyle bastırılmıştı. Bu hareketin bastırılması 1959 yılına kadar devam etti ve kitleleri politik durgunluğa, umutsuzluğa itti. Bu dönemde emekçi sınıflar daha çok olgunlaştıkları, devrimci güçler 22 yıl öncesine göre (1921 hükümet darbesi sırasında) çok daha iyi hazırlandıkları halde sonuç 22 yıl öncesinin hemen hemen aynısı olmuştu.

1959 ve 1963 yılları arasında hareket soluk alma dönemine girmiş, ancak bu dönem rejim tarafından tezgâhlanan genel bir katliamla bitmiştir. Bütün bu periyodik çalkantılar içinde dik-kati çeken en önemli nokta şudur: egemen klikler, ne zaman bir yenilginin ardından geri gelen reformları için yolu açmayı -doğal gelişimin aksi yönünde olsa da- başarsalar, yani sistemin iç çelişkileri ile egemen unsurlar arasındaki çelişkiler arasında bir denge kurmaya uğraşsalar, hareketin geri çekilme dönemi uzun sürüyor; aynı zamanda öncülerini seferber etme görevi bir hayli zorlaşıyordu. Böyle bir gelişme toplumların genel belirtisidir, dolayısıyla hareketimiz için bir özellik oluşturmaz. Aynı süreç başka ulusların tarihlerinde de izlenebilir. Bundan önceki gelişmeleri ele alıp incelersek, öncünün (öncü henüz başlangıç devresinde olsa bile) bir darbeye iyi kötü dayanabildikten sonra, bu darbeden çok daha güçlü ve tecrübeli çıktığını ve daha sonraki görevini çok daha mükemmel bir biçimde üstlenmeye hazır olduğunu görürüz. Buna örnek olarak 1949 yılındaki mini hükümet darbesi gösterilebilir: Tudeh Partisi birçok yönden zayıf olduğu halde buna dayanmış ve sonuç olarak bu parti, 1949'dan 1953 yılına kadar çok daha büyük bir güç ve coşku ile çalışabilmiştir. Öte yandan Tudeh Partisi 1953 yılındaki hükümet darbesinden hemen sonraki saldırılara dayanamadığı için 1959 ila 1963 yılları arasında gelen kısa bir mola döneminde artık hiçbir rol oynayamamıştı, çünkü hareket kesintisiz bir mücadele için gereken en önemli etkenini yitir-

mişti. Bu dönemde, partinin kaderini tayin eden, hareketin tecrübeli bir öncüden yoksun oluşuydu.

2 | HAREKETİN DURGUNLUK DÖ- NEMİNİ KISALTAN YADA UZA- TAN ETKENLER

Bu etkenleri saptayabilmek için, Lenin'in devrimci durumun varolup olmadığını gösteren şemasından yararlanırız. Lenin şöyle diyordu:

«...Egemen sınıfın bu egemenliğini sınırsız olarak kullanma olanağı yoktur. Sömürülen kitlelerin artık eski ölçülere boyun eğmek istemedikleri gerçeği yalnız başına devrimin başlangıcı için yeterli değildir. En az bunun kadar zorunlu olan şey, egemen sınıfın da eskisi gibi hükmünü sürdürememesidir. Emekçi kitleler çok ciddi baskılara uğramalı ve aynı zamanda halkın mücadelesi de güçlenmelidir. Kitleler durgun ve barışçı bir yaşam içinde olsalar bile uzun vadede onlar da kendilerini çevreleyen etkenler ve egemen sınıfın baskısı nedeniyle eşsiz bir tarihi eyleme zorlanacaktır. «Lenin sözlerini şöyle sürdürüyordu: «Bir sosyalist devrimin zaferle sonuçlanması için, devrimin nesnel koşullarını oluşturan etkenler ve bunların yanı sıra öznel koşulların varlığı gereklidir; yani

kahramanca ve büyük bir fedakârlıkla savaşma yeteneğine sahip grupların ve bir de en uygun, en doğru stratejik ve taktik programa sahip devrimci bir partinin varlığı şarttır.»

Bu leninist tutumun ışığında, politik gerileme döneminde aşağıdaki etkenleri ayırt edebiliriz:

- a) Üretim sistemi ve egemen sosyo-ekonomik koşullara karşı kitlelerin tavrı;
- b) Egemen sınıfların uyguladığı egemenliğin türü, rejimin gücü ve bu gücü kullanma yeteneği;
- c) Öncünün gücü, devrimci deneyi ve örgütlenmesi.

a) Üretim Sistemi ve Egemen Sosyo-Ekonomik Koşullara Karşı Kitlelerin Tavrı.

Toplumun nesnel koşulları, devrimci bir hareketin ilerlemesi yada gerilemesi için belirleyici olan en önemli etkenlerdir. Doruğuna ulaşmış bir üretim sistemi artık toplumsal-ekonomik düzensizliklere hiçbir cevap bulamıyor ve bunun için kendi batışına doğru yöneliyorsa, içindeki çelişkiler artık yanyana varlığını sürdüremez ve birbiriyle çatışmaya başlar. Yozlaşmış, çürümüş sistem, kitlelerin günlük yaşamını dolaysız bir biçimde etkileyecek ve bu sistemi artık dayanılmaz hale getirecektir.

Toplumumuz bir feodal üretim sistemi ile belirlenmektedir, bu sistemin içinde kapitalizm, kompradorluk biçiminde yerleşmiş, kök salmıştır. Ülkemize egemen olan toplumsal-ekonomik sistemin koşulları birçok sorun doğurmuştur:

Bunlar özellikle feodalizm ile dışa bağımlı kapitalizm arasındaki çelişkilerin sonucuydu. Bu sorunlar, genel durumu iki yönde etkiliyordu: Birincisi kitlelerin yaşamı ve bugünkü duruma karşı tutumları, ikincisi ise egemen sınıfların gücü ve olanaklarıdır.

Toprak reformu ve son on yılın başka reformist eylemleri, sözde bu çelişkileri çözecek ve egemen sistemi yeniden canlandıracaktı. Feodalizm, bir hükümet sistemi olarak maddi temelini kaybederken yerini dışa bağımlı kapitalizme bıraktı. Böylece egemen sınıfın içindeki en önemli çelişkiler çözüldüğü halde, dışa bağımlı kapitalist sistemden doğan çelişkiler büyüdükçe büyüdü. Bu değişiklikler her ne kadar genel kısıtları ortadan kaldırmamış hatta kitlelerin sırtına çok daha zalim bir rejim yüklemişse de gene toplumsal gelişmeyi hızlandırıp yeni bir üretim sistemi doğurdular. En son değişiklikler kitlelerde yeni bir umut belirtisine neden oldu ve özellikle toprak reformu köylüler arasındaki umutları canlandırmaya yaradı; aynı şekilde şehir proletaryasında da umutlar uyandırıldı.

Sanayi üretiminin gelişmede gösterdiği görece hız, reformlardan önceki hoşnutsuzluğa -geçici de olsa- son verebildi, en azından bu hoşnutsuzluğu kontrol altına alabildi. Durgun bir biçimde ülkede var olan genel hoşnutsuzluğun artması, için egemen sistemin kitlelere ister istemez gerçek yüzünü göstereceği bir geçiş dönemi gerekiyordu. Yabancı sermaye yatırımlarında kendisini gösteren yeni üretim sisteminin büyüüp gelişmesi, hammadde ve yarı-mamuller üretimi hacminin genişlemesi yabancı ülkelere sağlanan ge-

lirin büyük bir hızla artması -ki aslında dünya tekelleri tarafından ülkenin doğal kaynaklarının ve işgücünün eşsiz bir biçimde sömürülmesi demektir- kapitalist ilişkilerin tarıma kadar uzanması, toplumsal çelişkileri artırıyor ve keskinleştiriyordu. Mevcut sistemi devrimci hareketin büyümesine bir engel olarak görenlerin tersine, biz kendi stratejimizi bu sistem içindeki gelişmeler ve bundan doğan çelişkiler üzerine kurduk. Artık yok olmak üzere olan ve varlığının nedenini eski sistemden kaynaklandıran o güçlere asla güvenmiyoruz. Biz bunun yerine nicelik ve nitelik bakımından bugünkü sistemin gelişmesine bağlı olarak büyüyen güçlere güvenmekteyiz. Nesnel gerçeğin hareket ve kitlelerin bilinci üzerindeki temel etkisini gözönünde tuttuğumuz için olaylara yaklaşımımız hiçbir zaman tek yönlü olmaz. İnsanların kültürel ve entelektüel ortamı, kitleler ile öncü arasındaki ilişkiler ve kitlelerin öncüden aldığı bilinç, son çarpışmaların etkisi, bütün bunlar kitlelerin herşeyden yoksun edilmiş olması duygusu ve hoşnutsuzluğunu kat kat arttıran etkenlerdir.

Asla küçümsenemeyecek bir mücadele geleneğine sahip olan şehir proletaryası, kurtuluş hareketinde ve işçi sınıfı hareketinde önemli bir rol oynayan Tudeh Partisi ve Ulusal Cepheyi daha canlı biçimde hatırlamaktadır. Bu iki hareketin lider kadrolarında görülen kadercilik ve sözkonusu iki örgütün, mücadeleye hazır kitleleri yönetmede gösterdiği yeteneksizlik, tüm ilerici güçlere karşı kamuoyunda kuşku yaratmıştı. Bu kuşku ve güvensizliği yenmek hareketimizin en zor görevlerinden biridir.

b) Egemen Sınıfların Uyguladığı Egemenliğin Türü, Rejimin Gücü ve Bu Gücü Uygulama Yeteneği.

Egemen sınıf, göze almak zorunda olduğumuz birçok yönden yalnızca biridir. Bu sınıf, müttefiği ve koruyucusu olan emperyalistlerle birlikte hareketi boğmaya çalışmaktadır. Ne var ki egemen sınıf her zaman aynı olanaklara sahip değildir. Karşı-devrim de, devrim gibi, bazı nesnel koşullar ve etkenlere bağlıdır, ki bunlar toplumun gelişmesini yavaşlatabilir yada başka bir yöne çekebilirler. Herşeyden önce karşı-devrim askeri ve idari aygıtın yenilenmesi için yol arar ve bunu yaparken iktidarını yoğunlaştırmaya çalışır. Ama böylelikle egemenliği kendi çelişkileri ve çağdışı hükümet sistemi yüzünden gittikçe zorlaşır. Egemen sınıfların yurtdışındaki müttefikleri ve bunların karşılıklı ilişkileri de hükümeti bir hayli etkilemektedir.

Bu nedenle egemen sınıfların durumunu üç ayrı dönemde tahlil edebiliriz:

1) 1940 ve 1953 Yılları Arası:

Bu dönemde hükümetin biçimi, iktidarın yoğunlaşma ve inşa yöntemi rejimin zaafalarını gösteriyordu. Ülke içinde ve dışında çelişkiler gittikçe daha fazla büyüyor ve rejim artık hareketi bastırmaya olanak bulamıyordu.

2) 1953 ve 1963 Yılları

Gerek rejim gerekse yurtdışındaki emperyalist müttefikleri kitle hareketini bastırmayı becermişlerse de, egemen sınıflar içindeki çelişkile-

ri ortadan kaldıramamışlardır. Bu çelişkiler, feodalizm ile komprador-kapitalizm ve Amerikalılar ile Britanyalılar arasındaki çıkar karşıtlığında görülmüyordu. Feodalizmin çürümüş sistemi, idari ve askeri aygıtın kalkınması ve gelişmesine engel olmuştu. Şah, iç ve dış politikanın tek etkeni değildi. Bazı politik kişiler ve ordu kumandanları, çeşitli emperyalist güçlere bağlılıklarındaki karşıtlıklar ve çekişmeler sonucu küçük küçük fraksiyonlar biçiminde bölünmeye başladılar. Rejimin mali durumu çok zayıftı. Genel ekonomik durum da yalnız acınacak bir halde olmakla kalmıyor, zaman zaman tehlikeli bir hal alıyordu. Bütün bunlar politik baskı ile birleştğinde, halkın, polis devletini hiçe sayarak, genel ve açık hoşnutsuzluk gösterileri yapmasına neden olmaktaydı. Bu durum eninde sonunda bazı çelişkilerin çözülmesini, bazılarının da düzene konmasını sağladı (örneğin feodalizm ile komprador-kapitalizm arasındaki çelişkinin, amerikalılar ile britanyalılar arasındaki çelişkinin ortadan kaldırılması gibi.)

3) 1960 ve Özellikle 1963 Sonrası

Bu yıllardan başlayarak, genellikle saray erkânının, özellikle de Şah'ın hükümet içindeki konumları hiçbir kısıtlamaya tabi değildi. Bu dönemde en önemli şey, rejim tarafından iktidarın yoğunlaştırılması olmuştur; iktidarda bulunan çete içindeki çelişkilerin çözümlenmesi ve yurt dışındaki çelişkilerin hale yola konmasından sonra rejimin çeşitli unsurları arasında kurulan nisbi denge, idari ve askeri aygıtın yeniden canlandırılarak polis ve orduya olağanüs-

tü denetim olanakları tanınması; saray erkânı ve Şah'ın ülkenin idari ve askeri politikasında belirleyici etken olarak aldıkları rol, tayin edici olmuştur. Rejim, bütün dünyada en son karşıdevrimci yöntem ve deneyleri inceleyerek kitle arasında birdenbire doğan hareketlerin kontrolünde özellikle uyanık davranmaya başladı. Şah'ın mutlak egemenliği, onu ülke içindeki fraksiyon ve unsurlarla bunların yurtdışındaki muhalifleri arasında bir çeşit uzlaştırıcı yapmıştı. Şah'ın aldığı rol öylesine büyüktü ki emperyalistlerin arasındaki hoşnutsuz unsurlar bile, sonradan başlarına geleceklerden korktukları için Şah'tan vazgeçmek yada sistemi değiştirmek istemiyorlardı. Başka bir deyimle: bunlar bugünkü sistemi, mümkün olan sistemler arasında en iyisi olarak görmekteler. Böyle bir durumda Şah'ın liderliğindeki rejim, iktidarını ve gücünü arttırma arzularından vazgeçmek şöyle dursun, bu konudaki hırsını bir türlü tatmin edemez duruma geldi. Bunun yanısıra iktidarı elinde tutan çetenin militarist emelleri de doruğuna varmıştı. En son ekonomik kalkınma devresi komprador-burjuvaziye büyüme olanağı sağlamış, rejim de idari ve askeri aygıtını daha çok genişletme olanağı bulmuştur. Ani bir kalkınma ve buna paralel olarak büyüyen iktidar hırsı da, ülke içindeki askeri donatım ve tesislerin birikimi gibi, ekonomik, politik ve belki de askeri bir bunalımın habercisidir. Bugün rejim, nesnel etkenler ve devrimci kitle hareketinin eksikliğinden dolayı hayli güçlüdür. Gerçek budur. Ne var ki durumumuzu açık ve seçik bir şekilde tahlil edip iyice kavrar

ve doğru dürüst bir strateji izlersek, egemen sınıfı kapana kısıtırarak yenilgiye uğratabiliriz.

c) Güç, Devrimci Deney ve Öncünün Örgütlenmesi

Üçüncü etken, daha önce sözünü ettiğimiz etkenlere bağlı olarak, halkın öncüsü ve devrimci sınıfın kendisidir. Öncünün yeteneği, örgütlenmesi ve deneyi, strateji ve taktiği ile birleşerek duraklama zamanını uzatabilir yada kısaltabilir. Öncünün tutum ve davranışı nesnel etkenler ve koşullar tarafından belirlenir. Öncü gruplar oluşturulduktan hemen sonra, bilinçli eylemleriyle koşulları etkileyebilirler. Öncü grupların toplumu etkileyebilmeleri için tam gelişmiş olmaları, yani artık işçi sınıfının yada halkın öncüsü haline gelmeleri zorunlu olmayabilir. Faaliyetlerinin başından beri bu grupların, kendi yeteneklerine göre, öncü kadar sorumlulukları vardır. Bugünkü elverişsiz koşullar, öncünün her üç etkeni birleştirmesine olanak vermiyor. İşçi sınıfı hareketine bağlı kimselerin saflarında büyük bir kargaşalık sözkonusudur. Bayraklarına «silahlı mücadele» sloganını yazmış olan grup ve örgütlerin görece olarak elverişli olanaklara sahip olmalarına rağmen, işçi sınıfının tek öncüsünün yaratılmasına uzun bir yol vardır. İşçi sınıfı ideolojisini benimseyen kimselerin uyguladıkları yanlış politikanın sonucu olarak boş yere muazzam güçler harcanmıştır. Bu ise doğrudan doğruya karşı-devrimci güçlerin lehine etkisini göstermiştir.

Ulusal burjuvazi ve küçük-burjuvaziye bağlı örgütler de zayıf ve çok bölünmüş bir durum-

dadır. Bu örgütler arasında küçük-burjuva-devrimci nitelikteki biraz daha ilerici unsurlar, şimdiye kadar kendilerine sempatzan olabilecek güçleri birleştirememişlerdir ve bunların devrimci hareketin liderliğini paylaşabilmeleri için daha uzun yıllara gerek vardır. Bu da birlik cephesini zayıflatan bir başka etkidir. Bu durum yalnızca Lenin'in söylediklerini kanıtlar, biz ise şunu tekrarlayabiliriz: Ulusal burjuvazi ve küçük-burjuvaziye bağlı güçler ve grupların güçlü olmasından çok zaaflarından dolayı üzüntü duymaktayız.

Özet olarak diyebiliriz ki, bu üç etkenin kaynaşması devrimin çıkarına olacaktır. Bu etkenleri devrime yaramıyacak bir biçimde birleştirmek duraklama dönemini uzatacak, kitlelerin seferber edilmesini yavaşlatacak ve zorlaştıracaktır. Dünyada bütün devrimci hareketler elbetteki zafer ve bunun yanısıra yenilgi dönemleri yaşamıştır. Ama gerektiği biçimde birbirine bağlanarak Rusya'daki 1905 - 1907 devrimini doğuran yine bu etkenlerdir. Her ne kadar bu devrimler başarısız olmuşsa da, bu dönemleri izleyen duraklama dönemleri beş yıldan fazla sürmemiştir. Yanlış biçimde birbirine bağlanan aynı etkenler 1953'teki yenilgiyi başımıza getirmiş, bunun arkasından gelen duraklama, baskı ve zulüm dönemi ise, arada sadece 1960 ile 1963 arasında, 3 yıl süren kısa bir soluk alma dönemi ile tam yirmi yıl sürmüştür. Bir kitle hareketinin sadece tek tük öncü grupları ile oluşturulabileceğine inanmak, silahlı hareketi yanlış bir sonuca götürecektir. Çünkü yalnız fedakârlık ve kararlılıkla güç dengesi devrim lehine

değiştirilemez. Öncü grupların büyük kahramanlığını öğrenen ve bizzat gören kitlelerin derhal karşı devrimcilerin imhasına girişeceklerine de inanmak yanlıştır. Bu düşünme tarzının hiçbir devrimci teoriyle hele marksist-leninist teoriyle ilgisi yoktur, böyle düşünmek sadece küçük-burjuvalara özgü bir maceracılık anlamına gelir. Silahlı hareket halkımızın kurtuluş savaşının yalnızca bir aşamasını oluşturur.

Silahlı hareketin uyguladığı taktik (silahlı hareketin önemli rolünün vurgulanması) kitleleri seferber etmeye yarar. Bu, iyice düşünülmesi gereken ve büyük bir proleter sabrı ile geliştirilebilecek uzun bir mücadeledir.

3

BAŞLANGIÇ DÖNEMİNDE SİLAHLI MÜCADELENİN ÖRGÜTLENME ŞEKLİ VE TEMEL TAKTİĞİ

İran devrimci hareketinin stratejisinde üç aşama vardır. Birinci aşama silahlı mücadeleyi savunma ve yürütmeye yöneliktir. İkinci aşamada artık kitleler düşmana karşı mücadeleyi üzerlerine alır ve hareketi maddi ve manevi yönden destekler. Üçüncü aşamada ise kitleler doğrudan doğruya silahlı mücadeleye katılacak ve böylece hareket bir kitle hareketine dönüşerek demokratik niteliğe kavuşacaktır; bu da halkın yönetimi için bir temel oluşturacaktır.

Birinci aşamada hareket iki hedefe yöneliktir:

a) Devrimci sınıfın devrimci öncüsünü yaratmak ve devrim içinde işçi sınıfının hakimiyetini sağlamak,

b) Silahlı mücadeleyi kitle içinde kökleştirmek ve böylece kitle seferberliği için uygun bir ortam sağlayarak toplumda özel bir politik durum yaratmak.

Bir devrimci öncünün yaratılması ancak mücadele ile mümkündür, çünkü öncü belirli bir dönemdeki devrimci mücadelenin sonucudur, yoksa hiçbir zaman mücadeleye girişmeden önce öncü oluşmaz.

Hali hazırda programlarını işçi sınıfı ideolojisine göre hazırlayan grup ve örgütler sınırlı bir öncü rolü oynayabilirler. Ne var ki, bu işçi sınıfı öncüsünün er veya geç işçi sınıfının gelişmiş bir politik partisi haline gelebileceği sanılsın. Devrimci süreç içinde işçi sınıfının öncüsü zorunlu olarak bir işçi sınıfı partisi biçiminde kristalleşmeyebilir. Ama buna rağmen öncü kitlelerin başına geçip mücadeleyi yürütme potansiyeli ve yeteneğine sahip olmalıdır. Öncünün bir parti biçiminde gelişmesine yardım edecek koşullar biraraya geldiğinde işçi sınıfı partisi de oluşacaktır.

Silahlı mücadeleyi kabul eden örgütler arasından bir devrimci öncü meydana getirilebilmesi için en iyi örnek Halkın Fedailerı Örgütüdür. Bu gruplar devrimci bir strateji yardımıyla başka grup ve örgütlerin başına geçmeye çalışmalıdır. İşte bu pratiğe dayanan ikinci önemli adım, bütün ilerici güçleri tek bir devrimci strateji yönünde birleştirecek ideolojik mücadeledir. Bu ideolojik mücadele devrimci işçi hareketi ve kurtuluş hareketinin tümü içinde kesintisiz olarak sürdürülmelidir. Bu mücadele ideolojik, stratejik ve taktik bütünlüğe ulaşmamıza yardım edecektir. Bunun için düşmana karşı açık silahlı mücadeleye girişmeden önceki ideolojik mücadelenin büyük önemini vurgulamak isteriz. Bundan dolayı hiçbir tutarlı yönü olmayan çeşitli pasifistler ya-

da diğerk barışçı yollar arama taraftarları ile birleşemeyiz.

Devrimde işçi sınıfının hakimiyetini sağlamak için önce bu sınıfın öncüsünü yaratmak gerekir. Böylece o zamana kadar varolan tüm bölünmeler aitedilecektir. İşçi sınıfı öncüsünün devrimci pratiğı, işçi sınıfının kurtuluş hareketinde ve nihayet demokratik devrimde onun liderliğini garanti edecektir. Oysa devrimci işçi sınıfı hareketi içindeki bölünmelerin devamı kurtuluş hareketinin gelişmesine ve zaferine engel olacaktır.

Devrimci küçük-burjuvazi, hareketin başına geçmek istemesine -ki bu istek doğaldır- rağmen şu gerçeğı anlayamıyor: İşçi sınıfının devrimci öncüsünün olmayışı bütün hareket için büyük bir zarardır ve dolayısıyla devrimci küçük-burjuvazi dahil bütün ilerici güçler bu eksikliğin zararını çekecektir.

Şimdi ise devrimci hareketin gösterebileceğı örgütsel temel çizgileri ve örgüt biçimlerini tahlil edelim:

I) BUGÜNKÜ KOŞULLARDA ÖRGÜTÜN EN ÖNEMLİ ÇİZGİLERİ VE DEVRİMCİ HAREKETİN ÖRGÜTLENMESİNE YÖN VEREN GÜÇLER

Bugünkü koşullar altında, hareketi oluşturan güçlerin örgütlenmesi önlerindeki görevlere bağlıdır. Öte yandan, hareket içindeki örgüt biçimleri, bu tür örgütlerin içeriğı tarafından belirlenir: taktiğın düzeltilmesi yada değıştirilmesi,

örgüt biçiminin düzeltilmesini yada değiştirilmesini gerekli kılacaktır.

Bugünkü koşullar altında, politik-askeri gruplar en ileri örgütlenme biçimini oluşturmaktadır. Bu gruplar, diğer gruplardan farklı olarak, öncü rolünü üstlenebilmek için gerekli temel çizgilere sahiptir ve pratikte hareket, bu gruplar tarafından yönetilir. İşçi sınıfının öncüsü, örgütlerini, işçi sınıfı ideolojisi temeli üzerinde inşa etmiş veya edecek olan grup ve çevreler arasından çıkacaktır.

Politik-askeri grupların yanında ayrı bir gruplaşma biçimi daha vardır. Bu da, gerek hareketin içinde gerekse kitlelerin seferber edilmesinde önemli bir rol oynar. Biz bu gruplaşma biçimine politik-ekonomik gruplar demekteyiz. Kendilerine düşen görevlere uygun olarak, bu grupların, özel bir örgüt biçimi vardır. Bunların başlıca görevi, direnişin örgütlenmesi ve çeşitli kolların genel hareketini sağlamak ve yürütmektir. Bu grupların sayısı ve bunların toplamı bugün politik askeri gruplardan daha fazladır. Aynı şey dolaysız etki çevresi içindeki potansiyel güçler için söylenebilir. Marksist-leninist ideolojiye dayanan politik-askeri grupların bugünkü koşullar altında bir işçi sınıfı partisi rolünü oynayabileceğini kabul edersek, politik-ekonomik grupların rolü partiye kıyasla bir meslek grubuna benzetilebilir.

Yukarıda sıraladığımız grupların yanısıra, devrimci hareket, birçok başka örgütlenmiş gruplar da doğurmuştur. Her örgüt biçiminin belirli bir görevi vardır ve her örgüt devrimin hazırlanmasında ve kitlelerin seferber edilmesinde belir-

leyici bir rol oynar. Özellikle «Hattın Gerisinde» adlı komitenin rolü ve bu komitenin yayın birimleri son derece önemlidir.

POLİTİK-ASKERİ GRUPLAR

Bugüne kadar bu grupların görevlerini açıklayan birkaç broşür ve yazı yayınlanmıştır. Biz bu yazıda, söz konusu grupların en önemli karakteristiklerini inceleyeceğiz. Politik-askeri grupların tahlili, bize, bu grupların mücadele içinde doğup geliştiklerini gösterir. Politik-askeri grupların oluşturulmasının nedeni, kendi üyelerinin politik bilgilerini ilerletmek değil, halk düşmanlarına karşı mücadeledir.

Her ne kadar bazıları toplumu tahlil edip inceleme amacı ile oluşturulmuş ise de bunlar, kendi öğretilerini pratiğe geçirerek devrimci karakterlerini kazanmışlardır; böylece bu gruplar kendiliğinden birer savaş birimi haline gelmişlerdir. Bu grupların kurucu komite üyelerinin gittikçe çoğalması da savaş süreci içinde meydana gelmiş ve kadroları kısa bir politik ve ekonomik faaliyet dönemi geçirdikten sonra silahlı mücadeleye katılmıştır. Bu gruplar için savaş deneyine sahip olmak halkla dayanışma ifadesi, silahlı mücadelenin koşullarının pratik olarak kavranması, silahlı mücadelenin koşullarına alışık olma ve kendi olanaklarının, güçlerinin ve düşmanın gücünün bilinmesi ile eş anlamdadır. Bunun dışında geçmiş mücadele deneylerinden yararlanma olanağı, bu gruplara sayısız yararlar sağlamıştır. Bu çok önemli bir noktadır ve bize bu grupların halkın içinde iyice kök salmış olduklarını gösterir. Bū-

tün bunlar, pratiğin teoriden üstünlüğünü inkâr edilemez biçimde ortaya koymaktadır, çünkü devrimci teori aslında dolaysız pratikten doğar ve pratik teoriyi etkileyip düzeltir.

Politik-askeri grupların örgütlenmesi sırasında özellikle aşağıdaki noktalara dikkat edilmelidir:

a) Bugünkü gerilla grupları, eski politik grupların örgütlenme, özel ilişkiler, disiplin ve diğer konularda uygulamış oldukları yöntemleri tamamen bırakmalıdır. Birçok politik-askeri grup şimdiye kadar ağır darbelere katlanmak zorunda kalmışsa, bunun nedeni bu grupların bu uyarıları hiçe saymalarıdır. Elbette ki gerilla hareketi savaşlar sırasında ve özellikle savaşın başlangıç devresinde, en mükemmel kadrolarını kaybetmek zorunda kalacaktır. Ama hiç değilse bunlardan ders almayı öğrenirse birçok gereksiz kayıplar önlenebilir. Şunu itiraf etmeli ki, teorik deneylerin yeni oluşturulan gruplara uygulanması her zaman beklenen sonuçları vermeyebilir. Çok tecrübeli grup ve örgütlerin, çoğu kez yerel çalışma ilkelerini (tabii ki gerilla ilkelerini de) hiçe saydığını gördüğümüz halde, nice canlara malolan deneyleri, teorik bir biçimde yeni oluşturulan gruplara aktarmamız nasıl mümkün olabilir.

Bu bir hatadır ve bu hatayı temelden incelemeli ve düzeltmeliyiz. Bizce edinilen deneylerin başkalarına iletilmesi ve doğruluğu kanıtlanmış ilkelerin uygulanması, daha az deney sahibi grupların, deneyden geçmiş iyi kadrolarca yönetilmesi ve bunlar arasında işbirliğinin sağlanmasına dayanmalıdır. Bunun dışında, örgütlenme çalışmaları

rının dikkatle izlenmesi, her kadro üyesinin, bütün faaliyeti sırasında, hemen ilk günden başlanmak üzere iyice eğitim görmesi ve işin niceliğinden çok niteliğinin yükseltilmesi yoluyla, bu hatalar ortadan kaldırılabılır.

b) Her politik-askeri grubun ancak sınırlı sayıda üyesi olmalıdır. Fakat böyle bir grup sayıca çoğalmışsa yada bir gerilla örgütünü oluşturmak için başka gruplarla birleşmişse, bu durumda yine de bu birlikten bağımsız kalan kendi birliklerine önem verilmeli, standart birleşik bir hücrenin kurulmasından kaçınılmalıdır. Bu birlikler birbirine bağlı kalmadan çalışacak fakat aynı ideolojiyi ve taktiği izleyecektir. Bu örgütlenme yöntemi hareketin boyutlarının genişlemesi için en elverişli biçimi oluşturur ve aynı zamanda deney sahibi grupların kadrolarını yitirmeden sürekli olarak yaşamalarını sağlar. Öte yandan, devrimci hareketin büyümesi ve gelişmesi için en önemli koşullardan biri olan stratejik rolü de garanti eder. Bu yöntem sayesinde düşman, çok sayıda gerilla savaşçısını sürekli bir saldırma yöntemi ile yıkmak ve yoketmek imkanından yoksun bırakılır. Örgüt birimleri arasındaki ilişkiler ve bütünlük en iyi biçimde «Hattın Gerisinde» komiteleri aracılığıyla sağlanır. Ama bu böyle komitelerin olmadığı yerlerde bütün ilişkilerden vazgeçilmesi anlamına gelmemelidir.

c) Politik-askeri gruplar, özellikle devrimci teoriye önem vermeli ve bunu iyice incelemelidir. Devrimci işçi hareketini temsil eden grupların üyelerinin ideolojik eğitimi, yetiştirilmesi bu grupların sürekli görevleri arasına girer. Bu grupların başlıca görevi zamanı gelince hareketin başına geçmek ve ilk adımı atmak olduğu için bunlara

ek bir görev daha düşer. Bu ise, devrimci hareketin teorik gereklerini hayata geçirmektir. Silahlı mücadelenin stratejisi, sadece pratikte etkililiğini göstermemeli, bu strateji teoride de hazırlanıp, geliştirilerek oportünist grup ve örgütlerin karşısına çıkarılmalıdır. Asla unutmamamız gereken şey oportünizmin devrimci hareketin içinde en ufak bir fikir ayrılığının baş göstermesini büyük bir nimet olarak beklemesidir; oportünizmin gerilla eyleminin zaman zaman gevşemesini, zayıflamasını özlemlerle beklediğini ve fırsattan istifade ederek harekete karşı ideolojik saldırıya geçmeye hazır olduğunu asla unutmamalıyız. Gerek pratikte gerekse ideoloji alanında oportünizme karşı mücadele, bütün devrimci güçleri devrimci stratejiye doğru yönlendirmek, işçi hareketinin bütünlüğünü ve tüm ilerici güçlerle birleşmesini sağlamak yolunda bir deneydir. Eleştiri ve özeleştiri gibi yapıcı bir ilkenin uygulanması taktiğin sık sık kontrolü ve girilen bütün eylemlerin öncetizlikle planlanıp tahlil edilmesi bunun da hareketin her ayrı devresinde ayrı ayrı yapılması, bir öncünün tüm sorumluluğunu üstlenmiş olan grupları daha güçlü kılacak, bunların gelişmesine yardım edecek ve bu grupların tüm devrimci hareket tarafından öncü olarak kabullenmesini sağlayacaktır. Pratikte ve teoride silahlı mücadeleyi kabul eden marksist-leninist gruplar saflarını sıklaştırmalı, pekiştirmeli ve devrimci işçi hareketinin bütünlüğü ve bölünmezliğinin sağlanmasını baş görev edinmelidir. İşte işçi sınıfı hegemonyası için zorunlu olan koşul budur. Marksist-leninist gruplar içinde ideolojik birliğin ve teorik çalışmaların küçümsenmesi, eninde sonunda ya

nızca kurtuluş hareketinin bütünlüğüne yönelmekle kalmayarak, ileride halkın tüm güçleri için yıkıcı ve mahvedici olacaktır.

d) Politik-askeri gruplar, politik ve ekonomik mücadeleyi yarınki silahlı çatışmanın patlak vereceği en önemli alanlar olarak kabul etmelidir. Bunun için genel mücadeleyi mümkün olduğu kadar genişletmek ve ' politik ve mesleki grup ve hücrelerin kurulmasına geçmek zorunludur. Bunun için, bu grupların üyeliği için, kalifiye olma niteliği bakımından, politik-ekonomik grupların saflarından çıkan yöneticiler ele alınmalıdır. Politik-askeri gruplar için politik bilinci olmayan, savaşa ilgisiz kimseleri gerilla sempatisini seviyesine getirebilme umudu ile yetiştirmek olanaksızdır. Genel politik ve ekonomik hareket gerilla örgütlerinin desteklenmesi için en mükemmel zemindir.

e) Eğer olanak varsa, bugün mevcut olan gerilla grup ve örgütleri, kentlerin dışında gerilla birlikleri kurmalı ve düşmanın küçük birlikleri ve mangalarına karşı ormanlarda ve yüksek dağlık arazide gerçek çarpışmalar provoke ederek savaş içinde bu grupları eğitmelidir. Siah-Kal birliğinin taktik yenilgisi, bu örgütleri yeni girişimlerde bulunmaktan alıkoymamalı ve onları korkutmamalıdır. Başka girişimlerle karşılaştırıldığında, Siah-Kal, 9 savaşçının şehit düşmesine rağmen taktik açıdan bile büyük bir zaferdir. Kaldı ki Siah-Kal ayaklanmasının stratejik önemi sözkonusudur. Bunun dışında silahlı hareket, kırsal alanlarda düşmanla çatışmaya girerek pratik deneyler edinmek ve sonuçları titizlikle tahsil etmek zorundadır. Ne yazık ki yoldaşlarımızın

Siah-Kal'de şehit düşmeleri, şimdilik hareketi böyle bir fırsattan yoksun bırakmıştır.

Böyle bir girişimde bulunma olanağı, savaşçıların iyi tanıdıkları ve belirli bir gücün hazır beklediği uygun alanların seçilmesi anlamına gelir. Bu yapılmazsa gerçek sonuçlara varılamayacaktır. Öte yanda böyle bir askeri mücadele oluşmak üzere ise, gerilla örgütleri, bunu titizlikle tahlil etmeli ve silahlı mücadelenin genişletilmesi için olanaklar yaratmalıdır. Bu tür gelişmeler, hareketin gidişini belirleyici biçimde etkileyecek ve çeşitli güçlerin seferber edilmesi için en iyi fırsatları yaratacaktır.

Silahlı mücadeleyi örgütlemenin çeşitli biçimleri dikkate alınır, taşra kentlerinde oluşturulacak hücre ve gruplar için uygun biçimler aranır ve girişimlerin başarısı için zorunlu olan çeşitli taktikler geliştirilirse, politik-askeri grupların, mücadelenin içeriği ve biçimi bakımından dogmatizme kaymaları önlenebilecektir.

POLİTİK-EKONOMİK GRUPLAR

Bugünkü koşullar altında politik-askeri gruplar, politik-ekonomik gruplar oluşturacak durumda değildir. Onların bugünkü durumu ve sürekli olarak düşmanla çatışmak zorunda kaldıkları gerçeği, bu grupların bu soruna daha fazla yer ayırıp üstünde durmalarını engellemektedir. Politik-ekonomik grupların, aslında politik-askeri gruplar için büyük öneme sahip olması yüzünden, politik-askeri gruplar, kadrolarını politik-ekonomik grupları örgütlemekle görevlendirmelidir. Silahlı devrimci mücadele konusunda açık se-

çik görüşleri ve bilinçleri sayesinde bu kadrolar, politik ve ekonomik huzursuzlukları kolaylıkla devrimci harekete kanalize edebileceklerdir. Bu iki grup arasındaki ilişkiler, hiçbir zaman belirli bir tek yöntemle sınırlı kalmamalıdır. Bu ilişkiler, her grubun özel durumuna ve olanaklarına bağlıdır. Politik-ekonomik grupların kurulmasında aşağıdaki noktalara özellikle dikkat edilmelidir.

a) Bu gruplar protesto gösterileri örgütlemekle yükümlü olmalıdır, bu onların başlıca görevidir. Sözkonusu grupların üyeleri çeşitli ekonomi dallarında veya işçilerin yoğun olduğu yerlerde çalışan politik yönden bilinçli kişilerden oluşmalıdır. Üniversiteler, okullar, fabrikalar, bankalar, sendikalar, öğretmen birlikleri, çeşitli kollarda ticaretle uğraşan tüccarlar, işadamları politik ekonomik grupların kurulması için elverişli unsurlardır. Bir grup yada bir hücre için en önemli etkenler şunlardır: Üstlenilen sorumluluğun kesinlikle kavranması, en elverişli örgüt biçimlerinin kullanılması, saptarılan taktikten çıkarılan doğru talepler. Önemli olan üyelerin çokluğu değil, bunlardır.

b) Bu gruplar, eski tip gizli «politik» hücreler haline gelmekten bilinçli olarak ve kesinlikle kaçınılmalıdır. Çünkü bu hücrelerin başarısızlığı, pratikte yeteri kadar kanıtlanmıştır. Bu gruplar aynı zamanda askeri veya yarı-askeri eylemlere karışmaktan kaçınılmalıdır. Ama bu, grupların silahlı mücadeleye katılma olanağından yoksun bırakılması demek değildir, tam tersine bunlar, silahlı birimlerin yetiştirilmesi için elverişli bir alan oluştururlar. Politik-ekonomik gruplar veya hücreler örgütlenme biçimlerinin gerektirdiği görev-

leri yerine getirmeli, hiçbir zaman askeri faaliyetlere karışmayı sonra da bu askeri faaliyetleri, ekonomik faaliyetleri ile birleştirmeyi denememelidir.

c) Bu grupların gizli faaliyetleri ve polise karşı mücadeleleri hiçbir zaman politik-askeri grupların edindikleri ilkelerin dolaysız kopyası olmamalıdır. Aksi halde çeşitli iş kollarında çalışan kitleler ile ilişkiler yitirilecektir. Politik-ekonomik gruplar, gizli ve polisin haber alma olanaklarından saklı olarak meydana getirildikleri halde, birinci görevlerinin kitlelerle temas olduğu hiçbir zaman unutulmamalıdır. Bu nedenle polis-le çatışma olasılığı her zaman akılda tutulmalı, her an bir ihanet olasılığı hesaba katılmalıdır. Grup ve Yürütme Komitesi üyeleri, tutuklandıkları takdirde, düşmanın vereceği her cezayı göze almak zorundadır. Gerçi bu cezalar, gerilla savaşçılarına uygulananların yanında pek fazla sayılmaz, fakat yine de fedakârlık baştan göze alınmalıdır. Grupların örgütsel hiyerarşisi askeri düzeye indirilmelidir: mümkün olduğu kadar küçük bir Yürütme Komitesi ve belirli bir dal içinde haberleşme bağlantısı tamamen yeterlidir. Burada örneğin bir «birim» veya «güvenilir bir barınak» gibi şeyler kesinlikle yoktur, gerilla argosu da kullanılmayacaktır. Grubun sorumluluğunu artıracak her çeşit formaliteden kaçınılacaktır.

d) Politik ekonomik gruplar içinde devrimci teoriye, devrimci hareket hakkındaki yayınlara ve klasik devrimci eserlere son derece büyük önem verilmelidir. Marksist-leninist gruplarda ideolojik eğitim ve kişinin tam olarak yetiştirilmesi toplam faaliyetin bir bölümüdür. Butür grupla-

rın örgütleyicileri tüm devrimci hareketin gidişi üzerine geniş bir bilgiye sahip olmalı ve gerilla örgütlerinin öneri ve uyarılarını çok ciddiye almalıdır. Faaliyetlerinin, gerilla örgütlerinin faaliyetleri ile uyum sağlamasına özellikle dikkat edilmelidir.

e) Genel hoşnutsuzluğa bir yön verebilmek için bu gruplar, mevcut bütün yasal olanaklardan faydalanmalıdır. Örneğin (rejim tarafından kurulmuş) sendika görünümündeki kuruluşlar, görüşme ve tartışma mekanizmaları vs. den yararlanılmalıdır. Ne kadar az ölçüde olursa olsun rejimi destekleme anlamına gelecek her türlü ifade, yasal olanakları abartma, rejimin lehine olacak herhangi bir harekette bulunma kesinlikle engellenmelidir. Bir iş kolunun üyelerini seferber etmek için veya başka bir iş kolu ile dayanışmayı ifade etmek için her grup broşür veya bildiri dağıtabilir. O zaman grup tüm sorumluluğu üstüne alacak ve muhtemel bir ihanet karşısında başka grupları deşifre etmekten kesinlikle kaçınacaktır. Bu grupların hareket ettirici gücü belirli bir iş kolunun ekonomik talepleri ve kısmî eylemidir.

«HATTIN GERİSİNDE» KOMİTESİ

Böyle bir komitenin kesin zorunluluğu bugün apaçık ortadadır. Bu komiteler yurtdışında en elverişli yerlerde ve ülkedeki cepheye mümkün olduğu kadar yakın bölgelerde kurulmalıdır. Bu gibi komitelerin kurulmasında en önemli saydığımız noktalar şunlardır:

a) Bu komitelerin yönetimi ve örgütlenmesi,

olanaklar çerçevesinde ülke içinden kaydırılan kadroların eline teslim edilmelidir. Gerilla örgütlerinin en tecrübeli kadrolarından birkaçı bu gibi komitelerin başına geçmeli ve bir süre sonra yönetim yurtdışında özellikle bu görevler için yetiştirilmiş kadrolara devredilmelidir. Böylece, ülke içindeki birliklerin doğru yöntemleri kullanması sağlanacak, öte yandan da tecrübeli kadrolar düşman saldırısından korunacaktır. Çünkü bu kadrolar, düşman tarafından izlenme olasılığı söz konusu olduğu için, ülke dışında bile açık savaşa katılmayacaktır. Bunun dışında bu sürekli değiş-tokuş kadroların yozlaşmasını önleyebilecektir. Komite üyelerinin en büyük kısmını yurtdışında yaşayan yurtdaşlar oluşturacaktır.

b) Sözkonusu komiteler, İran gerilla örgütlerinin propaganda merkezlerinin yurtdışında en uygun yerlerde kurulmaları görevini üstlerine alacaktır. Yurtdışında bulunan gruplar ve örgütler tarafından hazırlanacak propaganda tesisleri aynı zamanda kadroların askeri eğitimine de olanağ sağlayabilecek ve İran'da kullanılmak üzere silah gereksinimini karşılayabilecektir.

c) Komiteler, İran'da bir örgütün birimleri arasında gereken bağlantıyı kuracak; ayrı ayrı grup ve örgütler arasında sürekli dayanışmayı yönetecektir. Gerilla örgütleri tarafından yurtdışına gönderilen kadrolar aynı zamanda kurye görevini de üstlenecektir.

d) İran'da devrimci hareket ile yurtdışındaki çeşitli örgütler arasında temaslar sağlamak da bu komitelerin görevleri arasındadır.

Biz bu hücrelerin özel ve sıkı bir örgüt biçiminde olmalarını önermekteyiz. Hücrenin, mükemmel bir savaş deneyinden geçmiş, muhtemelen politik-askeri gruplarla tek yanlı ilişkileri olan iki veya üç üyesi vardır. Böyle bir hücrenin görevlerinden biri gerilla örgütlerinin yayınlarını teksir etmek, silahlı hareket için doğrudan doğruya büyük önem taşıyan klasik eserleri yayınlamaktır. Bu yayınlar daha sonra politik-ekonomik gruplar arasında yaygınlaştırılır. Politik-ekonomik gruplar ile bir yayın hücresi arasında tek taraflı temas hücre için uzun bir eylem süresini gerektirecektir. Yayın hücrelerinin kurulması gerilla örgütlerinin çalışmasını önemli ölçüde kolaylaştıracak ve teksir edilmiş malzemenin dağıtımında gerillanın üstlendiği riski de büyük ölçüde kaldıracaktır. Ayrıca politik-ekonomik grupların, polise karşı konumları da güç kazanacaktır. Bu hücreler kendileri için gerekli olan araç gereçleri kendileri sağlayacaktır. Bu hücrelerin üyeleri hücre açığa çıkarıldığında birkaç yıl hapis cezasını göze almak zorundadır. Politik-askeri gruplar, bu gibi hücrelerin kurulması için dolaysız girişimlerde bulunabilir ve bu hücrelerle tek yanlı temasa geçebilirler.

II) SİLAHLI DEVRİMCİ MÜCADELE VE BU MÜCADELENİN KOŞULLARI

Devrimci silahlı hareket, İran Kurtuluş Hareketinin sadece bir devresidir. 1906 yılında Ana-

yasa devrimi ile doğan bu kurtuluş hareketi son on yılda emperyalizme ve emperyalizmin yerel müttefiklerine karşı sürdürdüğü mücadelede zafer dönemleri yaşadığı gibi, yenilgiye uğratıldığı dönemler de geçirmiştir. Birinci Dünya Savaşı'nın başlaması ile 1921 yılındaki hükümet darbesi arasında İran'ın birçok bölgesinde devrimci hareketler baş göstermiştir. Ne var ki bütün bu hareketler eninde sonunda Rıza Han'ın diktatörlüğü tarafından bastırılmıştır.

Hareketin en önemli dönemi İran petrollerinin millileştirildiği 1940 ila 1953 yıllarıdır. 1953 yılındaki hükümet darbesi ile parçalanan hareketi 1960 ila 1963 yılları arasında tekrar canlandırmak için yeni yeni girişimlerde bulunulmuş, ancak bunlar başarısız kalmıştır. 5 Haziran 1953 tarihinde rejim muazzam bir kitle katliamına girişerek hareketi kan içinde boğmuştur. Bir süre sonra Siah-Kal olayı ile hareket yeniden canlandırılmış ve böylece devrimci mücadelenin yeni bir devresi açılmıştır.

Siah-Kal olayına iki nedenden dolayı bu ad verilmiştir. Birincisi, bu hareket emperyalizme ve yurtiçi düşmanlara karşı silahlı mücadeleyi temel taktik olarak kabul etmiştir; ikincisi bu mücadele tüm ilerici güçleri devrime götürecektir bir liderliğin oluşması için yolu açmıştır.

Hareketin başlangıcından buyana, İran'daki alıyordu yada bizzat hareketin içinde savaşıyordu. O nedenle, silahlı devrimci hareket içinde işçi sınıfının hegemonyasını kurmak için mücadele eden işçi sınıfının tüm marksist-leninist örgütleri,

kurtuluş hareketine bütününüyle katılmayı en büyük görev olarak görmekte-dirler.

Bu örgütler önüne geçilmez sınıf savaşını, emperyalizme ve emperyalizmin ülke içindeki müttefiklerine karşı savaşmak yoluyla yürütecektir. Kurtuluş hareketinin bu devresinde (yani silahlı devrimci savaş döneminde) harekete katılan bütün marksist-leninist örgütlerin gözünde silahlı devrimci hareketin başlıca niteliği budur. İran işçi hareketinin tarihi hatalarının ve bu hareketin anti-emperyalist mücadele ile olan ilişkisinin artık aşılması gerekmektedir. Devrimci işçi hareketinin zaferinin bu hareketin, İran halkının kurtuluş hareketindeki tarihi rolü ile belirlendiğine bütün kalbimizle inanıyoruz.

Silahlı devrimci hareketin taktiğini anlamak için bu hareketi meydana getiren başlıca koşulları bir bir incelememiz gerekiyor.

Bu hareketin tohumu, 1960'tan 1963'e kadar süren savaşın başarısızlığı ve bunu izleyen Haziran 1963 yılındaki kitle katliamı tarafından atılmıştır. 1963'ten 1969 yılına kadar süren eşine rastlanmayacak ölçüde zalim baskılar sırasında, silahlı mücadeleye hazırlanan birkaç grup ihanete uğramış ve yok edilmişti. Ayakta kalan gruplar silahlı mücadelenin mümkün olan her türlü biçimini incelemeye başladılar, basit bir gerilla savaşından şehir gerilla savaşına kadar bütün aşamalar üzerinde durdular. Birkaç politik-askeri grup rejimin ağır darbelerine hedef olduğu halde, güç toplayarak 1969'un sonlarına doğru açıkça

rejimle mücadeleye girişti. O dönemde İran toplumunun sosyo-ekonomik koşulları şöyleydi:

1) Sosyo-Ekonomik Koşullar ve Kitlelerin Tutumu

Son on yıl içinde yapılan reformların sonucu olarak feodalizmin egemen olduğu feodal-komprador sistemin yerini dışa bağımlı kapitalist sistem almıştır. Feodalizm, kapitalizm ve sosyalizm gibi klasik sistemlere kıyasla, bağımlı kapitalizm-komprador burjuvazinin büyük ölçüde gelişmesinin sonucu olarak- olgunlaşmayan bir sistemdir. Bu sistem bir yandan dünya emperyalizminin gelişmesine, bir yandan da yeni-sömürgeciliğin genişlemesine bağlıdır.

İran burjuvazisinin başta gelen unsuru olan komprador-burjuvazinin egemenliği ve üretimin temel yöntemi olarak bağımlı kapitalizmin kurulması, ekonomik gelişime yolaçmıştır. Sürekli olarak emperyalist tekellere bağlı kalmaya mahkûm olan bu sistem, bir takım tarihi yetersizlikler dışında ekonomik refah sağladı. Çünkü bu sistem eski sisteme kıyasla daha ileriydi. Ekonomik ilişkilerdeki bu yeni sistem ülkenin sosyo-ekonomik gereklerini karşılamak için kurulmuştu. Sürekli olarak dünya tekellerine bağlılığı nedeniyle bu sistem inkâr edilemeyecek bozukluklar getirmişti. Feodalizm ile burjuvazi arasındaki çelişkilerin çözümlenmesinde tamamen başarısız olması bir yana, yeni egemenlik, İran toplumunun içinde bulunduğu temel çelişkilerin de ortadan kaldırılmasını başaramamıştır. Yeni egemenliğin ekonomik «balayı» tez geçmiş, ve bu sistem içindeki çelişkiler çok açık ve seçik ortaya serilmiştir. Artık halk-

la emperyalizm ve komprador burjuvazi (ki emperyalizmin en önemli müttefikidir) arasındaki baş çelişki kolayca görülmektedir. Buna rağmen sisteme özgü çelişkilerin sistemin altın yıllarında oldukça sessiz olduğunu da unutmamamız gerekir. Yukarıda sözü geçen etkenlerin doğrudan doğruya sonucu olan ve bu nedenle devrimci hareket için yarar sağlayabilecek olan bu gelişme tahlil edilmelidir:

a) Dışa bağımlı kapitalizmin egemen olması sonucu işçi sınıfı büyük ölçüde artmıştır. Niceliğin bu büyük artışı her ne kadar devrimci hareket için objektif bir koşul olarak kabul edilebilirse de, buna, niteliksel büyüme eklenmezse devrimci bir güce dönüşemez. İşçi sınıfının niteliksel büyümesi sınıfsal kavga süresince örgütlü devrimci yapılar sayesinde oluşacaktır. İşçi sınıfının büyük bir hızla nicelik bakımından artışı, aynı zamanda bu sınıfın, en büyük kısmının tecrübesizliğini ve bilinçsizliğini göstermektedir.

Proleter kültürü, sınıfsal bilinç ve savaş deneyi olmaksızın, toplumumuzun proletaryasının bir devrimci sınıf olarak tanımlanması yanlış ve yetersizdir. Böyle bir niteliğin eksikliği işçi sınıfı içinde küçük-burjuva ve köylü kültürünün geçerliliğini kanıtlıyor. İran işçi sınıfının -ve özellikle yaş bakımından bu sınıf içinde en aktif rolü almaları gerekenlerin- büyük kısmı en ilkel politik ve sınıfsal bilinçten yoksundurlar.

Yeni sistem ve sistem ile içindeki çelişkilerin, nisbi olarak birarada yaşamaları «yeni» işçi sınıfını çeşitli biçimlerde belirlemiştir. Daha iyi bir geleceğe zayıf da olsa umutlar beslenmekte, daha iyi yaşamak için kişisel mücadeleler başlamak-

ta, sömürüye ve zulme karşı daha çok sabır gösterilmekte, kollektif mücadele ve gösteri coşkusu yok olmaktadır.

Daha önceki mücadelelerde deney edinmiş küçük bir işçi azınlığı işçi sınıfının devrimci gücü ve yeteneğinin istenilen etkisini gösterememiştir.

Bunun nedeni, işçi sınıfı hareketinin uzun süreli bir yalnızlık dönemi yaşamaması, yönetim ve örgütün yokluğu ve politik yönden deney sahibi olanlarla «yeni» işçiler arasındaki yaş farkıdır.

Bugünkü hareketsizliğin ve politik durgunluğun dikkatle incelenmesi sosyo-ekonomik gelişmenin diyalektik olarak kavranması için şarttır. Çünkü bu durum yarınki hareket açısından da önemlidir.

Rusya'da 19. yüzyılın son yirmibeş yılında burjuvazinin hızla büyümesi yüzyılımızın başlarında muazzam işçi sınıfı hareketine yol açmıştır. Dengesiz gelişimi ile bağımlı kapitalizm, İran'da «balayı»nı yüzyılın sonlarına doğru bitirecek ve dolayısıyla şimdilik nisbi sessizlik içinde olan çelişkileri keskinleştirecektir. Bu, bir kitle hareketinin genişlemesi için objektif temeli hazırlar.

Silahlı Devrimci Hareket, ilk önceleri işçi sınıfının kendiliğinden faaliyetlerini ve desteğini tarafına çekemez ve bunun için de işçi sınıfı içindeki güçlerden de hemen yararlanamaz.

b) Feodalizmin sonu, köylüleri eskiden kolayca belirlenebilen sınıfsal yapılarından çekip koparmıştır. Bu nedenle bir kutuplaşma için elverişli olan köylülüğün belirli kesimleri komprador burjuvazinin sömürüsüne terk edilmiştir. Kırdaki kapitalist ilişkiler kurulmuş, kapitalizm

tarımda kök salmış ve hızla gelişmeye başlamıştır. Reformların sonucu olarak eski feodal beyler sahneyi terketmiştir, fakat köylüler eskiden olduğu kadar aç, sefil ve sömürülmüş bir halde yaşamaktadır. Köylülerin, düşmanları olan burjuvaziye ve rejimi iyice anlamaları için belirli bir gelişmenin meydana gelmesi şarttır. Bir yanda küçük toprak ağalarının (toprak reformu yaratıkları) tarımsal sektöre yapılan muazzam iç ve dış sermaye yatırımlarının dolaysız sonucu olarak kutuplaşması sözkonusudur öte yandan ise köy proletaryası bilinçlenmek ve kentlerde gelişen politik hareketler ve öncü grupların askeri eylemlerinin etkisiyle rejime karşı verilen mücadeleye katılmak zorundadır.

Ne var ki bu gelişmeler bugünden yarına olmayacaktır.

c) Bugün kırsal küçük-burjuvazi iki geniş kategoriye bölünmüştür: Bir bölümü kapitalist sistemin oluşması ile yok olmakta; bir bölümü ise bu sistemin büyümesi ile çoğalmaktadır.

Ekonomik ve toplumsal konumunu yitirmek üzere olan kategoride küçük esnaf, dükkân sahipleri ve din adamları vardır. Bu kesimler kapitalist oligarşiye karşı direnmeden kolay kolay sahneyi terketmeyecek ve kutuplaştırılmaya razı olmayacaktır. Ulusal-burjuvazi, 1960-1963 yılları arasındaki son direnmeden sonra sahnedeki çekildiği halde, küçük-burjuvazinin bu kesiminin ölüm-kalım savaşına girişmesine şaşmamak gerekir. Her ne kadar bunların zamanı geçmişse de bu güçler egemen sınıfa karşı mücadeleye güçlerin küçük bir kısmını oluştururlar. Ancak devrimci çizgilerden yoksun oldukları için nice

lik bakımdan güçlü olmalarına rağmen silahlı mücadelede hiçbir önemli rol alamayacaklardır. Küçük-burjuvazinin gelişen kesimleri ise şunlardır: devlet memurları, özel firmalarda çalışan ücretli memurlar, ordu personeli, serbest meslek sahipleri (örneğin, doktor, mühendis, avukat, dava vekili, sanatçı vs.) ve öğrenciler. Bunlar arasında yüksek okul ve akademi öğrencileri ile gençliğin öteki kesimleri en hazır olan kesimlerdi ve hareketin temel gücünü oluşturuyordu. Son on yıl içinde bu gruplar büyük bir mücadele azmi göstermişler ve silahlı hareketin başlangıcında öncüyü oluşturmuşlardır.

Bugünkü koşullar altında küçük-burjuvazi kesimleri rejime karşı politik protestolarını gerekli biçimlerde ortaya koyacak durumdadır. Küçük-burjuvazinin bu kesimlerinde oluşan örgütlerin iki ayrı ideolojik belirtisi vardır: Bu kesimlerin bir kanadı işçi sınıfı ideolojisini benimsemekte ve bu doğrultuda savaşmaktadır. Öteki kanad ise ulusal-burjuvazinin ideolojik mirasçısıdır ve o nedenle küçük-burjuva devrimci ideolojisini savunmaktadır.

Bu gelişmenin sonucu olarak, silahlı devrimci mücadelenin başında kitlelerin çoğunluğu rejime karşı saldırı durumuna geçemedi; politik ve ekonomik protesto gösterileri yoktu. İlk başlarda hareketin temel gücü çoğunlukla aydınlar ve diğer küçük-burjuva unsurlardan oluşuyordu.

2) Silahlı Devrimci Mücadelenin Arifesinde Egemen Sınıfın Durumu

Son on yılda yapılan reformlarla egemen sınıf, kendi iç çelişkilerinin büyük bir kısmını çö-

zebilmisti. Bunlar emperyalist kamplari dahilindeki çelişkilerdi ve son on yilda bir takim iç çelişkilere karışarak tehlikeli bir hal almisti. Böylece rejimin bütün güçsüz ve aciz durumunu açığa vurdu ve bu yoldan muhalefeti seferber ettikten sonra gittikçe azaldi.

Rejimin Sovyetler Birliği ve başka Doğu Avrupa devletleriyle ilişkileri reformdan önceki zamanın tam tersine çok çabuk gelişti ve iyileşti. Her ne kadar kurtuluş hareketleri reformdan önce Sovyetler Birliği ile ülkedeki rejim arasındaki çelişkilerden yararlanamamışsa da, reformlardan sonra Sovyetler Birliği ile İran arasında ekonomik işbirliği biçiminde gelişen ilişkiler ve rejimin Sovyetler Birliği tarafından (azman zaman açıkça) onaylanması devrimci hareketin çok zararına olmuştur.

İran'ın Çin Halk Cumhuriyeti ile diplomatik ilişkiler kurması ve ekonomik işbirliğini genişletmesi de aynı sonucu verecektir. Hatta bunun etkisi bugünden hissedilmektedir.

Yeni sistem altında egemen sınıf kendi idari ve askeri aygıtını da yenileyebilmiştir. Bu gelişmelerin sonucu olarak rejim güçlerini görülmemiş bir biçimde yoğunlaştırdı. Mevcut olan polis yöntemlerine daha başka yöntemler ve üstelik de karşı-devrim eyleminden edinilen deneyler katıldı. Emperyalistler bu konudaki bilgi ve deneylerini rejime bol keseden sunuyorlardı; böylece toplumumuzun sırtına ağır bir asker-polis egemenliği yüklendi. Bu egemenliğin başlıca hedefi eskiden olduğu gibi şimdi de her karşı hareketi daha embriyon halindeyken boğmak ve halk tarafından yapılacak her protesto hareketini önlemek.

tir. Ülkedeki ekonomik büyüme ve bu gelişmeye bağlı olan militarist gelişim, rejime kendi sınırları dışında da görevler yüklemişti. Bu görevler koca bir bölgeyi hedef almaktadır ve artık sadece ülkenin değil dünya emperyalizminin çıkarları söz konusudur. Bu saldırgan politikanın güdülmesi için egemen sınıfa emperyalistler tarafından her türlü yardım garantisi verilmiştir.

Yaşadığımız dönemde Şah ve Saray erkânı olağanüstü bir konumdadır. Şahın mutlak kudreti rejimin politikasını belirleyen etkidir.

Bu olağanüstü güç yoğunlaşması sonucu, egemen unsurlar ile Şah'ın titizlikle çıkarlarını korumakta olduğu egemen sınıfın çeşitli kanatları arasındaki ilişkilerde sıkı bir perçinleme meydana gelmiştir. Bu emperyalizmin çeşitli kesimleri ile egemen sınıfın iç kanatları arasında hiçbir keskin çatışmanın olmadığını gösterir.

Bütün bu etkenlerin gitgide artan etkisi sonucunda son on yılda rejimin elinde muazzam bir güç yoğunlaşması meydana geldi. (Daha önceki on yıllık dönemlere kıyasla bu yoğunlaşma en yüksek noktadadır). Toplumumuzun içinde ana çelişkinin bir kısmını oluşturan egemen sınıf ile müttefiklerini dikkate almamak devrimci hareketin zararına olacaktır.

3) Silahlı Hareketin Arifesinde İlerici Güçlerin Durumu

Mücadelenin koşullarını etkileyen üçüncü etken, toplumumuzun ilerici güçlerinin durumudur. Silahlı mücadelenin arifesinde bu güçlerin her iki kanadı, yani sağı da solu da çok büyük hatalarla doluydu.

Silahlı mücadele artık kamuoyunun yörün-
gesine girmek üzere iken, uzun zamandan buya-
na hareketsiz olan Ulusal Cephe(*) hiçbir şekil-
de egemen sınıfa karşı direnecek durumda değil-
di.

Dindarların hareketi 1963 yılındaki kitle kat-
liamı ve önderleri Ayatullah Komeyini'nin Tür-
kiye'ye sürülmesi üzerine eylem birliğini yitirmiş-
ti. İşçi sınıfı ve ona bağlı örgütlerin hareketleri
de çözülmek üzere idi. Tudeh Partisi(**) İran'da
bir hücre kurmuştu fakat bu hücre aslında SA-
VAK'ın (İran Gizli Polisi) hizmedinde çalışmak-
taydı. Marksist-leninist eğilim gösteren «politik»
gruplar ve çevreler kafalarını kuma gömmüşler-
di ve sürekli teorik incelemeler yapıyorlardı, oy-
sa bu incelemeler etkisini bugüne kadar göster-
medi.

Ülkemizin dışında Ulusal Cepheye bağlı
gruplar mevcuttu, ama bunların hiçbir açık ey-
lem programı yoktu. Bunlar sadece ülke içinden
gelecek haberlere bağlı kalarak çalışıyorlardı.
Rejimin harekete geçmeye hazırlanan politik-as-
keri gruplara yaptığı baskı ve terörden başka
İranlıları yurtdışında harekete geçirecek hiçbir
şey yoktu.

Tudeh Partisi ve onun Çin yanlısı rakipleri bu

(*) Petrolün millileştirilmesi mücadelesinde (1950-1953)
Doktor Musaddık'ı destekleyen Ulusal Partiler ve ba-
ğımsız gruplar tarafından oluşturulan bir cephe.

(**) **Tudeh Partisi:** I. Dünya Savaşından sonra kurulmuş
ve 1950-1953'te son derece faal olan İran Komünist
Partisi'dir. 1953 yılındaki hükümet darbesinden son-
ra parti liderleri halka ihanet ederek Doğu Avrupa'-
ya yerleşmiştir. Kendilerinin ifade ettiklerine bakı-
lırsa İran'da organizasyonları yoktur.

sırada yurtdışında gereksiz ve verimsiz rekabet kavgaları ile uğraşıyorlardı. Parti, Doğu Avrupa ülkelerinde politik mülteciler grubunu kontrol etmekte ve Batı üniversite öğrencileri karşısında etkisini giderek yitirmekteydi.

Tudeh Partisi'nden kopan ve Batı Avrupa'da en aktif marksist-bünye olarak kabul edilen devrimci örgüt, devrimci stratejiyi aramak için önce Havana'ya daha sonra Pekin'e uzanmıştı.

Silahlı hareketin arifesinde Avrupa'daki devrimci örgütlerin sevgili «yıldızları» İran'da televizyon ekranlarında görülmeye başladılar(*) .

Silahlı mücadele ve yukarda sözü geçen karışadan başka ortada hiçbir şey yoktu. İlerici güçlerin çoğunluğu gerçekten büyük bir karmaşa içindeydi. Halk, politik örgütlere olan bütün güvenini yitirmişti ve o nedenle öncünün önünde çok zor bir görev vardı.

III) BUGÜNKÜ DEVRİMCİ HAREKETİN NİTELİKLERİ

Yaygın ve sistemli bir baskı ve kendiliğinden (spontane) genel bir mücadelenin eksikliği koşullarında, silahlı mücadelenin tüm dünyada kuruluş hareketlerinin başlıca hareket pistonu haline geldiği bir zamanda, bu mücadeleden çok daha başka mücadele biçimleri kristalleşip ortaya çıkmaya başladığı günlerde, ülkemizdeki devrim-

---

(*) Bu sözler, düşüncelerinden vazgeçtiklerini ve Şah ile Şahın saray erkenına sadakatlerini kamuoyunun önünde ilan edenlerle ilgilidir. SAVAK bunlardan bazılarını hizmetlerinden dolayı yeterince, cömertçe ödüllendirmiştir.

ci öncü gruplar silahlı mücadeleyi, rejim tarafından uygulanan baskıya karşı direnmede kullanılacak merkezi taktik olarak kabul ettiler. Kurtuluş hareketinin karşılaştığı durgunluk devresini altetmek ve genel kitle hareketine yol açmak için bu taktik şart olmuştur. Silahlı mücadele öncüye Şah'ın monarko-faşist rejiminin canavarca yöntemlerine karşı koyabilme, baş kaldırabilme ve bunlara karşı mücadele edebilme olanağını sağlamıştır. Biz burada silahlı hareket dışında bulunan bazı kişi ve örgütlerce gözden kaçırılmış olan ve hatta hareket içindeki kişilerin de yeterince değerlendiremedikleri, silahlı mücadelenin bazı belirtileri üzerinde duracağız:

Bu belirtiler şunlardır:

1) Öncü tarafından uygulanan silahlı mücadele biçimi, küçük ama safları çok sıkı olan bir birlikle, çok daha büyük bir düşman birliğine karşı savaşı mümkün kılmaktadır.

2) Bir kitle hareketinin eksikliği karşısında bu devrimci güçlerin başlıca görevleri şunlardır:

a — Kitlelere bilgi vermek ve uyandırmak,

b — Kitleleri seferber etmek ve örgütlenmek.

Böyle bir savaşta her askeri eylem, düşmanın güçlerinin bir kısmını yok etmeye değil, daha çok düşmanın her an yıkılabileceğini göstermeye ve bununla halkımızın çok uzun zaman etkisi altında kaldığı acizlik ve umutsuzluk sanısını ortadan kaldırmaya yönelik olmalıdır.

3) Silahlı mücadele, amacı kitleleri seferber etmek olan uzun ve kesintisiz bir süreçtir. Arada sırada fırsat düştükçe rejime (özellikle liderlere ve yönetici kişilere) birbirinden bağımsız darbe-indirmek için düşünülmemiştir. Silahlı hareke-

tin amacı rejimin bazı üyelerinin kişisel imhası ile iktidarı halkın eline vermek değildir. Bu, bir tek «kahramanlığın» tarihin gidişatını değiştirdiği ve halkı kurtarabileceği kişisel bir mücadele değildir. Silahlı mücadele daha çok genel bir kitle hareketinin başlangıcını oluşturur. Silahlı devrimci hareket «işçilerin katılmadığı, dünyada patlak veren her türlü ayaklanma, aciz kalmaya mahkûmdur» biçimindeki leninist ilkeyi kayıtsız şartsız kabul etmiştir. Bu yüzden silahlı hareketin askeri eylemlerinin tek hedefi kitlelerin seferber edilmesidir. Silahlı mücadelenin son derece önemli oluşu egemen sınıflara karşı mücadelede kitleleri destekleyebilmesinden ileri gelir.

Terörizm ile silahlı mücadele arasında açık ve seçik olarak saptanılmış bir sınır çizgisi vardır. Silahlı mücadele devrimci öncü örgütleri tarafından, egemen sınıflara ve bunların yabancı müttefiklerine karşı uygulanan bir taktiktir. Askeri taktikler çok çeşitli saldırı nesnelelerini hedef alır; bu hedeflerin seçimi düşmanın bilimsel yönden gayet iyi tanınmasına dayanmaktadır. Bu darbeler, hareketin, halkı bilgilendirmede kullandığı özel bir kanalı oluşturur; ancak bu tek yol değildir ve silahlı hareket hiçbir zaman bununla sınırlı kalmaz.

Süreç boyunca, nefret edilen bazı rejim üyeleri öldürülürse, bu hiçbir zaman devrimci hareketin, rejim iktidarının bir kısmını ortadan kaldırmak istediği anlamına gelmez. Rejim iktidarının ortadan silinip yok edilmesi için kitlelerin katılacağı, topyekûn bir savaş gerekir. Ve ancak bu savaş rejimi tümüyle ortadan kaldıracaktır.

Bunun yerine geçecek olan iktidar ise uzun bir süreç içinde biçimlenecektir. Böylece silahlı mücadele dolayısıyla kitlelerin iktidarı ele geçirmesi mümkündür. Elbette ki, bir rejim üyesinin öldürülmesiyle açılan gedik bir sürü başka elemanlarla tıkanacak ve acımasız bir çetenin yerini çok daha acımasız başka bir çete alacaktır. Bu nedenle halk, hiçbir zaman terörizm yoluyla iktidara ulaşamayacaktır.

Halkın ezilmesine dolaysız olarak katılan rejim elemanları, uygun bir saldırı hedefi oluştururlar, bunların imhası rejimin yaralanabilirliğini gösterir. Bu gibi fırsatlarla rejim öfkesini gösterirse, bunun nedeni kuklalarından birini yitirmiş olması değildir. Bugünün koşulları altında rejim kaybettiği bir tek kukla yerine çok sayıda başka kuklaları getirmek için sınırsız olanaklara sahiptir. Rejimin hareket tarafından indirilen darbeler -bu darbeler ister bir kuklaya, ister bir askeri üsse yada başka bir hücum noktasına yöneltilmiş olsun- duyduğu öfke daha çok şu gerçekten doğmaktadır: devrimci niteliği açıkça belli olan bir gücün karşısında, rejimin zayıflığı kanıtlanmakta bu güç rejimin gerçek yüzünü açığa çıkarmakta ve halkı buna karşı başkaldırmaya teşvik etmektedir. Rejimin köpürmesinin bir başka nedeni de, gerilla faaliyetlerinin, kitleleri bilgilendirmesi ve savaşa çekmesidir.

Sürekli silahlı mücadelenin ilk aşamasının hedefine, yani kitlelerin seferber edilmesine ulaşabilecek bir hareketin gelişmesi için taşıdığı önem burada yatmaktadır. Gerilla savaşının sürekli varlığı hareketin gelişmesi ve halkın mücadeleye güven kazanabilmesi için zorunludur.

Rejimin gerilla örgütlerinin kökünün kazınması için durmaksızın propaganda yapmaya çabalaması bu yüzdendir.

4) Silahlı mücadele, ilk stratejik aşamasında bir kitle hareketi olmayacaktır. Bu birinci aşamada işçiler ve diğer şehir emekçileri silahlı mücadeleye katılamazlar. Bu sınıfın ilerici unsurlarının silahlı mücadeleye şimdiden katılmaları gerçeği, hiçbir zaman silahlı mücadelenin artık bir kitle hareketi niteliğini kazandığını kanıtlayamaz.

Kır silahlı mücadelesi başlangıçta şehirdeki güçlere bağlıdır. Bir kır gerilla ünitesinin bileşimi aynen bir şehir gerilla ünitesinin belirtilerine sahiptir. Kırdaki bu birliklerin hedefleri şehirdeki birliklerin hedeflerinin aynısıdır: halkın güvenini kazanarak onu seferber etmek. Gerilla örgütlerinin sürekli varlığı ve rejimin askeri gücüne karşı dayanıklılığı, kırsal alanda yaşayan kitlelerin güveninin kazanılması için gerekli koşulları oluşturur.

Hatta şehir ve kır gerilla birliklerinin gittikçe artan bir silahlı mücadeleye katıldıkları ikinci aşamada bile kolay kolay bir kitle hareketinden söz edilememektedir. Bu artış tamamen gelişmiş bir öncünün ve onun kitlelerin önderliğine ulaşabilmeyi başardığının bir belirtisi olabilir. Bu aşamada şehir halkı, rejime karşı protesto gösterilerine katılır; politik ve ekonomik mücadeleler artık belirgin bir hal alır, ancak silahlı mücadele hâlâ yalnızca öncü tarafından sürdürülür. Bu aşamada şehirlerde politik bir atmosfer egemen-

dir; kırlarda ve kentlerde ardarda konulan bir dizgi gerilla operasyonları kırsal alanları da sarsar. Ama kitleler henüz düşmanlarını yok etmek için silaha sarılmazlar. Bu yüzden silahlı hareket, kitle hareketleriyle dolaysız bir ilişkiye sahip olan taktiklere bu kadar çok önem vermektedir.

Silahlı hareket, silahlı mücadeleyi birinci derecede önemi olan bir araç olarak kabul eder ve bununla öncünün sürekli varolmasını garanti altında sayarak düşmanla karşı karşıya geldiğinde bu mücadele aracını kullanır. Bu araç aynı zamanda iki hazırlık aşaması süresince, askeri taktiklere başvurarak kitle hareketinin yolunu da açar. Kitle hareketi ekonomik ve politik mücadele yolu ile yürütülür; silahlı hareket bu mücadeleleri devam ettirmek için yönetimi ele alır ve sürdürür. Ama özellikle ilk iki aşama süresince askeri taktiklerle yetinilirse ve bunu yaparken kitlelerin gitgide artan gücünü içerebilecek olan, kaynaklara dikkat edilmezse, bu, öncü ile halk arasında aşılmaz bir uçurum meydana getirecektir. Birçok ilerici unsurlarda olduğu gibi işçi ve emekçi kitlelerinin çoğunun gerilla mücadelesine katılamayacaklarını; bu kitlelerin gerilla örgütlerine karşı sempati ve hayranlıklarının sınırlı olduğunu yada kitle mücadelesinin yayılmasına yetmediğini kabul edersek, o zaman, silahlı eylemlerin rejim aleyhine sürdürülecek mücadelede kullanılmayacak duygular ve etkiler aşıladığı sonucuna varmamız gerekecek. Bu durumda kamuoyu ebediyen geri kalmaya mahkûm edilmiş olacak ve hareket devrimci özelliklerini yitirecektir. Kitlelerin başlatılan desteğini ele alıp yönetmeye elverişli taktikler -halkın maddi des-

teğine ulaşmayı amaçlayan taktikler- kullanma zorunluluğu buradan çıkmaktadır.

5) Silahlı hareket kendisini halka bir çatışma süreci içinde tanıtmıştır; silahlı stratejinin doğruluğu pratiğe dayanılarak, bütün kurtuluş hareketi içinde yeterince propaganda edilmiştir. Silahlı strateji için hazırlanan grupların içinde ve çevresinde, asıl mücadele için hazırlık yapılırken devrimci teoriye çok önemli bir rol düşmektedir. Hazırlık döneminde politik-askeri gruplar, stratejilerini içte ve dışta eleştirir ve tartışırlar. Bugünün değişen koşullarında gruplara düşen görev, halkla konuşmak için her fırsattan yararlanmaktır. Halk sadece silahlı mücadeleyi ve gerilla savaşının niteliğini anlamakla yetinmemeli; bu mücadelede asıl kendisine düşen görevleri benimsemeli ve iyice tanımalıdır.

Hareket halka hiçbir zaman abartılmış ve yanlış bir biçimde tanıtılmamalıdır, çünkü bunun sonucu olarak halk gerçekleştiremeyecek bir takım umutlara kapılabilir. Halka açık ve seçik bir ifadeyle bu hareketin sadece bir bayraktara benzetilebileceği ve onun eylemine eşdeğer bir eylemde bulunabileceği, bayraktarın düşmanı yalnızca kitlelerin aktif desteği ve yardımı ile yenebileceği anlatılmalıdır. Halk gerilla savaşçılarının birer «kurtarıcı kahraman» olmadığını ve «ejdere benzetilen düşmanı» kitlelerin desteği olmadan yenebileceğini bilmelidir; halk, kendisi savaş süreci boyunca sadece bir seyirci olarak kalırsa bütün bu «kahramanların» er maydanından uzaklaşmak zorunda kalacaklarını bilmelidir.

Hareket, halkın pasif sempatisini aktif bir işbirliğine çevirecek olanakları ve araçları bira-

raya getirmeyi beceremezse ve devrimci savaşta kitlelerin başına geçip yönetimi üzerine alamazsa, hiçbir zaman devrimci görevini yerine getiremeyecektir. Gerilla örgütleri halkın aktif katılımı olmaksızın rejimi yenmeyi vaadedersen, o zaman, kitlelerin tarihi rolünü -ne teoride ne de pratikte- anlamamışlardır ve bunlar, gitgide artan ve yayılan rejime karşı mücadelede hiçbir zaman yönetecek yeterliliğe sahip olamayacaklardır; böylece hareket hiçbir zaman kitlelerin aktif desteğini kazanamayacak, kitleler ise uygulanması mümkün mücadele yöntemlerine güvenlerini yitirecek ve artık silahlı mücadele ile fazla ilgilenmeyeceklerdir. O zaman kitleler saf dışı kalacak ve seyirci durumuna geçeceklerdir.

Hareket, kitlelerin seferberliğini sağlayacak bir çizgi üzerinde kalmazsa, önemli taktik başarılar, kitlelerin artan sempatisi ve gerilla savaşçılarının hayatlarını feda ederek büyük heyecan yaratmalarına rağmen yenilecektir.

6) Silahlı mücadele, kuşkusuz çeşitli yeni mücadele biçimleri bulmuştur. Bunlar gerek o anın koşullarını gerekse daha önceki mücadele yöntemlerinin başarısızlığını yansıtmaktadır. Bazı örgütler bu yeni biçimleri ancak çok temkinli olarak uygulamaya ve benimsemeye başlar. İşçi sınıfı hareketi içinde dogmatikler eksik değildir. Bunlar yalnızca denenmiş eski yöntemleri benimserler, bu yüzden anın koşullarını kavrayamaya ve eskilere bağlılığı yüzünden yenilmeye mahkûm kalmaktadırlar. Bu gibiler, tüm klasik marksist eserleri telaşla araştırır ve bunlarda yeni yöntemleri çürütecek bir dayanak noktası ararlar. Sonra bu dogmatikler güç bela devrimci te-

oriyi karşı-devrimci bir teoriye dönüştürmeye kalkışır. Öte yandan bu gibi gruplar son iki on yılın olaylarına gözlerini kapar, gerilla savaşının başarılarını görmemezlikten gelir ve meydana olan değişiklikleri de inkâr ederler. Bunlar hemen bugünden yarına kurtuluş hareketinin en başarılı dönemlerinde bile başaramadıklarını yapmak isterler. Yine bunlar kitlelerin hâlâ neden silaha sarılmadığına ve rejimin hâlâ bu kadar güçlü olmasına şaşarlar. Sorunlara bu biçimde yaklaşım yalnızca tüm temel kuralları çığnemekle kalmaz aynı zamanda son derece mantıksızdır.

Hiçbir silahlı mücadele -tüm toplumsal varsayımlara karşı- belki yüzyılda erişilebilecek şeye, bir tek gecede erişecek sihirli güce sahip değildir ve birkaç «akhevvel» askeri tedbir ve adımla devrim yararına olumsuz bir denge sağlayamaz. Yeni mücadele yöntemleri tarihi koşullara ve pratikte de topluma göre uygulanmalıdır. Eski mücadele yöntemleri, yani rejime karşı sürdürülen mücadelelerde denenmiş ve iyi sonuç vermiş olanlar, tamamen inkar ve reddedilemezler. Bunun için kesinlikle yeni ve eski yöntemler arasında diyalektik bir ilişki kurulmalıdır. Silahlı mücadele, toplumumuzda doğal biçimini almalı ve sonra eski yöntemlerle karşılaştırılarak onlarla birlikte yürütülmelidir. Başka ülkelerde ve toplumlarda başarı göstermiş önemli taktikleri uygulamaya karar verir ve bunu yaparken kendi ülkemizdeki mücadele koşullarını ve toplumumuzun özelliklerini gözönünde bulundurmazsak, birçok yenilgi bizi bekleyecektir. Ve bu yenilgiler yapıcı, yaratıcı savaşma yöntemlerini benimseyinceye kadar peşimizi bırakmayacaktır.

IV) — SİLAHLI DEVRİMCİ HAREKET İÇİN- DE MACERACILIĞIN ORTAYA ÇIKIŞ NEDENLERİ

Şu anda silahlı devrimci hareket içinde en büyük tehlike, maceracılığa eğilimdir. Bu olguyu hiçbir zaman inkâr edemeyiz, onunla mücadele etmeliyiz; çünkü, bu olgu hareketi olumsuz olarak etkileyebilir ve yenilgilere yolaçabilir. Aşağıda bu sapmaların çeşitli biçimlerini ele alıp tahlil etmeye çalışacağız.

A) Hareket içinde maceracılığın kökeni

Bazı geleneksel hareketlerin -özellikle Tudeh Partisi ve Milli Cephe- tutuculuğu ve küçük burjuva kabul biçimine dayanan aldatıcı yaklaşımları hareketimiz içindeki çok kuvvetli ve yanıltıcı tepkilerden sorumludur. Geniş kapsamlı bilgi eksikliği ve bir önceki savaşların iyice anlaşılmasında, bu iki hareketin gayet yüzeysel olarak değerlendirilmesine yolaçtı. Bazı gruplar, egemenliğini sürdüren sağcı politika yüzünden, yanlış liberalist bir tutum içine girmeye ve politik hücreler icat etmeye zorlandılar. Bunların yanlış tutumları ve silahlı mücadeleye karşı ani fevranları, bu gibi tepkiler için, diğer nedenlerdir. Bu iki etki, hareketimizde maceracılığın doğması için son derece elverişli bir zemin oluşturmaktadır.

Bugün işçi sınıfı içinde marksizm-leninizm ilkelerini yayabilecek ve devrimci yolları gösterebilecek tecrübeli bir öncümüz yoktur. Bu ilişki içerisinde birbirleriyle bağıntısız grup faaliyetleri sapmaları kolaylaştırmaktadır. Böylece hareketimiz içinde maceracı eğilimin gitgide artması için

zemini, bir yandan işçi sınıfının tecrübeli bir öncüden yoksunluğu, öte yandan birbirinden bağımsız çeşitli mücadele biçimlerinin egemenliği hazırlamaktadır.

Bütün halkı kapsayan bir hareketin bulunmadığı, savaşın bütün ağırlığının yalnızca öncünün omuzuna bindiği yerde, bu gruplar için ergeç sekterliğe kurban olma ve mücadele ilkelereinden sapma tehlikesi sözkonusudur. Böylece bu yeni koşullar altında, kitlelere daha az önem verilir ve bir çeşit «öncüyü gözünde büyütme» (avangardizm) havası doğar. Yaygın kitle hareketinin eksikliği yüzünden meydana gelmiş olan bugünkü boşluk, maceracılığın yayılması için uygun koşulları doğurabilir.

Bugün ülkemizdeki öncü grupları daha çok aydınlardan ve oldukça bilinçli küçük-burjuva çevresinden gelme kişilerden oluşmaktadır. Sömürülen toplumumuzda işçi sınıfının tarihi gerikalmışlığı ve görece bilgisizliği, işçi sınıfı temsilcilerinin bu öncüler ve tüm silahlı devrimci hareket içindeki görece azlığının nedenidir. Bu nesnel gerçek de, maceracılığı, sapık bir takım fikirleri ve küçük-burjuva eğilimleri teşvik edebilir.

Son on yıllık dönem içinde bütün dünyada, marksizmi modası geçmiş bir ideoloji olarak tanıtan bir takım sapık küçük-burjuva filozofları eksik değildi. Yaratıcı marksizm-leninizm'den sapmalar -bugün işçi sınıfı hareketi içinde revizyonizm ve dogmatizm olarak gelişmiştir- küçük-burjuva eğilimlerin artmasına sebep olmuştur. Böylece, mantıkî olarak devrimci mücadelede marksizm bayrağı altında birleşmeleri gereken güçler, bu küçük burjuva ideolojileri içine itil-

mektedirler. «Yeni Sol» akımı, Marcuse ve Sartre gibi Mayıs 1968'de ün kazanmış düşünürler, hâlâ ideolojik bir akım olarak değerlendirilen trotskizm -Latin Amerikada ve bizim bölgemizde uğradığı başarısızlıklara rağmen-, çeşitli Arap kurtuluş hareketleri içinde milli küçük burjuvazinin şaşırtıcı ideolojileri, bunların tümü aynı küçük-burjuva eğilimden doğmaktadır. Bizde, İran'da da bazıları «neo-marksizm»den söz ediyor ve marksizm-leninizmin temel öğretilerini yetersiz olarak reddediyorlar. Buna ek olarak işçi sınıfı öncülerimizin bugünkü acizliği gözönüne alınırsa, yukarıda değinilen sapmaların, hareketimiz içinde maceracı eğilimlere ne kadar kolay dönüşebileceği görülür.

B) Silahlı Hareket içinde Maceracılığın Temel Biçimleri

Devrimci hareketin büyümesi için gereken nesnel koşullar gözönünde bulundurulmazsa, öncülerin rolü kendi ilişkilerinin dışında görülmeye devam edilirse, öncülerin bazı üyelerinin bütün dünyayı sarsan kahramanca ölümlerinin derhal (yada en kısa bir zaman içinde) kitlelerin muazzam desteğini çekeceği veya kitleleri savaşa aktif olarak katılmaya bile teşvik edeceği düşünülürse, bu maceracı bir tutumun belirtisi demektir. Silahlı mücadele üzerine bu tür düşüncelerin yerine, toplumumuzda, genel olarak devrimci hareket içinde güçler oranının marksist bir kavranışı getirilmeli ve devrimci hareket hakkında da aynı bilinç ve anlayış yerelmalıdır.

Bugün tüm etkenlerin devrime karşı birleştikleri koşullar altında yaşıyoruz. Bütün bu et-

kenlerin bir tek olgu ile yani öncülerin rolü ile değiştirilebileceğine inanmak, topluma ve harekete bilimsel bir yaklaşım değildir. Böyle bir teoriye ısrar edilmesi, kitlelerin hareket içindeki rolünün inkarına eşittir.

Kitlelerin hareket içindeki rolünü inkâr etmek -sorumluları bu gerçeğe istedikleri kadar karşı çıksa da- maceracılığın başlıca şekilidir. Devrimci teoriye yeteri kadar dikkat edilmez de «pratik»le sınırlanmış eylemlere ve taktik işlere daha çok önem verilir, ve bu yapılırken stratejik sorunlar bir yana itilirse, bunlarda maceracılığın diğer biçimleridir. Bir gerilla savaşçısının, devrimci teoriyi uygulayarak belirli bir askeri görev alanını üzerine alan bilinçli bir kişi olduğunu kabul etmez, politik eğitimimize az önem verir yada hiç vermezsek; başarılı bir devrimci eylem ile halk arasında yaratılan olumlu havadan alelacele yararlanmaya çalışır ve harekete az çok faydalı olmak isteyen herkesi hemen örnek bir eylemci sayarsak; devrimci teorinin sadece taktik sorunların çözümü için kullanılacağını düşünür ve buna heyecan verici bir literatür gözü ile bakarsak, o zaman maceracı eğilimimizi ortaya koymuş oluruz ki, bunlar bütün devrimci hareketi olumsuz olarak etkileyebilir.

Şehir gerillası savaşında belirli silahlı taktikler üzerinde kesinlikle durulması da bir çeşit maceracılık sayılır. Eğer bu taktiklerden birer dogma yapıyor, silahlı taktiğin yanında başka taktikleri küçümsüyorsak bu da maceracılıktır. Heyecanlandırıcı bir takım taktiklere gereğinden fazla önem vermek ve kitlelerin hareketi fiili olarak desteklemesini sağlayabilecek taktikleri kü-

çümsemek hatalı olur; çünkü bununla bu taktikleri birleştirmektense bunları birbirinden tamamen ayırmış olur, hareketi tehlikeye sokabiliriz. «Fedailerin» rolüne gereğinden fazla önem vermek, ideoloji uğruna işkenceli ölümlerini durmadan abartmalı bir biçimde ileri sürmek ve böylece kitle hareketinin eksikliğini unutturmaya çalışmak ve halka hayli kabarık sayıda şehit verilmesinin bir devrimin başlangıcı için yeterli olduğunu iddia etmek de maceracılığın başka bir biçimidir.

Potansiyel güçleri yeteri kadar tanımamak; mücadeleyi yalnız olanak dahilinde olan güçler içinde görmek; yalnız bu muhtemel güçleri memnun edecek taktikler uygulamak; gerçek devrimci güçleri bunlar savaşa daha ileri bir tarihte yöneldikleri için gözden kaçırmak; işte bütün bunlar bir takım sapmalardır. Marksist-leninist örgütler, küçük-burjuvazinin belirli bir kesiminde bulunan güçleri kazanabilmek için, kendi ideolojilerinin en belirgin çizgilerini bir yana itme eğilimine kapılabilmektedirler. Ama bu gibi eylemlerle örgütler proletaryadan kopabilirler. Bütün bunlar hayata geçirildiğinde şu anlama gelir: sınırlı güçlerle yetinmek zorunda kalmak ve devrimi zafere ulaştıracak potansiyel güçleri bir köşede bırakmak; bunlar da maceracılığın bir başka biçimidir.

Savaştan bıkkınlık belirtileri, savaşın arzu edildiği gibi gelişmediği durumlarda sabırsızlık gösterileri, zaman zaman karamsar bir tutum alabilecek olan kitlelerden durmadan yakınma da maceracılığın bir ifadesidir. Bir kitle hareketinin eksikliğini örtbas etmek için bir takım öc alma

eylemleri, böyle bir boşluğun doldurulması için arkadaşlardan sürekli daha fazla fedakârlıkların istenmesi, aynı sapmanın doğal sonuçlarıdır. Başarısızlığın nedenini ufak tefek taktik konularında aramak, genel durumun sadece tek yanını inceleyerek hareketin temel hatalarını inkâr etmek ve hareketin başarısızlığı için sorumluluğu yalnızca kendinde aramak da bir maceracılıktır.

Düşmanın gücünü yeteri kadar değerlendirememek, birkaç geçici zafer nedeniyle kendi kendine fazla güvenmek, kendi güçlerini abartmak ve iktidarda olan çete ile emperyalizme karşı savaşan başka güçleri görmemezlikten gelmek maceracı eğilimin diğer biçimlerinden biridir ve bu biçim bizi yeni yeni taktikler aramaktan, eski hataları düzeltmekten ve hiç değilse hatalarımızı kabul etmekten alıkoymaktadır. Mecaracı eğilim çalışmamızın daha başka alanlarında doğabilir; örneğin, çeşitli kişilerin gerçek potansiyelinin tanınmasında ve değerlendirilmesinde, bunların politik ve ideolojik eğitiminde, ahlakî disiplinimizde, kişisel ve kollektif tutumumuzda.

Radikal sol ve sahte devrimcilik belirtilerinde ifadesini bulan küçük burjuva sapık eğilimler, bizi harekete katılmak isteyen bu dürüst ve ilerici kişilerden ayırabilir. Bu bizi ikiyüzlülüğe ve gereksiz bir umutsuzluğa düşürebilir ve bizi temel kurucu ideolojik eğitimi uygulamaktan alıkoyabilir.

İşte silahlı harekete bağlı örgüt ve grupların maceracı eğilimlerinin temel biçimleri bunlardır. Bir örgüt ne kadar az deney sahibiyse, bu gibi eğilimlerin tehlikesi ile o derece karşı karşıyadır. Radikal solun bazı biçimleri tecrübesiz mark-

sistlere çok çekici görünmektedir ve bu «sol radikalizmin» devrimci işçi hareketi içinde bir çeşit «çocukluk hastalığı» olduğu doğrulanmıştır. Ama bu çocukluk hastalığı bu halde bırakılırsa, bütün hareketi sarabilir. Sözde «sağcı belirtiler»i tedavi etmek için, sol radikalizm gibi uğursuz bir ilaç reçetesini veren yoldaşlar, her önemsiz olayda hemen «sol radikal tavır» sezen ve hemen «eleştiren yoldaşlar -asında bu tutum hastalığı büsbütün coşturur- maceracılığın öncüleridir.

Hangi türden olursa olsun oportünizme karşı azimli bir savaş, sapık eğilimlerin zamanında görülmesi ve bunlarla devamlı olarak mücadele edilmesi, devrimci politika ve ideolojinin ciddi olarak savunulması, işçi sınıfına bağlı bütün grup ve kişilerin merkezi görevidir. Bu konudaki başarısızlık tüm hareketin kaderini geleceğin bilinmeyen olaylarına terketmek anlamına gelir.

4 | SİLAHLI DEVRİMCİ HAREKET VE KİTLELERİN SEFERBER EDİLMESİ.

Teori ile pratik arasındaki ilişkinin marksist ilkelere göre kavranması, ön tahminleri dogmaya dönüştürmemizi engellemektedir. Bu tahminler pratik yolu ile düzeltilmeli ve daha fazla geliştirilmelidir; bu tahminlerin gelecekte ne kadar uzakta olan olaylarla ilgiliyseler, doğal olarak o oranda genel olmak zorunda oldukları gözönünde tutulmalıdır; bu yüzden nesnellik uğruna öznel kalırlar.

Düşüncelerimiz, mücadelenin her dönemine katılmamızla, gerçek durumla uyumlu olacak ve böylece nesnel ve pratik açıdan gittikçe gelişecektir.

Bugün, silahlı mücadele kitlelerin seferberliğine giden yolu açmalıdır; elimizde savaşın bir sonraki aşamasının belirtilerini gösteren somut dayanak noktaları bulunmaktadır. Bu durumu ne kadar iyi tahlil edersek, geleceğe ait tahminlerimiz de o oranda nesnel olacaktır.

Daha önceki bölümlerde silahlı mücadelede kitlelerin tümünün seberber edilmesinin önemi yeterince vurgulanmıştır. Biz' burada sadece birkaç önemli sorunu ele alacağız.

Silahlı hareketin, ikinci stratejik aşamada uyguladığı taktik iki yönlüdür: askeri ve politik. Askeri taktikler mücadelenin temel direği olmaya devam edecek ve hareketin yayılmasında ve gelişmesinde önemli bir rol oynayacaktır. Eğer politik taktik istenen gelişmeye ulaşamıyorsa askeri taktik ve silahlı örgütler merkezi önemlerini ve stratejik rollerini koruyacaklardır.

Silahlı mücadelenin merkezi rolü aşağıdaki gibi daha ayrıntılı olarak anlatılabilir:

a) Politik taktikler aracılığıyla rejime karşı mücadelede bazı güçler örgütlenebilse de, bu mücadelenin sürdürülmesi ve hüküm süren iktidar çetesinin tamamen yıkılması yalnızca askeri taktiklerle birarada olmak koşuluyla mümkündür. Bir kitle mücadelesinin ekonomik ve politik düzeyden askeri alana doğru yayılması ve gelişmesi, İran'da tamamen silahlı mücadelenin gittikçe artmasına bağlıdır.

b) Kitleleri rejime karşı ayaklandırmak için belirleyici etken silahlı mücadeledir. Mücadelenin herhangi bir aşamasında silahlı mücadeleye katılmak herkes için mümkün değilse de, egemen çeteye karşı mücadele coşkusu doğrudan doğruya silahlı mücadele tarafından coşturulup doruğuna vardırıılır. Demek ki silahlı mücadele kitleleri savaşa çekmede en önemli rolü oynamaktadır.

c) Silahlı mücadele, egemen çeteye yapılan çatışmada temel bir rol oynar, bunların tedbir al-

ma taktiğini nötrale eder ve sonunda bu taktikleri imkânsız kılar. Eğer mücadele devam etmezse, rejim ekonomik ve politik hareketi kolayca bastırabilir. Bu herşeyden önce karşı devrimci kaba güç ile yapılır; sonra rejim kendine göre elverişli bir taktik uygulayarak, umutsuz düşen ve yenilen halk kitleleri karşısında gerçek yüzünü saklamaya çalışır. Tabii bunun üzerine politik ve ekonomik hareket bastırılmış ve baskı egemen olacaktır.

Silahlı mücadele bir taraftan karşı devrim gücünü devrimci kuvvetle zayıf düşürür ve öte yandan da egemen olan çetenin gerçek yüzünü, ülke halkı ve tüm dünya önünde en iyi bir biçimde teşhir eder. Bu, kitleleri yedikleri her darbeden sonra tekrar ayağa kalkmaya ve böylece rejimin toplum üzerinde kurduğu baskı egemenliğini yok etmeye itecektir. Silahlı mücadelenin hareket için belirleyici rolünün diğer bir noktası budur.

Bu yüzden politik taktikler askeri taktiklerle birarada gelişmeye ve gerçek değerlerini hayata geçirmeye elverişlidir. Silahlı devrimci hareketin ve taktiklerinin temelden anlaşılması, bütün politik-ekonomik gruplar için bir zorunluluktur.

★ Halkın Politik ve Ekonomik Protestolarının Yayılması ve Silahlı Mücadelenin Büyümesi ve Gelişimi

Silahlı harekete bağlı bazı kişi ve gruplar, hâla en yakın gelecekte şehir halkının da kendilerine katılacağını sanmaktadırlar; bunun için

mevcut örgütlerin genişletilmesi ve şehir halk kitlelerinin mücadeleye çekilmesi gerekir. Böyle bir görüşten doğan iki sonuç vardır: birincisi kır siahlı mücadelesine değer vermez ve ikincisi kitlelerin kentlerdeki her türlü politik mücadelesini küçümser.

Eğer kentteki işçiler, zanaatçılar ve aydınların silahlı gruplara direkt olarak bağlanmalarını ve şehir gerilla mücadelesine katılmalarını savunursak, o zaman bu güçleri bir ekonomik mücadeleye yöneltmemizin zorunluluğu nerede yatmaktadır? Bir adım ileri gidersek bu anlayış, politik, ekonomik ve her türlü askeri olmayan mücadelenin örgütlenmesi ve yayılmasının, silahlı devrimci hareket ile hiçbir şekilde bağlaştıramayacağı anlamına gelebilir.

Bu kanının yanlış olduğuna inanıyoruz: ayrıca şehirlerdeki silahlı mücadelenin bir kitle hareketi olamayacağına da inanıyoruz. Silahlı mücadelede uygulanan taktiğin, şehir halk kitlelerinin katılımını olanaksız kılan, bazı özel belirtileri vardır. Bu mücadele ilerici ve bilinçli unsurlarla sınırlı kalmaktadır -bunlar işçi, aydın ya da şehirde yaşayan başka kişiler olabilir- İşçilerin ve entellektüel olmayan başka kişilerin harekete bugünkü katılımı bu temel eğilim için iyi bir örnektir. Gerilla örgütlerinin bileşimi gelecekte proleter unsurların çoğunluk kazanmasına elverişlidir. Buna rağmen, bu bilinçli unsurların silahlı hareket içinde bulunmaları, kitlelerin bu mücadeleye katılımının bir kanıtı olarak alınmalıdır.

Silahlı mücadele her harekete özgü iniş ve çıkışlara rağmen, ne olursa olsun büyüyecektir.

Şehir gerilla örgütleri gittikçe yayılacak ve silahlı mücadele daha büyük boyutlar ve daha etkili biçimler alacaktır. Bu mücadele biçimini bir kitle hareketi olmaktan alakoyan engeller şunlardır:

a) Şehir gerilla taktiği, teknik yönden bakıldığında son derece karmaşıktır. Böyle bir savaşta her partizan, son derece tecrübeli bir kumandan olmalıdır. Polise karşı mücadelenin teknik ayrıntılarının çok iyi bilinmesi -bu teknik gittikçe karmaşılaşmaktadır- ve olağanüstü hareketlilik her partizan için şarttır. Emekçiler ve şehir proletaryası yeterli eğitime sahip olmadıklarından bu taktiği kullanamazlar. Bu taktiklerin uygulanması normal bir aydın için de tehlikeli olabilir.

Şehir gerilla savaşında, işçiler arasından gönüllülerin alınması olanaksızdır, tecrübe sahibi yoldaşların işçileri politik olarak yönlendirebileceklerini umut ederiz. Böyle bir durumda olan kumandan, çeşitli görev alanlarında her an emir bekleyen adamlarını yönetmek için çok sınırlı olanaklara sahiptir. Böyle bir mücadelede herkes, kendisinin ve birlikte savaştığı yoldaşlarının korunmasında belirleyici bir rol oynar. Büyük halk kitleleri hızla ve çok sayıda savaşa yönelirler. Ama yukarda belirtilen özellikler, halk kitlelerinin şehir gerilla savaşına katılmasına elvermezler.

b) Ülkemizin en büyük kentlerinde bile partizanların barınmak için çok sınırlı olanakları vardır. Son derece büyük bir kent olan Tahran'da bir gerilla birliği hiçbir zaman birkaç yüz adam sayısını aşamaz (yardımcı birliklerimizi de

dahil edersek azami sayısı 1000 ila 2000 arasında olabilir). Gerilla birliklerinin operasyonları nasıl yürüttüklerini yakından incelersek, bu sayının bile olağanüstü büyük bir güç olduğunu ve bir kentin askeri görev alanı için azami kapasite sayıldığını anlarız. Bir şehrin askeri eylemler ve güvenlik tedbirleri için sağladığı olanak, iki veya daha fazla grubun eylemlerinin kesişmesine yol açacak yada başka gruplar için sorun yaratacak ve onlara düşmanın arama-tarama ve imha operasyonları karşısında, taktik hareket için gerekli alanı sınırlandıracak biçimdeyse, bu şehirde partizan birliklerinin varlığının sürmesi şüphelidir. Bu durumda hernekadar bir gerilla birliği takviye edilebilirse de bir gerilla birliğinin büyütülmesi bizim için elverişsiz bir etken sayılır. Şehir halkının, şehir gerilla örgütlerine binler ve onbinlerce katılacağına inananlar ne yazık ki ne kitleyi anlamış ne de mücadelemizin karakteristiğini kavramışlardır. Bunlar arasına şehirlerde kurtarılmış bölgeler üzerine laf geveleyen kişilerdir. Şehir gerilla grupları ve bunların yedek birlikleri bilinçli ve ilerici unsurlardan oluşturulur. Ama kitleler muazzam boyutlarına ve niteliklerine rağmen, şehir gerilla savaşına katılacak durumda değildirler.

c) Aydınlar ise bu mücadeleye katılmak için emekçilerden ve proletaryadan çok daha iyi hazırlıklıdır. Gerilla birliklerinin büyük çoğunluğu devrimci aydınlardan oluşur. Bu bileşim, işçi sayısının lehine bir artışla birlikte genel hatlarıyla mücadelenin bundan sonraki bölümlerinde de aynen böyle kalacaktır.

Bu sınırlama ve yanlışların tersine, kırsal

alandanda silahlı mücadele için Şu olanaklar mevcuttur:

Kırda halk genel olarak savaşa katılabilir ve tecrübeli kadrolarca eğitildikten sonra eyleme geçebilir. Köy halk kitlelerinin silahlı savaş birliklerine alınması için ortada hiçbir engel yoktur. Şehir gerilla birliklerinin kırlara gönderilmesinin tek sebebi, köy halkının askeri yönden hazırlanmamıŐ olmasındır. Yalnız köylüler değil, işçiler ve kırsal alanda yaŐıyan diğer ahali de silahlı mücadeleye katılabilir ve böyle bir savaş içinde kendi olanaklarını geliŐtirebilirler.

Silahlı mücadelenin Şehirlerde sınırlı oluşu ve bu Őehirlerin dışında genişletilmesi, ilk aşamada kırsal alanlara düşen rol ile çelişkili değildir. Bu aşamada, kentler kırlara göre çeşitli üstünlüklere sahiptir. Bu stnlkler hareket tarafından özellikle belirtilir ve buna önem verilir. Şehir gerilla savaşının bu kısıtlamaları ve kır gerilla savaşının daha elverişli koşulları, silahlı mücadelenin bir kitle hareketi olabileceğine bağıntılı olarak tahlil edilmiştir. (Őehirlerin dışındaki silahlı mücadelenin, hareketin geleceği için hayati bir önem taŐıması ve aynı zamanda kitlelerin silahlı hareket için tamamen seferber edilmesi bakımından çok önemli olduğu için, biz bu kitabımızın son bölümünü bu srunun tahliline ayırdık.)

Bunun için bugünkü durum iki önemli biçimde görülmektedir:

Birincisi kent halkının, silahlı mücadelenin gelişmesine paralel olarak ekonomik ve politik hareketlere aktif olarak katılması ve bunun de-

vamının da silahlı mücadelenin büyümesine bağlı olmasıdır. İkincisi, silahlı mücadele kırdaki kitle hareketine dönüşecektir. Silahlı mücadelenin kırsal alanlarda büyümesi ve gelişmesi ile şehir ve köy halkı mücadeleye katılacaktır. Bunun için ilerde (yani birinci aşamanın sonunda ve ikinci aşama süresince) şehir halkı tarafından politik ve ekonomik protestonun artırılmasına da gayret etmeliyiz. Bu protestonun artışı toplumsal çelişkilerin artmasının sonucudur ve silahlı mücadele bu çelişkileri harekete geçirerek geniş ölçüde etkiler.

Devrimci hareket bu protesto dalgalarını görmemezlikten gelmemeli ve yalnız kendi kendisiyle ilgilenmemelidir. Hareket, bu dalgaları, ana stratejinin hayata geçirilebilmesine yönelik örgütlemelidir.

Aynı zamanda silahlı mücadele ilerde kentlerde gerek nitelik gerekse nicelik bakımından bir büyüme gösterecek ve kır silahlı mücadelesi yayılmaya başlayacaktır. Bununla kent halk kitleleri, ilerici liderlerin iradesinde, politik-ekonomik mücadeleden geçebileceklerdir, aynı anda kırlardaki silahlı mücadele de, ilerici güçlerin kitle halinde katılımıyla güçlenecektir.

Hareketin ikinci aşamasının -kitlelerin seferber edilmesi- başlıca özellikleri bunlardır. Bu aşama, bir sonraki aşama onu izlemeden önce tamamen gözden geçirilmeli ve sonuçlar çıkarılmalıdır. Çünkü, ikinci aşama tüm İran halk kitlelerinin katılımıyla, topyekün bir askeri harekâtın başlangıcını oluşturmaktadır.

★ Silahlı Devrimci Hareket İçinde Bir Siyasi Cephenin Biçimlenmesi

Silahlı mücadelenin sonucu olarak şehirdeki kitlelerin ekonomik mücadeleye yöneleceğini ve ağırlığı silahlı mücadeleye veren bir silahlı devrimci hareketin kitleleri seferber etmek ve ileride daha kapsamlı bir mücadele verebilmek için başka yöntemler de kullanması gerektiğini kabul edersek, devrimci harekete bağlı politik bir örgütün tohumunun **şimdi ve burada** ekilmesinin zorunlu olduğu sonucuna varırız. Böyle bir kitle örgütünün inşası ne basit ne de ikinci derecede önemlidir. Şehirlerde kitle protestoları ve rejime karşı bir siyasi propaganda cephesinin oluşturulması bu örgütün görev alanına girer.

Bu doğrultuda bazı adımlar şimdiden biçimlenmektedir. Bu tür etkinliklerin örgütlenmesini üstlenmiş olan gruplar, silahlı harekete destek olacak bir siyasi cephenin oluşturulmasını hızlandırmaktadırlar. Eğer bu grup ve örgütler silahlı hareketin merkezi rolünü açıkça kavrar, onunla esaslı bir ilişki kurar ve aynı zamanda politikalarını silahlı hareketin belirli stratejisine göre ayarlarırsa, o zaman hareketin siyasi kanadı olarak görülebilirler.

Politik-ekonomik gruplar, yayın-ve propaganda birimleri ile yurtdışındaki örgütler ve bunların özellikleri üzerine önceden konuşmuş bulunuyoruz. Örgütlenmenin bu türü, mevcut koşullar altında biçimlenen siyasi cephe içinde en önemli örgüt şeklidir. Bu cepheye düşen temel görevler şunlardır:

- a) Halkın ekonomik öneme sahip olan protesto hareketlerinin örgütlenmesi,
- b) Bu hareketlerin siyasi ilkelere göre yönlendirilmesi,
- c) Silahlı devrimci hareketin halka tanıtılması,
- d) Rejimin niteliğinin ortaya serilmesi ve halkın bilgilendirilmesi,
- e) Silahlı devrimci hareket çıkarına ve rejim aleyhine uluslararası propaganda.

Bu görevleri yerine getirebilmek için bilinçli ve ilerici unsurlara ve çeşitli örgüt biçimlerine ihtiyacımız vardır. Bu örgüt biçimleri arasında en önemlileri politik-ekonomik gruplardır. Bunların özelliklerine önceden değindik; o nedenle şimdi yalnızca kullanmak zorunda oldukları taktikleri ele alacağız.

Bu gruplar, üyeleri bilinçli bir siyasi görüşe sahip oldukları ve belirli meslek veya meslek gruplarına dahil buldukları için böyle bir isim almışlardır. Tüm çalışmaları siyasi hedeflere yönelmiş olduğundan, grupların karakteri siyasidir. Böyle bir grup 30-40 kadar üyeyi kapsayabilir, tabii ki bu sayı harekât bölgesinin büyüklüğüne bağlıdır. Bu grupların biçimlenmesinde en önemli etken, üyelerinin silahlı devrimci hareketle orantılı olarak saptanan görevleri açıkça anlamış olmalarıdır.

Bu gruplar, mevcut koşullar altında kendilerini bir parti yerine koyan ve onun ön habercisi olarak gören entellektüel, teorik gruplaşmalara veya «politik» bileşimlere dönüşme tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Üyelik biçimi konusunda dogmatik hareket etmemek sözkonusuysa da, grubun genişlemesi ve görevlerini yerine getirmesi açısından, meslek gruplarına göre bir ayırımın tayin edici bir etkiye sahip olduğunu belirtmekte yarar vardır.

Bu gruplar her bölgede, hatta en az bir ekonomik faaliyetin ve kararlı taleplerin sözkonusu olduğu yerlerde bile oluşturulabilir. Grup çalışması için en iyi yapıyı emekçiler, aydınlar ve işçilerden bileşen çevrelerin yarattıkları da görülmüştür.

Bu tür çalışmalar mücadelenin en basit biçimleriyle başlar ve rejime karşı bilinçli bir protesto içeren, bir meslek grubundaki genel greve kadar yayılır. Bir meslek grubu içinde, daha önemli eylemlere yolaçmak için, küçük eylemler düzenlemek gerekmektedir. Eğer topluluk, özellikle öğrenci kesimi, bir tek siyasi bilinç tarafından yönetilmekteyse, politik meseleler, kendiliğinden, kollektif eylemler için itici rol oynayabilir.

Bir politik-ekonomik grup belirli bir fabrikanın işçileri arasından oluşturulabilir. Şehirde çeşitli sanatlarda çalışan işçiler (örneğin ayakka-bıcı, terzi, matbaacı vs.) kendi özel politik-ekonomik gruplarını kurabilirler. Bu hücre ve gruplar, isteklerine anlam kazandırmak ve üyelerini ortak eylemlere hazırlamak için örneğin (rejim tarafından kurulmuş olan) göstermelik sendikaları ve kurulu mahkeme mekanizmaları gibi mevcut tüm legal kanalları kullanabilirler; burada önkoşul, rejimin onayı olarak değerlendirilebilecek ve dolayısıyla kolay inanan üyeler arasında yönetim mekanizması ve genel olarak rejim üye-

rine daha iyi bir izlenim yaratabilecek bir adım atılmamasıdır.

Öğretmen, yazar, sanatçı ve öğrenci gibi meslek gruplarının faaliyet için çeşitli nedenleri vardır. Burada da bir hareket inşa etmek amacıyla, legal ve yarı legal olanaklardan yararlanılmalıdır. Sözkonusu meslekle bağıntılı olan her sorun, her küçük talep, faaliyet için önkoşul yaratma amacıyla meslek içi dayanışmada kullanılmalıdır. Bu meslekler ve önemsiz görünen başka şeyler, devrimci taktikle uyum içinde uygulanacak olursa, bunların gerçek değeri tanınacak ve artık küçümsenmeyeceklerdir.

İçinde bulunduğumuz durumda öğrenci faaliyetleri kolaylıkla politik protestolara dönüştürülebilir. Politik ve ekonomik hareketlerin daha tamamen yayılmış ve kararlı hale getirilmiş olmaları, Üniversitelerde ekonomik faaliyetleri bırakmak için bahane olarak gösterilmemelidir. Belli bir öğrenci grubu doğru ekonomik isteklere sahip değilse, bunların kültürel konularla ilgili, yerel meseleleri kolaylıkla politik biçimler alabilir. Yazarlar, şairler ve diğer bilgili ve sorumlu sanatçılar, rejime karşı açık protestolarla kurtuluş hareketine katkıda bulunabilirler.

Politik-ekonomik gruplar birbirleriyle yararlı ilişkiler kurabilecek aşamaya eriştiklerinde, belli bir mesleğin tüm üyelerini ortak bir eylem içinde örgütlemeyi deneyebilirler. (Örneğin Tahran ve tüm ülkedeki öğretmenleri, genel olarak üniversite ve yüksek okul öğrencilerini vs.). Fakat böyle bir durumda gruplar, kendilerinin tam belirlenmiş politik ve örgütsel sorumluluklarını aşan eylemlerden kaçınmalıdırlar. Bu ilkeler dik-

kate alınmazsa, kitle hareketinin ve bununla da devrimci hareketin aleyhine davranılmış olur. Mesleki faaliyetlerin örgütlenmesinde ideolojik tekelleşme, zararlı etki yapar. Her grup veya kişi bu faaliyetlere katkıda bulunacak ve başkalarıyla birlikte çalışacaktır. Buradaki önemli nokta, devrimci hareketin gereklerini yerine getirebilmek için ortak ve uyumlu bir anlayışa ve intibak yeteneğine sahip olmaktır. Ancak bilgisizlik yüzünden veya kasten, politik ve ekonomik faaliyetleri ana hedefinden saptıran ve bu faaliyetleri örgütlemekle yükümlü kişileri, yararsızlığı deney yoluyla tamamen kanıtlanmış olan bir mücadele içine sokmak isteyenlere karşı ideolojik muhalefet zorunludur. Yetersiz bir devrimci stratejiye sahip olan grupların genel kararlarda söz hakkı, kollektif mesleki faaliyetlere yatırdıkları çalışma miktarı ölçüsündedir.

Hareketin siyasi kanadı tarafından üstlenilmesi gereken bir başka faaliyet biçimi, şehirlerde propaganda ve yayın hücreleri kurmaktır; bunların görevi silahlı hareket tarafından (yani gerilla örgütünce) çıkarılan devrimci yazıları çoğaltmaktır. Bu bildiriler sonra, politik-ekonomik örgütler dahil olmak üzere tüm hareket içersinde propaganda -ve yayın hücreleri kurmaktır; ruya halka dağıtılmalıdır. Kentlerde hareketin durumuna uygun yayın sağlamanın en az masraflı yolu budur.

Bu hücrelerin üyeleri rejimden beklenen işkencelere karşı direnç göstermeye hazırlıklıdır. Gerilla savaşçısının coşkusu ve fedakârlığı, siyasi kanadın ve sözü edilen hücre üyelerinin yaptıkları fedakarlıklar ve işkenceye karşı gösterdikleri

direnç, şimdiden yadsımaz sonuçlar sağlamıştır. Rejimin, bu grupların üyelerinin önüne koyduğu zorluklar, politik-ekonomik grupların karşılaştıklarından çok daha zalimcedir. Yayın hücreleri bir ihanet karşısında, başka hiç bir kimse- nin işe karıştırılmaması için, gerekli tüm tesisi- satı kendileri sağlarlar. Bu hücrelerin hem gerilla savaşçıları ile hem de politik-ekonomik gruplarla tek yanlı ilişkileri vardır.

Propaganda hücreleri de aynen yayın hücrelerine benzerler; çok küçük ve dar kapsamlı tutulurlar, olağanüstü durumlarda tek bir kişi bile etkili ve başarılı eylemler koyabilmektedir. Çalışmalarının bir bölümünü slogan yazmak ve broşür dağıtmak oluşturur.

Silahlı mücadele stratejisine inanan yurtdışındaki siyasi gruplar, daha belirgin biçimler, almak zorundadırlar. «Eski» örgütlerinden bağımsız olarak propaganda ve yayın kuruluşları inşa etmeli; eğer bu «eski» örgütler kendi propaganda kuruluşlarını hareketin hizmetine sokmak isterlerse, bu teklifi kabul etmeye hazır olmalıdırlar.

Yurtdışındaki siyasi gruplar için en önemli şey, yurtiçindeki güçlerle dayanışma halinde olmak ve devrimci hareketle doğrudan ilişki kurmaktır. Bunlar görevlerini harekete uyumlu olarak saptamalı ve şu ilkeyi kabul etmelidirler: **hareketin politikasını belirlemek, mücadeleye yurtiçinde katılan örgüt ve grupların karşı çıkılmaz hakkıdır.**

Bu ilkeden kopmak, toplumun sübjektif bir yorumuna ve bundan da öte, hareketin sübjektif çözümlenmesine yol açacaktır. Bu tür sapmalı görüşlerin harekete verdiği zarar, büyük çaba-

lar sonucu nötrale edilebilmektedir. Onun için bu zararı yaratan kişi ve grupların eylemlerini affetmek zordur. Eğer yurtdışındaki siyasi gruplar resmi yerler kuracak olurlarsa, gerilla örgütleri onlarla ilişkiye geçecek ve yurtdışındaki faaliyetleri İran'daki grupların eylem programlarıyla uyumlu hale getirebileceklerdir.

Şu anda bu gruplar için en önemli görevler şunlardır:

a) Devrimci hareketi ve onun stratejisini yurtdışındaki İran'lılara ve ilerici çevrelere tanıtmak. Bu görev, silahlı devrimci hareketin faaliyetleri ve yayınları kullanılarak yurtiçi meselelerin vurgulanmasıyla gerçekleştirilebilir.

b) Rejim aleyhine ve yurtiçindeki mücadelenin desteklenmesi için, ortak ve güçlü bir propaganda cephesi oluşturmak.

c) Yurtiçinden gelen bildiri, yayın ve devrimci yazıları yurtdışında çoğaltmak ve İran'a çok miktarda geri yollamak.

Devrimci hareket içinde siyasi örgütler birbirlerini karşılıklı etkilemelidirler. Entellektüel grup-ve örgütler, hareketin halk ve işçiler arasındaki diğer gruplarına yardım edebilirler. Tabii ki bu yardım işçi elbiseleri giymekle olmayacaktır. İşçiler arasından sempatizanları çıkarmak ve onları «eğitilmiş kadro» yapmak çabası, ne Kurtuluş hareketine ne de işçi sınıfına fayda sağlayabilir. İşçi sınıfının bilinçli unsurlarının görevi, işçiler arasında politik-ekonomik gruplar oluşturmaktır. Entellektüel gruplar işçilere ortak eylemlerde ve genel protesto hareketlerinde yardımcı olabilir, dayanışma ve sampati gösterebilirler.

Öğrenciler işçi grevlerinde desteklerini ispatlayabilir ve mümkünse fabrika bölgeleri ve işçi semtleri yönünde hareket eden sokak gösterilerine katılabilirler. Böyle bir şey beraberinde polisle çatışmayı da getirebilir.

Propaganda ve yayın hücreleri işçilerin mücadelesini kolaylıkla yayınlayabilirler; aynı şeyi yurtdışındaki siyasi örgütler de yapmalı, böylelikle rejimi bir propaganda baskısı altında bırakmalı, bu şekilde politik ve ekonomik harekete yardım etmelidirler.

Böyle durumlarda politik-askeri örgütlerin rolü hâlâ açıklık kazanmamıştır. Ancak şu adımları atmak onların görevidir:

a) Siyasi grupların rolünü ve kullanılacak mücadele biçimlerini tayin etmeli ve bunları hareket içinde de etkin biçimde yaymalıdır.

b) Kitlelerin ekonomik talepleri ve o anki gereksinimleri üzerine, genel ve kısa değil tersine somut ve kapsamlı bilgi toplamalıdır. Toplumdaki askeri olmayan faaliyetleri de gözlemlemeli, tahlil etmeli ve bu tür faaliyetleri tanıyan, güçlendiren ve geliştiren açık girişimlerde bulunmalıdır.

c) Hareketin siyasi kanadının örgütlenmesi için gerekli yetenek ve görüşlere sahip tecrübeli kadrolarından bazılarını, siyasi grupların kurulmasını hızlandırmak ve bunları yönlendirmekle görevlendirmelidir.

d) Hareketin yayılması ve gelişmesi için genel mücadelenin çeşitli yöntemlerini kullanmalıdır. Politik-askeri örgütün aynı şekilde acil bir görevi de sıkı bir liderlik oluşturmak ve bu genel mücadeleden ve onun arkasında bulunan güçlerden metotlu bir yarar sağlamaktır. *

Bu şekilde siyasi cephenin tohumları silahlı devrimci hareket içersinde kök salacaktır. Bu cephenin büyümesi ve gelişmesine, onun içindeki çeşitli dağınık unsur ve gruplar arasında birliğin oluşturulmasına ve ileride cephe ile silahlı gruplar arasında eksiksiz bir ilişkinin kurulmasına, İran Kurtuluş Hareketi içinde varılabilecektir.

Bir siyasi cephenin kurulması için ilk adımlar atılmış bulunuyor. Ancak tüm devrimci güçler arasında tam bir birliğe ulaşılması devrimci hareketin gelişimine bağlıdır. Bu cephenin ve onun içindeki güçlerin gerçek içeriği yalnızca mücadele yolunda saptanabilecek ve liderliğin karakteri belirlenebilecektir.

İran Halk Kurtuluş Cephesi veya aynı görevi yerine getiren herhangi başka bir bileşim biçimi, toplumdaki liderlik boşluğuna son verecektir. Politik ve askeri kanadın mücadelesi bu cephede birleşecek ve hareketin stratejik hedeflerine ulaşabilmek için ortak enerji ve beceriler kullanılacaktır.

Devrimci hareketin en önemli hedefleridnen biri böyle bir cephenin oluşturulmasıdır. Bu cephe halk kitlelerinin örgütlenmesi ve mücadelenin her biçiminin etkili bir biçimde kullanılması için belirli bir rol oynayacak; toplumun bütün kesimlerine emir ve direktif verebilecek durumda olacaktır. Bu cephe hem yöneticilerin kararsız, tutucu tavrına, hem de Kurtuluş hareketinin devrimci mücadelesine kumanda edecektir.

Ancak gerilla örgütleri böyle bir cephe görevini, kendi yetenekleriyle uyum içinde üstlenmelidirler.

Şimdiye dek askeri eylemler özellikle politik hedeflere ulaşmak için kullanılmış; rejime ve emperyalistlere karşı yönelmiştir. Bu taktiğin amacı, silahlı mücadelenin etkinliğini ve gerekliliğini göstermek, rejimin diktatör niteliğini ortaya çıkarmak, resmî sükûneti bozmak, egemen baskıyı kırmak ve kitleler arasında mücadelenin zorunlu olduğu görüşünü uyandırmaktır. Silahlı hareketin özelliklerini gösteren ve toplumda silahlı mücadeleyi gündeme getiren bu taktikler, gelecekte daha da geliştirilmiş bir biçimde sürdürülecektir. Hareket, emperyalizm ve komprador burjuvazi (sonuncusu hükümet blokunun bir kesimidir ve emperyalist tekeller tarafından sömürüyü yansıtır) rejimini hiç bir zaman küçümsememelidir. Silahlı mücadele gelişim süreci içinde genel bir hedef izlerken, halkın günlük yaşamına doğrudan doğruya etkide bulunan faaliyetlere de katılacaktır.

★ Şehir Kitleleri İçin Gerilla Desteği

Şimdi de gerilla örgütleri tarafından, kitlelerin seferber edilmesinde, kentlerde, silahlı mücadele sınırları içinde kullanılan taktiği tartışalım.

Askeri taktiklerin, halkın politik ve ekonomik hareketlerinde etkin olabilmesi için, gelişimin bir ön aşaması iki nedenden dolayı gereklidir.

1) Bugün gerilla savaşçısının olanakları, onun çeşitli görevler üstlenmesine izin vermez.

2) Henüz halk hazırlıksız olduğu ve bir dizi protesto hareketlerinin başlangıcında daha çok tutucu bir tavır aldığı için, askeri taktik onu mücadeleden caydırır. Bugünkü koşullar altında bir gerilla, herhangi bir grev sırasında silahlara ve bombalara sarıldığında, uzun bir suskunluk ve hareketsizlik döneminden sonra henüz mücadeleye katılan emekçi kitleler, rejimden, rejimin öç almasından korkacaktır. Böyle bir durum ardından geri çekilmeyi getirecek, bu da kitlelerin seferber edilmesinde ters etki yaratacaktır.

Bu nedenle silahlı hareket ilk önceleri, işçilerin, entellektüellerin ve diğer kesimlerin mücadelesine moral açısından destek sağlayan eylemlere girmelidir. Bu destek aşağıdaki biçimlerde olabilir:

a) Silahlı hareketi halka tanıtmak için belirli adımlar atılır, halka egemen olan politik ve ekonomik ilişkiler üzerine bilinç götürülür ve rejimin dikta niteliği ortaya çıkarılır.

b) Mevcut gerilla örgütleri, toplumun politik yaşamında doğrudan doğruya yer alarak çeşitli sorunlar üzerine görüşlerini açıklarlar. Bu örgütlerin hazırlık aşamasında, zorunlu olarak, politik propagandanın çeşitli biçimlerini kullanamamaları, bugün hâlâ susmalarına bir neden değildir. Askeri operasyonlar ardından, bildiriler biçiminde halka sunulan açıklamalar kesinlikle yeterli olamaz.

Belucistan, Sistan ve Kuzistan gibi bölgelerde yaşayan halkların her durumda rejimle karşı karşıya geldiği, yaşamındaki ağır baskıları yumuşatmak için halkın en ilkel reaksiyonlara sığınırken, rejimin pahalı sahte şölenler düzenlediği,

silah alımları için milyarlarca dolar harcadığı, bu bölgenin jandarmalığını yapmakla övündüğü ve bölge halklarına karşı kurulan emperyalist cep-hede yer aldığı ülkemizde, gerilla örgütlerinin halkla diyaloga geçmelerinin zamanı gelmiştir; bu örgütler artık susmamalıdır.

Gerilla savaşçılarının eylemlerini halka açıklamaları ve taktiklerini tanıtmaları da hiç kuşkusuz gereklidir. Nevar ki kamuoyu önünde, kısa zaman önce yapıldığı gibi, eylemlerle ilgili olarak doğru olmayan ve basit analizlerle yetinilmemelidir. Atılacak adımlar halkı bilinçlendirmek, eski düşüncelerini düzeltmek ve kitleleri devrim yoluna çekmek yönünde olmalıdır.

c) Halkın gereksinimleri ve günlük sorunları dikkate alınır: Silahlı hareketin genel stratejik hedefi bir halk demokrasisinin kurulmasıdır. Bu sistem halkın sosyal ve ekonomik sorunlarına çözüm getirebilecektir. Fakat bu denli ileri düşüncelere sahip olduğumuz için halkın bugünkü gereksinmelerini görmezden gelmek yanlış olurdu. Hareket, halkın çıkarları doğrultusunda bugünkü sorunlara çözüm getirmek zorundadır. Halkın önündeki gereksinimleri o kutsal ülkeye (Halk demokrasisinin kurulduğu zaman kastediliyor çn.) bırakamayız. Halkın sorunlarını anlamak ve bu sorunları toplumun bütün kesimlerinde tartışmak, ve sadece genel hatlarıyla değil, bütün yönleri ve ayrıntıları ile tartışmak çabasında olmalıyız. Günlük sorunların çözümü için, halkı harekete geçirebilecek, gerçekleştirilebilir nitelikte öneriler getirmek zorundayız. Örnek olarak: gerilla savaşçıları, özel okullarda olduğu gibi halk okullarında da okul ücretleri

nedeniyle parasal baskı altında bulunan öğrenci velileri arasında, halk düşmanı eğitim sisteminin sonuçlarını, bu sistemin çocukların gelişimindeki etkilerini açıklayan bir kampanyaya girişebilirler; bu kampanya halk okullarında ücretlerin kalkmasını, halk okullarının özelleştirilmemesini talep edebilir, kampanyayı yürüten gerilla savaşçıları, öğrencilerin eğitim düzeyini yükseltecek bir program önerebilirler. Böyle bir kampanya, hiçbir zaman, bizim rejimi tanıdığımız anlamına gelmez, tam tersine halka rejimin sorumsuzluğunu gösterir, halk düşmanı karakterini açığa çıkarır. Fiyatların kısa bir süre içinde yükselmesi, gerillaya, kapitalist sistemin işlevini halka pratikte gösterme olanağını verir; böylece gerilla bu sistemin gerçek sahiplerini tecrit eder, asalakları ve fiyatların yükselmesinden doğrudan doğruya etkilenen halk kesimlerini gözler önüne serer.

d) Gerilla örgütünün, işçilerin, öğrencilerin ve toplumun başka kesimlerinin politik ve ekonomik talepleri nedeniyle rejimle karşı karşıya geldiği, halkın kendiliğinden eylemleri karşısında, dayanışma ve sempati göstermesi çok önemlidir.

★ Halkın Ekonomik ve Politik Mücadelesinde Askeri Taktiğin Etkinliği

Gerilla mücadeleyi, askeri eylemleri onaylama yönünde hazırladıktan sonra, toplumun ekonomik ve politik yaşamında silahlanmış olarak yer alabilmek için, etkili askeri taktiklerin gerektirdiği güçleri toplamaya başlar.

a) Rejim ve egemen sınıf ile silahlı çatışma-

lar: Rejim paralı askerlerini silahsız, savunmasız insanlar üzerine saldırtıyorsa, grevci işçiler, gösterici öğrenciler ve silahsız insanlardan oluşan başka gruplar, politik ve ekonomik istemlerine yanıt olarak kurşunlanıyorsa, savaştaki yeri tüm açıklığıyla tanımlanmış olan gerilla, mısilleme eylemlerine geçecektir. Bu taktik, baskılamada doğrudan doğruya yer alan veya bu baskıdan büyük çıkarları olan rejimin örgütlerine ve kadrolarına da yöneliktir. Bu durumda gerillanın şiarı şudur: Savunmasız işçilerin katledilmesini, açgözlü fabrika sahipleri ile rejimin cellâtlarının idamı izleyecektir; fabrika sahipleri, rejimin vahşeti ve kendi açgözlülüklerini, mülkleri, kendilerinin ve ailelerinin yaşamları ile ödeyeceklerdir. Gerilla, fabrika sahibini, ekonomik istemler için gerçekleşen bir işçi grevine yapılacak askeri müdahaleyi durdurmaya zorlayacaktır. Bu özünde, grev halkının güvence altına alınmasının bir biçimidir.

Bu aşamada gerilla egemenliğini gerçekleştirebilecek çeşitli alanlara sahiptir. Kırdaki, kurtarılmış bölgelerin oluşmasından önce, gerillanın egemenliğini gerçekleştirme olanağı olduğu gibi, bu durum, özel görünüşleri ile kentlerde de söz konusu olabilir. Bu tür bir ikili iktidar, şehir gerillasının gücünün doruğunda olduğu ve kitle gösterileri dalgasının kenti sarstığı koşullarda olabilir. Bu, silahlı kitle hareketinin başlangıcı demektir.

Gerilla örgütlerinin, iç ve dış kapitalistlerin egemen kliklerinin, emperyalist güçlerin askeri, politik sözcülerinin ülkede yığın halinde bulunduğu; silahlı mücadelenin halkın günlük yaşa-

mını etkilediği; halk hareketlerinin politik ve ekonomik istemler gösterdiği ve geliştirdiği koşullar altında, devrimci silahlı m¼cadelenin ikinci aşaması son bulur: Kırdan başlamış olan, kır ve kent kitleleri tarafından g¼çlendirilen savaş, böylece bir devrimci kitle hareketine ulaşır.

Kitle hareketlerinin kapsamı, m¼cadelenin koşulları için belirleyici olan etkenlerin değişimine bağlantılı olarak, değişir. Rejimin ve yabancı m¼ttefiklerinin politikası, devrimci hareket ve halk hareketleri konusunda b¼y¼k bir öneme sahiptir.

Birçok devrimci hareketin deneyleri, bize, askeri atmosfer tarafından y¼netilen ülkelerde, birbirine karşıt g¼çlerin askeri bir çatışmaya girmelerinin zorunlu olduğunu g¼stermektedir. Bu koşullar altında, g¼çlerin ana b¼l¼m¼ kitlelerin askeri operasyonlarına y¼nelik olacak, politik ve ekonomik hareketler ikincil bir rol oynayacaktır.

Kitle g¼sterilerinin başladığı ve silahlı m¼cadelenin kitleleri rejime karşı ayağa kaldırabil-diği a¼ık¼a g¼r¼lmektedir. Bunun için, bu kitle g¼sterilerinin d¼zenlenmesinin gerekli olduğu ve bunların devrimin hazırlığında önemli bir yer tuttuğunun doğru değerlendirilmesi, silahlı devrimci hareket a¼ısından çok önemlidir.

5

SİLAHLI MÜCADELENİN BAŞLAMASI VE SONUÇLARI

Silahlı mücadele en zor koşullar altında hazırlanmış ve 1971 Şubatında Siah-Kal'daki(*) jandarmanın noktasına yapılan bir saldırıyla başlatılmıştır. Harekete katılan gerilla grubu Ali Akbar Safai-Farahani tarafından yönetiliyordu. Bu saldırı, başlamış olan silahlı mücadelenin ilk habercisiydi. Saldırının önemi nedeniyle, bu konuyu biraz daha ayrıntılı biçimde inceleyelim.

Siahkal olayından önce, İran'ın çeşitli bölgelerinde, bazı politik-askeri grupların ortaya çıkarılmasına ve tutuklanmasına yol açan, bir kaç silahlı eylem yapılmıştı; bazı yerlerde rejimin güvenlik güçlerine karşı silahlı çatışmalara girilmişti; bunun dışında, Bahmen ve Ghasghain'in başında bulunduğu güneydeki bazı aşiretlerin silahlı ayaklanmaları ve Kürdistan'ın İran sınırları içinde kalan kısmında Şarif-Zadoh, Moizi ve başka yoldaşlar tarafından 1968 yılında örgütlenen as-

---

(*) **Siah-kal**: Hazar deinzi kıyılarında küçük bir kent.

keri eylemler sözkonusuydu. Bu eylemler, geçici de olsa İran toplumu üzerinde belirli etkiler bırakmışlardır.

Siahkal saldırısından bir yıl önce, bu olayla doğrudan bağlantılı bazı olaylar meydana gelmiştir: Bazı bankaların kamulaştırılması, bir yolcu uçağının kaçırılması ve İran'daki A.B.D. büyük elçisinin kaçırılmak istenmesi. Öyle görülüyor ki bu olaylar rejimi endişelendirmişti. Beraberlerinde büyük ölçüde propaganda getirmelerine rağmen (özellikle bir uçağın Bağdad'a kaçırılması ve politik tutukluların salıverilmesinin talep edilmesi), bu olaylar savaşın üç temel etkenine önemli bir etkide bulunamamışlardır: Halk, rejim, ve ilerici hareket.

Nevar ki halk, yeni bir hareketin başladığını hissetmiştir. Dünyanın çeşitli yerlerindeki gerilla hareketleri, «gerilla»nın ne olduğu konusunda oldukça açık bir tablo sunmaktaydı, fakat halk, hareketi henüz ciddiye almamıştı. Rejimin güvenlik güçlerinin, politik yer altı gruplarını izlemeyi yoğunlaştırması üzerine, politik-askeri gruplar, hazırlık yıllarına son vermenin ve silahlı mücadeleye başlamanın zorunluluğunu görmüşlerdir. Fakat başka gruplar arasında savaş ilk önceleri şaşkınlık yaratmıştır. Rejim ise tehlikeyi görmüştü ve hareketi tohum halindeyken boğmaya uğraşıyordu. «Eski muhaliflerle» yapılan sahte televizyon röportajları, general Bahtiyar'ın(*) Irak'ta SAVAK ajanları tarafından

---

(*) **Bahtiyar:** 1953'teki darbeye katılan general Bahtiyar, hemen Tahran askeri komutanlığına atandı, yeni kurulan gizli siyasi polisin (SAVAK) sorumluluğu ona verildi. Bahtiyar bu görevde 1960'a kadar kaldı.

öldürülmesi, Abbas Şahriari'nin (*) ihaneti («Bin suratlı adam») ve Tudeh partisinin Tahran örgütleri üzerine yapılan programları; Irak'tan geldiği iddia edilen silahların gösterilmesi; politik gruplardaki askeri eğilimin gülünçleştirilmesi ve en önemlisi silahlı mücadeleye hazırlandığı sanılan grupların sürekli olarak izlenmesi, rejimin uyguladığı bu politikanın açık kanıtlarıdır.

Siahkal saldırısı ile sembolleşen bu yeniden dirilişten önce, genel olarak halk, özel olarak da muhalif gruplar, rejimin gücü karşısında yılgınlığa kapılmış bulunuyorlardı. Ve Siahkal böyle bir durumda ileriye doğru yolu gösterdi. Siahkal olayının önemli çizgileri şunlardır:

a) Mutlak bir baskı ve suskunluk döneminde; halkın çaresizliğinin en derin noktasında, rejimin ise gücünün doruğunda olduğu bir dönemde, Siahkal'deki gerilla savaşçıları, rejimin paralı askerlerine saldırmışlardır.

b) Silahlı mücadele, geleneksel olarak hiç bir zaman rejime karşı askeri taktiklerin, politik olmayan biçimlerde bile kullanılmadığı (yani aşiret kavgalarının, silah kaçakçılığının, silahlı soy-

---

Daha sonra Şahla aralarında başgösteren bir anlaşmazlık nedeniyle darbe girişiminde bulundu, fakat darbe başarısız olunca ülkeyi terkederek Irak'a yerleşti. Orada da askeri gruplar oluşturarak İran'a göndermeye çalıştı. 1969'da SAVAK tarafından öldürüldü.

(*) **Abbas Şahriari:** Tudeh Partisi üyesiydi, daha sonra SAVAK'ın hizmetine geçti. Tudeh Partisinin Tahran örgütünü kuran Şahriari birçok yurtseveri SAVAK'a ihbar etti. 1975 Martında «Halkın Fedailer» adlı gerilla örgütü tarafından kurşuna dizildi.

gunların vb. Olmadığı) bir bölgede (Gilan) başlatılmıştır. Jandarma noktasına yapılan saldırının sadece bir anlamı olabilirdi: Devrimci bir hareketin rejime karşı savaşı.

c) Rejimle çatışmanın biçimi, yani baskı organlarına yapılan bu saldırı, dağlarda üslenmiş olan bir grup tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu tablo, halkın kafasındaki gerilla kavramıyla uyum içindeydi. Mirza Kuçek Han da(*) gerilla savaşını Kuzeyde başlatmıştı ve bu hâlâ halkın anılarında yaşıyordu. Bu, halkın Siahkal saldırısını anlamasını kolaylaştırdı.

d) Gerilla birlikleri ve askeri eylemler ülkede önemli ölçüde tanınmıştır. Kuşatma durumu, gerilla birliğinin gücü ve eylemlerinin önemini, gerçekte olduğundan daha büyük göstermiştir.

e) Jandarmanın silahlarının alınması ve ordu birlikleri ile daha sonraki çatışmalarda, gerillanın elde ettiği başarı Tahran'da ve diğer kentlerde bir zafer olarak kutlanmıştır. Gerilla savaşçılarından düşman eline geçmelerinden sonra bile, halk, bütün gerillaların tutsak edildiğine inanmamıştır. Halk, şehir gerilla savaşının kırdaki savaşın mantıkî bir sonucu olduğunu düşünüyordu.

Siahkal'deki jandarma noktasına saldırı ve bunu izleyen eylemler ikili bir etki yaratmıştır: Haik genel olarak bu olaylar üzerine olumlu gö-

---

(*) **Mirza Kuçek Han:** Mirza, I. Dünya Savaşı sırasında İngiliz işgalcilerine karşı İran'ın kuzeyinde büyük kapsamlı ve etkili bir gerilla gücü organize etmişti. Amacı bütün ülkeyi bir cumhuriyette birleştirmekti. İngiliz dostu olan Rıza Han'a karşı (Şimdiki Şahın babasıdır) savaş burada başlamıştı.

rüşler getiriyordu, fakat bu silahlı mücadelenin tamamen onaylandığı ve ona güven duyulduğu anlamına gelmiyordu. Olaylar sadece mevcut durumu gözler önüne sermişti. Gerilla savaşçılarının 1971 yılında idam edilmeleri ve rejimin bunu izleyen hareketleri halkı büyük bir endişeye sürükledi.

Öğrenci çevrelerinde, siyasi çevrelerde ve aydın çevrelerinde Siahkal olayları ileriye dönük, büyük bir etki yapmıştır. Bu çevreler, olaylar üzerine olumlu haberler yayıyor ve harekete, mümkün olan her yerde, pratik destek sağlamaya çalışıyorlardı.

Oysa Kuzey bölgesinde Siahkal'in etkisi çok değişikti. Kuzey, sadece gerilla hareketinin başlangıcı olarak görülebilirdi. Rejime karşı gerillanın varlığının ve mücadelesinin sürekliliği, uzak mesafede, köylülerin ve komşu kentlerdeki kitlelerin desteğini sağlayabilir. Ne var ki Siahkal birliği, planlanmış operasyonları gerçekleştirememiş ve böylece hareket önemli deneylerden yoksun kalmıştır. Öte yanda rejim, bu «olayı» elinden geldiğince çabuk ört-bas etme çabasıındaydı. Bu arada 7 partizan ve 6 kentli yoldaşımız idam edildi. Bu katliam halka, 1954 yılında «askeri örgüte» (*) üye subayların kitleler halinde idamını anımsatmıştı. Katliamın amacı, halkı yıldırma, hareketi dehşete düşürmektir. Oysa istenilenin tam tersi oldu. Herhalde rejim tehlikeyi çok cid-

---

(*) **Askeri Örgüt:** Devrimci sol bir örgüt. Bir çok üyesi CİA'nın zorlamasıyla idam edilmiş, birçoklarına işkence yapılmıştır. Çok sayıda örgüt üyesi de halen Şahın zindanlarında çürümektedir.

diye almıştı. Halk derinden sarsılmış, politik aydın çevreler, hareketin vereceği karşılığı bekleme-ye başlamışlardı. Gerçekten de bu idamlar herşeyin sonu muydu? Silahlı grilla savaşının sonu mu gelmişti?

1971 Martında rejim bir bildiri yayınlayarak «olay»ın sona erdiğini açıkladı. Oysa öte yanda gerilla savaşçıları, kuzey İran'da Golhak Polis merkezine yaptıkları bir saldırı ve askeri mahkeme savcısı, Şahın gözde adamı general Farsiu'nun kurşunlanması ile, gerçek durumu gözler önüne seriyorlardı. Gizlilik içinde hazırlanmış bir mücadele, gittikçe güçlenmiş ve ülkeyi iyi bir sona, bir zafere götürecektir tayin edici olgu haline gelmişti.

Bu değişim, silahlı devrimci hareketin doğumunu gösteriyor ve Siahkal'ın önemini vurguluyordu.

İlk kez bu olaydan sonra, hareket ile halk arasında karşılıklı konuşmalar gerçekleşmeye başladı. Bir dizi açıklamalarla, gerilla kendisini halka tanıtıyor ve ilk gerilla örgütü olan Halkın Fedayileri varlığını halka ilân ediyordu.

9 gerilla savaşçısının adlarının ve fotoğraflarının çoğaltılması ile rejim, güçsüzlüğünü kabul etmişti. Bu andan başlayarak, silahlı devrimci hareketin öncülüğünde, ilk kez rejime meydan okunuyordu. Bunlar, Siahkal olayının özel çizgileridir. Bu, halkımızın mücadele tarihinde bir dönüm noktası olmuş, kurtuluş hareketinin 20 yıllık suskunluğunun üstüne bir çizgi çekmiştir.

★ Silahlı Hareketin Devamı

1971 Mart ayı sonlarına doğru, iki ayrı gerilla birliğinin birleşmesi ile Halkın Fedayileri Gerilla Örgütü (G.O.P.F.) kurulmuştur. Yeni örgüt 1971 yılı süresince, en iyi örgütsel temel üzerinde bir eylem programı gerçekleştirme çabasıındaydı. Kıra bir gerilla birliğinin gönderilmesine çalışılmış, yeni Şehir Gerilla Birlikleri kurulmuş, bunlar Tahran'da hemen eylemlere başlamışlardı (örneğin, ulusal bankanın Eisenhower şubesinin kamulaştırılması ve kuzeydeki bir dizi kentte başarılı patlamaların gerçekleştirilmesi.)

Diger gruplar, Ekim ayında yapılan «2.500. Yıl-Kutlama Şölenleri» sırasında rejime karşı bir grev planlamışlardı. Fakat rejim, şölenlerden birkaç ay önce, elindeki tüm olanakları seferber ederek, harekete güçlü darbeler indirmeyi başardı. Düşmanın bu başarısının ana nedenleri şunlardır: Hareketin yeterli deneylerden yoksun oluşu, organizasyon zorlukları -yeni savaş koşullarına uygun olmayan tüm yapıların değiştirilmesi-polisin yeraltı örgütlerini ve bazı grupların salt «göstermelik» operasyonlar gerçekleştirme eğilimini ortaya çıkarmada, sahip olduğu tecrübe. Halkın Fedayileri Gerilla Örgütü, bir polis baskınında, bir çok yoldaşı yitirmiş, çok sayıda gerilla savaşçısı tutuklanmıştır. Fakat dört «kimliği tespit edilmiş» ve birçok kimliği bilinmeyen gerilla savaşçısı savaşa devam etmişlerdir.

★ Halkın Moyahedleri Örgütü (O.M.K.)

Bu örgüt, yaklaşık 100 üye ve oldukça geniş askeri olanaklar ile 1965 yılında kurulmuştur. Fa-

kat henüz olanaklarını kullanamadan polis tarafından ortaya çıkarılmış ve bir avuç üyenin dışında tümü tutsak edilmiştir.

Kızıl Yıldız Gerilla Örgütü (Stareh Sorh) ise henüz oluşma sürecinde polisin eline geçmiş ve birçok üyesi tutuklanmıştır. Bunların dışında, daha kurulma aşamasında bulunan bir dizi küçük hücreler ve gruplar da polis tarafından açığa çıkarılmıştır. Bu darbeler dışında savaş genel olarak G.O.P.F. ve O.M.K. tarafından sürdürülmüştür.

Bir yanda silahlı operasyonlar, öte yanda yurtseverlerin idamları sürekliliğini korumaktaydı. Armanè Halk (bir gerilla örgütüdür) grubundan yoldaşlar «şölenlerin» arifesinde kurşuna dizildi. G.O.P.F.'den 19 ve O.M.K.'dan 9 gerilla savaşçısı, 1972 yılının Nisan ve Mayıs aylarında darağaçlarında can verdi. Gerilla savaşçılarının eylemlerde öldürülmesi de devam ediyordu. Silahlı mücadele, ölümler, yurtseverlerin idamı, toplu halde tutuklamalar gün geçtikçe ağırlık kazanmaktaydı. Polisin uyguladığı vahşet doruk noktasına ulaşmış, işkenceler düşünülemez boyutlara vardırılmıştı: Organların yakılması, ezilmesi, kırbaçlama, kadın ve erkeklere yapılan seksüel saldırılar ve daha başka işkence yöntemleri günlük yaşamın tablosuydu. Birçok kişi işkenceler sonucu can verdi, aynı yıl içinde 19 kişi idam edildi.

★ Silahlı Mücadelenin İlerici Hareket Üzerindeki Etkileri

Silahlı mücadelenin başlangıcına kadar, böyle bir savaş stratejisine inanan gruplar, bütün

ilerici hareketin (kurtuluş hareketi ve işçi hareketi) sadece ufak bir bölümünü oluşturmaktaydı. Ulusal cephenin yurt içi ve yurt dışı örgütleri, Tudeh Partisi, devrimci örgütler ve dinsel kurumlar hareket içinde baş rolü oynuyordu. Ülkede silahlı mücadeleyi tek doğru yol kabul eden gruplar, sadece ideolojik mücadeleye giriştikleri için değil, fakat rejime karşı savaştıkları için de, geleneksel örgütler arasında sürekli güçleniyorlardı. Çoğu politik örgüt, Siahkal olayları karşısında ilk önceleri şaşkın ve belirsiz bir tavır almışlardı.

13 gerillanın idamından sonra, kahramanların yakınlarına sempati göstermesine, ve dikta rejimini kınamasına rağmen Tudeh partisi, gerillaların eylemlerini anlamsız ve üzücü olaylar olarak nitelendirmişti. «Peik-İran» (*) da, olaydan sonra, rejimle ağız birliği etmişcesine «olayların» bittiğini açıkladı. Gerillanın ideolojik görüşünü çok iyi bilen ve bu nedenle de işçi sınıfı içindeki yerini yitirmekten korkan Tudeh partisi, harekete karşı ideolojik iftira kampanyasına girişti. Oysa bu eylemlere, işçi sınıfı dışında hiçbir yerden olumsuz tavır gelmemişti. Özellikle «İslami» (**) lerden ve Tahran örgütü skandalla-

---

(*) **Peik-İran**: Eski Tudeh Partisinin (Yurtiçi ve yurtdışında) kaçan yönetiminden geriye kalanların Doğu Avrupa'da bulunan bir radyosu.

(**) **İslami**: 1953 darbesinden sonra, Tudeh Partisinin uzun yıllar üyesi bulunan İslami Şariari, Tahran'da bir örgüt kurmuştur. Daha sonra öğrenildiğine göre İslami, SAVAK'la çalışıyordu ve bu Tahran örgütü SAVAK'ın etkin bir organı olmuştu. Bu Tudeh Partisi üyesinin fiili yardımlarıyla birçok yurtsever öldürülmüş, birçoğu da tutuklanmıştır. Bu hain G.O.P.F. tarafından ölüme mahkum edilmiş ve izi bulunduktan hemen sonra bu karar yerine getirilmiştir.

rından sonra İran İşçi Partisi, kendisini tehlikede görmekteydi. Ulusal Cephenin yurt-içi ve yurtdışı örgütleri, silahlı mücadeleye güvenden yoksun olmalarına rağmen, gerilla eylemlerini desteklemek ve rejime saldırmak zorunda kalmışlardı. İşçi sınıfının öncüsü olma iddiasında bulunan, yıllarca politik ve örgütsel çalışma yapan öteki marksist örgütler de, silahlı hareketin güçlenmesi karşısında, kendi yerlerini açıkça tanımamak zorundaydılar. Hareket, rejime karşı kanlı saldırılara girerken, bu örgütlerin üyelerinin çoğunluğu gerilla savaşına sempati ve destek sunarken, silahlı harekete saldırmak, oportünist gruplar için politik intihar olurdu. Ne var ki ilk şok etkisini yitirdikten ve hareket normal hızla gelişme dönemine girdikten sonra, oportünistler, bütün yönlerden saldırıya geçtiler. Bu tür saldırılar genellikle yurtdışı örgütlerden gelmekteydi ve halen de gelmektedir. Saldırıların temelinde, İran'daki mücadelenin ve mücadele koşullarının subjektif değerlendirilmesinden kaynaklanan göçmenlerin hırsı, partiye tapma, sekterlik ve bencillik yatmaktadır. Silahlı hareketin, savaşın koşulları üzerinde önemli bir etkisi olduğunu inkâr edemeyen oportünizm, bu kez de çaresizlik içinde bir uzlaşma aramaktadır.

Silahlı mücadeleyi savaşın bir biçimi olarak kabul eden «politik strateji» savunucuları tarafından, rejime karşı unsurların kafasını bulandırmaya devam etmelerine izin verilmesi halinde, mevcut ilerici güçlerin bir kısmı boşyere harcanacaktır.

Devrimci hareket içindeki marksist-leninist örgütler, oportünistlerin önerdikleri formüller te-

meli üzerinde herhangi bir uzlaşma yapamazlardı. Ülkede hiçkimse hareketin tarafsız bir tanığı değildir. Burada hareket, taraftar kitleler ile, kocamış yönetim arasında derin bir ayırımı yol açmıştır. Samimi ve savaşıcı unsurlar devrimin yanında yer alırken, tutucu unsurlar oportünizm yoluna sapmışlardır.

Hareket içindeki ilerici güçlerin ilk adımdaki görevi, kurulmuş bulunan veya yeni kurulma aşamasında olan çok sayıda hücreleri, silahlı devrimci hareketin stratejik hedefleri yoluna sokmaktır. Bu süreç içinde silahlı hareket, çok sayıda hazır ve yüzlerce potansiyel kadronun desteğini kazanmıştır. Bu yeni kadrolar, çok değerli devrimci ölçüler ile eğitilmekte ve sağlam bir devrimci süreç içinde geliştirilmektedir. Silahlı hareketin doğrudan bir sonucu olarak birçok grup, hücre ve çevreler bir araya gelmişler ve çabalarını birleştirmişlerdir. Bu görüntü, gerçek bir devrimci kuşağın ortaya çıkması ve büyümesinde gerçek bir dönüm noktasıdır.

★ Silahlı Mücadelenin Halk Üzerindeki Etkileri

Halk, baştan itibaren gerilla savaşına ilgi göstermiştir. İlk önceleri bir «gerilla»nın ne olduğunu tam olarak bilmiyordu, fakat rejimi çok iyi tanıyordu. Bu kuşaktan kuşağa geçen uzun bir deneyin sonucuydu. Hükümetin ve Şah'ın niteliği, gerçi kitlelerin kafasında bir politik bilinç biçiminde değildi daha, fakat kitleler bunu hissediyordu. Rejimin ve Şah'ın iktidarda kalma kararlılığı, halkın, sorunu anlamasını kolaylaştırı-

yordu. Halkın harekete gösterdiği ilk tepki, bu bakımdan ilginçtir: Rejimin düşmanı halkın dostudur. Bu işleyiş tabii ki her zaman olumlu değildir, çünkü demagoglar ve emperyalistlerin gönüllü maşaları tarafından, kitleleri aldatmak için uzun zaman kullanılmıştır ve bugün de kullanılabilir.

Henüz gerillanın niteliği açıklık kazanmadan önce halk, gerillaya iyi duygular beslemekteydi. Bu duygular, gerilla lehine çeşitli söylentiler biçiminde kendini gösteriyordu. Yaygınlaşan söylentiler gerillanın gücünü büyültme eğilimindeydi. Siahkal olaylarından sonra, kuzey ormanlarının gerillalarla dolu olduğu ve rejimin kuzeye çok büyük birlikler yolladığı yolunda söylentiler dolanıyordu ortalıkta; düşmanın verdiği kayıplar ve gerillanın cesareti oldukça fazla abartılıyordu. Bu nedenle halk gerilla birliğinin yenilgisi haberine pek inanmadı.

Bu söylentiler, yalan veya icat olarak nitelendirilebilir. Ne var ki «söylenti»lerin bilimsel analizi başka bir tablo sunmaktadır. Söylentilerin bu denli yayılabilmesi için uygun bir ortam gerekir. Söylentilerin yayıldığı bölgeler, bu söylentiler ile politik, ekonomik ve kültür akrabalığı göstermek zorundadır. Aksi halde sadece söylentiler değil, gerçekler de halka ulaşamayacaktır. General Farsiu'nun öldürülmesinden iki gün sonra, bütün ülkede, generalin hemen öldüğü yolunda haberler yayılmıştı (ki bu gerçektir), oysa rejim boşu boşuna generalin daha yaşadığını yaymaya uğraşıyordu. Bu olaydan sonra, politik veya askeri kişiler bir kaç gün ortalıkta görülmeyince, bunların gerillalar tarafından idam edildi-

ği söylentileri dolaşmaya başladı. Gerilla teorisyeni Puyan'ın ölümü arkasından, Puyan'ın ölmediği, hatta bir Fransız radyo istasyonundan bir açıklama yaptığı ısrarla söyleniyordu. Kaçan gerilla savaşçılarının başlarına biçilen fiyatları konu edinen, rejime karşı garip şakalar ortaya çıkmıştı. Bu insanların kafasında, ünlü bir gerilla savaşçısı düşmanla sayısız çatışmalar yapmıştı, gerçekte ise bu çatışmalar daha sonraları meydana geldi. Söylentiler ve karşıt düşünceli insanların ısrarlı eylemleri karşısında aciz kalan rejim, sonunda «söylenti çıkarıcıları» cezalandırmakla tehdit etmeye başladı.

Bu olumlu düşünceler, hareket için, geliştirilmesi gereken uygun bir ortamın belirtileriydi. Halkı bilgilendirmek, hareket üzerine bildiklerini geliştirmek ve en önemlisi, onlara, harekete karşı görevlerini kavratmak gerekiyordu. Hareket halkla bir diyaloga girerek ve gerillanın daha önceki düşüncelerini değişime tabi tutarak, bu gerekleri yerine getirmiştir. Halkın Fedayileri Gerilla Örgütü (G.O.P.F.) bir çok bildiri yayınladı. Gerilla eylemlerinin devam etmesi, bu eylemler üzerine halkın görüşlerini de geliştiriyordu. Karmaşık bir olgu, halk tarafından anlaşılmadığında, basit örnekler ile halka açıklanıyordu; amaç, eylemleri daha iyiye götürmek ve yanlışlardan kaçınmaktı. Buna bir örnek olarak, Nashiadi'nin (Tahran'da ulusal bankanın Safavia şubesi müdürü) öldürülmesi üzerine halkın aldığı tavır gösterilebilir. Müdürün öldürülmesinden sonra rejim, yalancı gözyaşları dökerek, halkla gerillaları karşı karşıya getirmeye uğraşmıştı. Oysa halk, gerillaların yapacağı du-

rum tahlilini beklemeden, Nashiadi'nin gerillalara karşı bir SAVAK ajanı olduğu söylentilerini ortaya atmıştır. Bu insanlar, halkın SAVAK'a karşı nefretinin, Nashiadi'nin öldürülmesini haklı gösterdiğini düşünüyorlardı. Ancak G. O.P.F. bu kendiliğinden açıklamayı onaylamadı. Şehir gerilla savaşının kurallarını halka anlatmak için, Nashiadi'nin öldürülmesinin nedenlerini açıklamak gerekiyordu. Nashiadi olağanüstü bir banka müdürü değildi (yani SAVAK eğilimli bir bankanın müdürü değildi). Fakat rejimin çıkarına, normal görevlerinin üstünde bir çaba gösteren her banka müdürü veya başka herhangi bir kimse, gerilla savaşçıları tarafından imha edilmek tehlikesiyle karşı karşıyadır. Halkı kendi basit açıklamaları ile yalnız bırakmak ve bununla yetinmek yerine onu aydınlatmak ve bilgilendirmek zorundayız.

Ferdousi-Avenue'da otoların havaya uçurulması ve Tahran'da, Tup-Khan meydanında meydana gelen birçok patlamalar karşısında halk, yine basit açıklamalarla gerillaları savunmuş ve rejimi kınamıştır. Bu, gerilla örgütünün, halk tarafından moral açısından desteklenmesinin bir başka görünümüdür.

Hareketin sürekliliğini koruması, silahlı mücadele üzerine görüşlerde giderek bir kutuplaşmaya yol açmıştır. Burjuvazinin durumu baştan itibaren ortadaydı. Kompradorlar, her zaman egemen klingen ve emperyalistlerin müttefiki olmuştur, dolayısıyla devrimci hareketin karşısındadır. Küçük-burjuvazinin zengin kanadı ise, silahlı mücadelenin nisbi olarak sağlamlaştığı dönemde, hareketin kendisi için tehlikeli olacağını görmeye başlamıştır; hareket, kendisinin dertsiz,

rahat yaşamını alt-üst edebilirdi. Böyle bir savaşta, toplumsal güçlerin yeniden düzenlenmesi (reorganizasyon) gerekir ki, bu durumda rahat yaşamaya alışkın küçük burjuvazinin cebine bir kuruluş bile girmeyecektir. O nedenle küçük burjuvazinin bu kanadının, gerilla hareketini, huzur bozucu ve tehlikeli bir pakt olarak görmesi doğaldır. Buna paralel olarak orta ve yoksul küçük-burjuvazi gerilla örgütünün niteliğini ve hedeflerini kavrayabilir; bazı etkenlerin kendileri için de yararlı olacağını gittikçe daha fazla hisseder. Bütün bu gruplar içinden, bilinçli unsurlar harekete karşı olumlu tavır almışlardır, o nedenle hergeçen gün daha fazla ilerici ve devrimci unsur hareketimize katılacaktır. Düşman ile yapılan bir dizi kanlı çatışmalar, bireysel ve kollektif kahramanlıklar, halkın ideallerinin ve haklarının uzlaşmasız biçimde kesin olarak savunulması yoluyla gerilla örgütleri, emekçi kitleler başta olmak üzere, halkın tüm politik örgütlere karşı duyduğu kötümserlik ve güvensizliği aşmayı başarmışlardır. Bu kötümserliğin köklerini, eski örgütlerin ve yöneticilerin başarısızlığında aramak gerekir. Halk ile öncü arasında, hemen hemen aşılmaz bir uçurum yaratan bu denli köklü bir kötümserliği yıkmak hiç de kolay olmamıştır, fakat silahlı hareket bu uçurumu aşmayı başarmıştır. Rejimin keyfi yönetimi, rejime karşı savaşta halkın katlanmak zorunda olduğu sayısız yenilgiler ve herşeyden önce karşıt güçler arasındaki güçler dengesinin eşitsizliği, kitlelerde derin izler bırakmıştır. Rejimin egemenliği ve üstünlüğü toplumumuzun sürekli belirtisi olarak görülmekteydi. Muha-

leket grupları ise mücadeleye dayanacak durumda değillerdi. Bu koşullar altında, toplumumuzun üyeleri olan işçiler, aydınlar, küçük esnaf vb. büyük bir güvensizlik içine itilmişlerdi. Öte yandan rejim, halk arasındaki bu güvensizliği kendiliğinden eylemleri yada gösterileri engellemek amacıyla besliyordu.

İşte bu sırada gerilla örgütleri ortaya çıkarak, rejimin yenilmezliği efsanesini yerle bir ettiler; hizmetinde olan tüm olanaklara rağmen rejimin yara alabileceğini halka gösterdiler. Eğer gerilla savaşçıları rejime darbeler indirebiliyorsa, gücüne rağmen, rejim hareketi susturamıyorsa, güçlü ekonomik ve politik baskılar altında bulunan kitleler, rejime karşı gösteriler düzenleyebilirler. Gerilla örgütlerinin ortaya çıkması, verdiği kurbanlar, gösterdiği dayanıklılık ve askeri operasyonlar, halka, yeni bir moral ve taze bir güven vermiştir. İnsanlar, artık birbirlerine «polis» veya «ajan» gözüyle bakmıyorlar, insanlar arasında yeni bir güven duygusu oluşmuştur. Kentleri sarsan makineli tüfek sesleri ve patlamalar, halka, konuşmak harekete sempati duymak ve sonunda harekete katılmak için nisbi özgürlük hissi vermektedir. Toplumumuz bugün çok önemli olaylar yaşamaktadır. Her yıl birçok insan darağaçlarında can verirken, rejimin zorbalığı yeni boyutlar kazanmışken, yüzlerce insan işkence odalarında boğazlanırken ve yasalara uygun olmayan gölge mahkemelerde savunma yapmak zorunda bırakılırken, rejimin ordusu-polisi olağanüstü güçlenmişken, ordu alarmda tutulurken, halk, mutlak baskıya boyun eğeceğine, rejime karşı gösterilerde bulunmaya, silahlı müca-

dele öncesinde hiç bir zaman bu kadar hazır olmamıştır. Her geçen gün, zindan ve işsiz bırakma tehditlerine rağmen büyük fedakârlıklarda bulunan insanların sayısı artmaktadır. Şimdiye kadar çok az başvurulan protesto biçimlerine son yıllarda ağırlık verilmiştir; hatta, kanlı çatışmalarla sona eren ekonomik ve politik gösterilerde bile, kitleler geri çekilmeyerek ileriye atılmışlardır.

Bu örneksiz olguların nedeni nedir? Şu bir gerçektir: Kökleri halkta olan bir güç, halkın rejime karşı mücadelesinde en ön cephede, büyük bir fedakârlıkla savaşılmaktadır, ölüm olağanüstü birşey değildir artık ve halk, daha düne kadar devrimci deneylerden yoksun olan bir halk, rejime karşı bugün silaha sarılmaktadır. Halkı yıldırma için karşı-devrimci önlemler alan rejim karşısında, bu önlemleri nötralize etmek amacıyla olan gerilla savaşçıların karşı önlemlerini bulmaktadır. Bu beklenmedik olgularla yüzyüze gelmesi rejimi önce büyük bir şaşkınlığa düşürmüştür. Fakat kısa zaman içinde kendisini toplayan rejim, halkın tepkilerini araştırarak, daha sonra da hareketi yıkmaya ve gerilla örgütlerini yoketmeye çalışarak duruma egemen olma yoluna gitmiştir. Ancak silahlı hareket büyüme-ye devam ettiği sürece genel mücadelenin ve kitlelerin kendiliğinden gösterilerinin, kısa bir süre için olsa da, tamamen bastırılması olanaksızdır. Oysa rejim gösterileri bugünkü haliyle bırakmak istememektedir. Genel protesto eylemlerine karşı uygulanan taktiğin çelişkili niteliği tam burada açıklık kazanır: Gösterilere kanlı çatışmalarla, zor kullanarak son verilmesi, halkın

silahlı stratejiye eğilimini yükseltir. Geçmişte yapılan gösterilerde meydana gelen bir silahlı çatışma durumunda, göstericiler duraksıyordu; halkın eğilimleri, rejimin keyfi ve kanlı taktikleri sonucu somut biçimler alamıyordu. Hepimiz geçmişteki bu objektif gerçeklerin tanığıyız. Bugün ise rejimin her türlü şiddet önlemleri çok tehlikelidir, çünkü bu durumdan gerilla örgütleri yararlanmakta ve daha da güçlenmektedir. Öte yandan, halkın gösterilerini bastırmada rejimin gösterdiği güçsüzlük, bir tepkiler zincirine yol açacak, bütün ülke grev ve gösteri dalgalarıyla kaplanacaktır. O nedenle rejimin birbirine ters iki taktik arasında sallanması doğaldır. Rejimin çeşitli kanatları arasında, bu çözümle ilgili olarak, sürekli tartışma söz konusudur. Bir grevi, daha başlamadan nötralize etmeye çalışan rejim, bazı zamanlar grevcilere karşı şiddet kullanırken, bazı zamanlar bütün eylemlere göz yumabilmektedir.

Silahlı hareket kitleleri grevlere ve gösterilere yönelmeyi başarmıştır. Doğaldır ki bu tür grevler, gösteriler genel bir kitle hareketinin başlangıcı olarak görülemezler. Gerçekten de bu noktaya ulaşabilmek için uzun bir yol almalıyız. Nisbi olarak, kısa bir dönem içinde silahlı hareketin başarıları büyüktür, ne var ki daha yapılması gerekenlerle karşılaştırıldığında bu başarılar, oldukça küçük kalır. Silahlı hareketin halk üzerindeki etkilerini, salt dışsal görünümüyle değerlendirmek yanlış olurdu. Halkın harekete gösterdiği politik sempati ve ekonomik destek, silahlı hareketin sadece bazı etkileridir. Silahlı hareketin etkilerini tam ola-

rak değerlendirebilmek için, salt niceliksel görü-
nümelerin ötesine geçmeliyiz.

Hareketin niteliksel etkileri, kendisini, bü-
yük olasılıkla, bir kitle hareketinin ivedi biçim-
lenmesi ile açıklayan, potansiyel güçler biçiminde ifade eder. Çeşitli devrimci hareketlerin yüzeysel bir araştırması, son aşamada hareke-
ti bir kitle hareketine dönüştürecek bir itmeler dalgasını hesaba katmaktadır. Ancak biz ülke-
mizde bu son itmelerin, uzun zaman önce gelişmeye başlamış olan mücadelenin belirsiz bir sürecinde bir dönüm noktası olduğunu düşünüyoruz. O nedenle, gücün yükselen etkisi ve devrim için gizli hazırlık, diyalektik biçimde değerlendirilmelidir.

Hareketin şimdiye kadar kazandıklarının, gelecekte kazanılacaklar için gösterge olduğunu sanmak yanlıştır. Böyle bir hesap, hareketin ani bir sıçrama ile ileriye yöneleceğini, yani niceliğin niteliğe dönüşmesini, inkâr etmek demektir. Bu, ayrıca, toplumsal gidişin gizli içeriklerini görmezden gelme demektir.

Bugün, öncünün bilinçli ve devrimci fedakârlığıyla meydana gelen olaylar, gelecekteki İran toplumunun doğumu için bir itme olacaktır.

Halkın henüz bulanık olan tavırlarında, düşüncelerinde, ne denli önemsiz görünse de, faaliyetlerinde, bugün bile rejime karşı potansiyel hareketin belirtilerini görebiliriz. Kitlelerin rejimle ilişkilerinde ve belki de kendi aralarındaki ilişkilerde belirli bir sertliğin söz konusu olduğunu görmekteyiz. Rejimin önemli, önemsiz her olayda halkla kanlı çatışmalara girdiğini gör-

mekteyiz. Tüm bunlar, ilerideki bir doğuşun ön belirtileridir.

Hareket içinde, sapmaların ve maceracı yöntemlerin egemen olması halinde, kitlelerin salt seyirci rolünde kalmalarının söz konusu olabileceği şeklinde ciddi bir tehlikenin varlığı, devrimci örgütler tarafından tamamen gözönünde tutulmaktadır. Böyle bir durumda kitleler pasif bir bekleyiş içine itilecekler ve hareket içindeki tarihi rollerini alamayacaklardır. Bu da yaşam için gerekli olan enerjinin yitirilmesi demektir. O nedenle öncü örgütler, silahlı devrimci hareket içinde, oportünizme karşı uzlaşmasız bir mücadele vermek zorundadır.

★ Silahlı Hareketin Rejim Üzerindeki Etkileri

1953 darbesinden sonra rejim, askeri ve polis birliklerini, tüm hareketleri yerle bir etmek için kullanmaya başlamıştır. Son on yıl içinde halkı ve tüm ilerici unsurları şiddetle baskı altına alırken öte yandan da geniş, iyi donatılmış bir propaganda kampanyasına girişmiştir. Bu kampanyanın amacı dünya kamu oyunu aldatmak ve halkı şaşırtmaktır. Şah ve saray mensupları, kendilerini insan hakları koruyucusu olarak ilan etmişler ve gerçekten de İnsan Hakları Dünya Konferansına evsahipliği yapmayı başarmışlardır. Bu kanlı rejim, çirkin yüzünü, insancılık, barış ve ilericilik maskesi altında saklayabilmiştir.

Rejim «geleceğin altın yılları» üzerine düşler yaratıyordu; «2500. Yıl-Kutlama Şölenleri»,

sahte politikacıların panayırı olmuştu. Petrol, şirketlerine karşı sözde mücadele, halka 1950 yıllarında petrolün millileştirilmesini anımsattı ne var ki bu kez bundan Şah yararlanmıştı. Muhalefetin belini kırmak için, sosyalist ülkelerle ilişkiler geliştirildi, Çin Halk Cumhuriyeti ile diplomatik ilişkiler kuruldu. Böylece muhalefetin elinden bütün silahları alınmış oluyordu. İran sağlam ve huzurlu bir ülke görünümündeydi ve hiç bir şey egemen çeteyi ve emperyalist müttefiklerini rahatsız etmemeliydi. Yurt dışındaki gruplar ve örgütler sümüklü böcek gibi yuvalarına çekilmişlerdi, çünkü ülkede varolan tek şey tutuklamalar ve işkenceydi. Yeraltı gruplarının tek tük faaliyetleri, öğrenci gruplarının bağıntısız ve sınırlı gösterileri, rejime karşı bir form oluşturuyordu.

Şiddet ve zor kullanarak halkı tamamen baskı altına alan rejim, bu kez silahlı mücadele yönünde eğilim gösteren faaliyetlere dikkat etmeye başladı, fakat henüz bunları ciddiye almıyordu. Siah Kal çatışmasından bir yıl kadar önce, rejim, tehlikenin farkına vardı. Bir yanda hareketi emriyon halindeyken boğmaya çalışırken, öte yanda kendisini oldukça rahat gösteriyordu.

Siah Kal olayı patlak verdiğinde Şah, ordu aşçıları(*) ile övünüyordu. 1971'de 13 gerilla savaşçısının idam edilmesinden sonra rejim, «olayların» son bulduğunu açıklamıştı, fakat

---

(*) Şah, hareketi yerle bir etmek için Ordunun değil, ordu aşçılarının yeterli olacağını söyleyerek övünüyordu. (Almancaya çevirenen notu)

1971 sonlarına doğru (İran Ulusal Bankası Savfavia şubesine gerillalarca yapılan saldırıdan sonra) Siah Kal'ın gelecek gerilla eylemleri için bir haberci olduğunu resmen açıklamak zorunda kaldı.

«2.500 Yıl-Kutlama Şölenleri» rejime karşı propaganda yapmak için olanaklar getirmişti. Şölenlerden 8 ay önce, yurtseverlerin toplu idamına sığınan ve dünyanın en kanlı rejimi olan bu rejim, propagandasını hâlâ yeterli bulmuyordu. «Şölenler» gitgide askeri ve polis seferlerini andırmaya başladı. Artık rejim, bütün ülkede gerilla grupları olduğu gerçeğini kabul etmek zorunda kalmıştı.

Uzun yıllar boyunca Şahı ve Şah'ın hükümetini övmek amacıyla geliştirilen propaganda mekanizmasının bir bölümünde de Ruslara, Iraklılara, ve Mısırlılara karşı propaganda yapılmaktaydı. Rejim, yaklaşık 20 yıldan buyana içteki düşmana karşı propaganda yapmamıştı. Oysa silahlı mücadelenin başlaması, rejimi, ilkelerini yeniden gözden geçirmeye ve tüm propaganda araçlarını devrimci harekete karşı kullanmaya zorladı. Artık her hafta, hatta her gün radyo ve televizyon programları, parlamento ve ne denli önemsiz olursa olsun diğer haberleşme araçları, devrimci harekete karşı ortak bir politik savaş için kullanılıyordu. Hareketin eylemleri ve bu eylemlerin propagandası, genel olarak muhalefetin yararına olan, muazzam bir haber dalgasına neden oluyordu. Rejim bu olguyu görmezden gelemezdi.

Bir başka çaba olarak hareketin iftiralarla kirletilmeye çalışılması da sonuç vermemişti.

Hareketin ve hareketin ardındaki güçlerin, rejime malzeme olabilecek hiç bir zayıf noktaları yoktu. Rejimin yüzünden maskeyi çıkarmak, ülke halkına ve dünya kamuoyuna bu iğrenç faşist rejimin niteliğini açıklamak, silahlı mücadele yoluyla kısa sürede mümkün olabilmişti. Bu durum, devrimci harekete karşı nasıl bir politik çıkış yapılabileceği konusunda rejimin stratejicilerini şaşkına çevirdi. Kızıl Yıldız ve Moyahed'lerin 13 üyesinin yargılanmaları açık oldu, fakat sonuçta, devrimci hareketin propagandası yapıldığından, taktiğin değiştirilmesi zorunlu oldu. Silahlı propagandanın işleyişini kavrayamayan rejim, hareketi tecrit etmek amacı ile gerilla eylemleri üzerine bizzat haberler yayıyordu. Sahtekârlığın ve dolandırıcılığın ustası olan bu rejim, bu konuda, budalalığın dikalâsını yapmıştı. Tarihsel gereklilik onu kaçınılmaz kaderine sürüklemekteydi. Devrimci hareket bu gerekliliği doğru kavrayarak, kaçınılmaz gidişi hızlandırmak için uygun yöntemleri seçti.

Rejimin egemenlik direklerini oluşturan güvenlik örgütleri, polis cihazı ve öteki baskı organları artık «kâğıttan kaplan» olduklarını açıkça gösteriyorlardı. Yurt dışında bile rejim düşmanlarının avcısı olmakla övünen, ağından kimşenin kurtulamayacağını söyleyerek böbürlenen SAVAK, ilk kez başarısızlığını kabul ediyordu. Hükümet polisinin birleşik güçleri, gerilla örgütleriyle başa çıkamamıştı. Gerilla örgütlerine karşı mücadelede deneylere sahip SAVAK, bazı yerel başarılarından öte, yeraltı gruplarına ve gerilla örgütlerine karşı savaşta hiç bir olumlu sonuç alamıyordu. Rejimin ayrıcalıklı kişileri, polisin

ve askerin gözü önünde gerilla savaşçıları tarafından idam edilmekteydi. Bütün bunlar rejime karşı doğrudan doğruya indirilen darbelerdi.

Sonuç olarak rejim, baskı organlarını yeniden örgütledi. «SAVAK ve Polis ortak örgütü»ne binlerce yeni kadro alındı. Binlerce deney sahibi kadroyu elinde bulunduran bu rejim, bir kaç gerilla savaşçısına karşı durabilmek için, daha binlerce kadroya ihtiyaç duymuştu. Bu durumda bir çok saldırı hedefinin açık bırakılması kaçınılmazdı. Artık polis ile gerilla birlikleri arasında, bir ölüm-kalım mücadelesi başlamıştı. Bu olgu, küçük fakat birbirine sıkıca bağlı bir gerilla birliğinin, daha büyük bir düşman birliğini yenebildiği silahlı mücadelenin özelliklerinden kaynaklanmaktadır.

Fakat rejim ile devrimci hareketin çatışmaları sadece çeşitli polis merkezlerine yapılan saldırılarla sınırlı kalmıyordu. Artık emperyalistler de, devrimci hareketin gelecekteki eylemlerine karşı, rejimin uyguladığı stratejiye kuşkuyla bakmaya başlamışlardı. Çünkü sadece rejimin değil, yabancı tekellerin ve emperyalistlerin stratejik çıkarları söz konusudur.

Bu bölgede, rejimin anti-emperyalist hareketlerle mevcut çelişkisi, silahlı mücadele nedeniyle daha da yükselmiştir. Ülkedeki gerilla örgütlerinin genişlemesi ile kendisini gittikçe daha güvensiz hissetmeye başlayan rejim, emperyalistlerin himayesinde oluşturulan bölgesel gruplaşmalara katılmak zorunda kalmıştır. Dofar'da devrimci hareketi ve Filistin devrimini baskı altına alabilmek için silah sevkini hızlandırması gerekmiştir.

Rejim, sonucundan emin olmadığı bir savaşta sürüklenmiş bulunuyor. Devrimci hareketlerin bastırılması görevinde, askeri silahlı güçlerini sınırsızca kullanamaz, çünkü bu güçler de devrimci hareketin etkisinde kalabilirler. Mevcut ve kapsamlı çelişkileri, önceden olduğu gibi «sabit denge» politikası ile geçiştiremez. Yeni koşullar altında birbirine karşıt unsurlar, kendilerini ve müttefiklerini etkileyecek tavizler isteyeceklerdir.

Bunlar, kısa zaman içinde silahlı devrimci hareketin doğurduğu dolaylı etkilerdir. Bu etkileri, silahlı hareket öncesindeki 20 yıl içinde, çeşitli politik gruplar ve partilerin mücadelesinin yarattığı etkiler ile karşılaştırırsak, silahlı mücadelenin tüm silahlı devrimci hareket için neden önemli ve gerçekten merkezi bir rol oynadığını görürüz.

6

KIRDA SİLAHLI MÜCADELE

Kır silahlı mücadelesi, devrimci hareket için öyle bir stratejik öneme sahiptir ki, bu konunun kapsamlı ve ayrı olarak ele alınması gerekmektedir. Bu yüzden konunun, kısa da olsa, elinizdeki kitapta tartışılmasını gerekli görüyoruz; çünkü bu aşama silahlı mücadelenin kitle hareketine dönüşmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Kır silahlı mücadelesi, mutlaka bir stratejik bölgede kurulan gerilla hücre veya merkezleriyle özdeş değildir. Bu, mücadelenin yalnızca bir biçimini oluşturur; diğer biçimleri, örneğin aşiret ayaklanmaları veya ülkedeki ulusal azınlıkların silahlı hareketleri olabilir. Silahlı mücadelenin bu üç biçimini arka arkaya tahlil edelim.

★ Stratejik Bölgelerde Gerilla Hücrelerinin oluşturulması

Kırdaki silahlı mücadele çeşitli aşamalardan geçer:

a) Dağınık bir bölgede düşmanı bir hareket savaşına sokabilecek olan küçük silahlı grupların oluşturulması;

b) Bu grupların niteliksel ve niceliksel büyümesi ve bunların bir bölgede nisbeten kararlı ve sabit duruma getirilmesi.

c) Kurtarılmış bölgelerin savunması için ve düşman kontrolü altında bulunan bölgelerden gelen saldırılara karşı büyük birliklerin kurulması.

Mücadelenin bu  aşama içinde gelişmesine paralel olarak, askeri güçlerin bileşimi değişecek ve o zamana dek sadece en ilerici unsurların katıldığı silahlı mücadele yayılacak ve kitleleri kucaklayacaktır. Eğer bir aşamanın özel belirtileri gözden kaçırılırsa, bu, mücadele koşullarının ve içinde bulunulan aşamanın gereksinimlerinin yanlış anlaşılmasına yol açar.

Birliklerin küçük olduğu ve genellikle ilerici, kentsel unsurlardan bileştiği ilk aşamada, bölgenin askeri konumu ve sosyal durumu mücadelenin gelişimi için önemli bir etkindir. Bu aşamada işgücü ve düşmandan alınan silahlar şehirden getirilir.

Yerel halkın katılımının, daha büyük birliklerin kurulmasını mümkün kıldığı ikinci aşamada, başrol sosyal etkenlere ve yöre halkının iradesine düşer. Bu aşamada işgücü hem şehirlerden hem de kırsal alandan alınır; düşmandan yağmalanmış olan silahlar şehirlerden gelir.

nc aşamada, kır proletaryasından oluşan büyük birlikler, kurtarılmış yada yarı-kurtarılmış bölgeler kurmaya yönelirler. Bu aşamada, mücadele için gerekli silah ve ticari malların el-

de edilmesi ve kurtarılmış bölgelerin yönetimi için, bir geri cephenin oluşturulması gereklidir.

Kırdaki silahlı mücadele mutlaka birinci aşamadan başlamak zorunda değildir. Eğer yöre halkı mücadeleyi destekliyorsa, o zaman artık ikinci aşama için belirtiler mevcut demektir. Yöre halkının gösterdiği destek, stratejik koşulların zayıflığını dengelemek için yeterlidir. Eğer bir kitle hareketi için objektif durum mevcut değilse ve yerel halk gerilla savaşçıları desteklemek istemiyorsa, işte o zaman ikinci aşama üzerinde ısrar edebiliriz. Bu yüzden bütün etkenleri aynı anlamda yorumlamak yanlıştır, çünkü bunlar her koşul altında aynı şekilde kullanılamazlar. Kırsal bir bölgede gerilla savaşının bir veya iki aşamasının geliştiği çok sık görülebilmekte, ancak gerekli etkenlerin eksikliğinden dolayı son aşamaya ulaşamamaktadır. Fakat aynı mücadele, uygun koşulların varlığı dolayısıyla son aşamaya geçilebilecek bir başka bölgedeki mücadeleyi genişletmeye yardımcı olabilmektedir.

Tahran'ın kuzeyindeki ormanlar ve dağlar, 1970'de gerilla hücrelerinin kurulması için, iki nedenden ötürü seçilmiştir: bölgenin stratejik konumu ve yerel halkın nisbeten politik olgunluğu. Bu bölge, gerilla hücreleri kurmak için hâlâ aynı elverişli koşullara sahiptir.

Bir gerilla hücrelerinin ana özellikleri üzerine önceki bölümlerde tartışmış bulunuyoruz. Gerilla hücrelerinin özelliği, onun küçük boyutu -üye sayısı 10 ila 20 arasındadır-, bileşimi -ilerici ve kentsel unsurlar-, dolambaçlı savaş yürütme yeteneği: «çok kaçamak, az savaş» ve Che Guevara'nın üzerinde durduğu üç ilkeyi benimsemesidir:

sürekli hareketlilik, yerel halkın tümüne tamamen güvenmemek ve devamlı uyanık olmak. Askeri ve diğer hazırlıklar, şehirlerle ilişki ve daha başka sorunlar üzerine çok şey söylenebilir. Fakat bir gerilla hücresinin ana özellikleri, buraya kadar belirttiklerimizden ibarettir.

Biz burada, kırdaki bir gerilla cephesinin oluşturulmasını zorunlu kılan nedenler üzerine tartışmak istemiyoruz. Önceki bölümlerde silahlı mücadelenin yalnızca kır gerilla savaşıyla bir kitle hareketine dönüşebileceğini yeterince vurguladık. Gerilla hücrelerinin ilk aşamada en önemli hedefleri şunlardır:

a) Düşmana karşı askeri operasyonlar ve düşman güçlerinin bir kısmının kırsal alana çekilmesi; buradan şu sonuçlar doğacaktır: düşmanın şehirlerdeki baskısı gevşeyecek, şehirlerdeki silahlı mücadele ve ilerici güçlere yardım ve dolayısıyla devrimci harekete yardım kararlı ve sürekli duruma getirilecek, ayrıca savaş bölgesinde sosyal ve ekonomik sorunlar belirginleşecek ve ilgili bölgede bir askeri atmosfer oluşturacaktır.

b) Rejimin bu bölgelerdeki gücünün zayıflatılması ve egemenliğinin görünüşte sürekli karakterine, kırsal alanlarda zarar verilmesi.

c) Gerilla savaşçılarının silahlı mücadelenin yardımıyla köy halkının hak ve taleplerini savunması.

Gerilla savaşının bir bölgede tutunması, onun yenilmezliğinin bir belirtisi olarak büyük olasılıkla köy halkının ilgisizliğini sona erdirecek ve şehirlerde ve tüm toplumda yaygın faaliyetlere yol açacaktır, yani kentlerde politik bir atmosferin

egemenliğini, şehir proleteriyasının kitle mücadelesini ve bunların gerilla grupları için desteğini garanti edecektir. Bu, kır gerilla savaşının ilk aşamasının son hedefidir.

Bir hareketin başlangıçta karşı karşıya kaldığı en önemli sorunlar şunlardır:

a) Belirli bölgeler üzerine ciddi istihbarat toplamak -1971'deki Siah Kal çatışmasından sonra- esaslı zorluklarla karşılaşmaktadır. Düşman son derece uyanıklaşmış ve artık istihbarat için önceden olduğu gibi legal ve alışılmış kaynakları kullanmak olanaksızlaşmıştır. Geniş araştırma programları, bu tür görevler üstlenmiş olan kişilerin bilgilerini çoğaltmak ve tasnif etmek için eskiden çok yararlar sağlamıştır.

b) Kuzeydeki diğer bölgelerin bir çoğundaki ormanlar, aralıksız yıl boyunca sürdürülen bir savaş için iklim koşulları açısından uygun değildir. Bir gerilla hücresinin, mücadelenin ilk safhasını atlatmak için zorunlu olarak bir hayli zamana ihtiyaç duyduğunu ve iki mevsimin (ilkbahar, yaz, sonbahar, kış) birbirini izlediği nisbeten kısa zaman içinde yerel destek sağlamanın olanaksız olduğunu dikkate alırsak, elverişsiz mevsimler istihbarat ve hazırlık için daha büyük önem kazanırlar.

Kuzeydeki elverişsiz koşullar şunlardır: sonbaharda yaprakların dökülmesi, ormanlarda sert ve bol karlı kış ve gerilla birlikleri için büyük askeri önem taşıyan güney dağlarının geçitlerinin kapanması. Bu koşullar gizlenmeyi zorlaştırır, hareketliliği kısıtlar ve düşman tarafından yapılan bir arama ve imha eylemi karşısında hareket alanını sınırlar. Kuzey ormanı yaklaşık

20-60 km. genişliğinde (kuzey-güney) ve bir kaç yüz km uzunluğundadır (batı-doğu). Nisbeten dar bir genişlikten dolayı ortaya çıkan zorluklar, ormanla başlayan ve ormanın genişliği paralelinde bir kaç yüz km süren dar, yüksek bir dağ zinciriyle dengelenmektedir. Bu dağlık bölgenin geçitleri kışın hemen hemen tamamen kapanır ve bazı durumlarda hareketlilik 1/5'e düşer veya daha da azalır. Düşman bu zorlukları hava kuvvetleriyle aşabilir, gizlenmek zorunda değildir ve daha başka avantajlara sahiptir.

c) Gerilla hücrelerinin köy halk kitlelerinden destek görmeleri için zaman geçmesi gerekir. Belki başlangıçta köylüler rejim korkusuyla gerilla savaşçılara karşı tavır alacaklar ve düşmana yardım edeceklerdir. Ağırlık ancak bir bölgede yürütülen ve yaygın silahlı mücadele ile şehirlerdeki genel kitle hareketlerince desteklenen uzun bir mücadeleden kır savaşının lehine dönüşecek ve mücadele gerilla gruplarının köylülerce desteklenmesiyle, doruğuna ulaşacaktır. Bu boyutlarda bir mücadele için ikmal yollarını garantilemek, yedek güçlere sahip olmak ve elverişsiz mevsimlerin etkisini dengeleyen uygun yardımcı araçlar bulmak gerekir. Bu sorunlar göz önünde tutulmalı ve çözümlenmelidir. Aşağı sorunların çözümü için şu önerilerde bulunuyoruz:

1) Kentsel unsurlardan bileşen (bunlar seçilen bölgenin kentlerinde, kasabalarında ve köylerinde yerleşik olurlar) küçük hücreler (her bi-

rinin yaklaşık 2-5 üyesi vardır), istihbarat amacıyla olabileceği gibi, bir bölgenin sosyal ve ekonomik durumunun incelenmesi için de kurulabilir. Bu hücreler görevlerini legal bir çerçevede yürütebilirler. Öğretmenler, askerler, mevsimlik işçiler ve köy halkı bu çalışmada kullanılacak doğal kaynaklardır.

Başlangıçta hücrelerin bu görevleri için en işe yarar kişiler seçilir, geri kalanlar ise hücreyle ilişkisiz kişisel veya grup faaliyetlerini üstlenirler. Sonuncu kategori gelecek hücrelerin çekirdeğini oluşturur.

2) Bölgedeki psikolojik önkoşulları hazırlamak için gizli faaliyet ilkelerini bilen küçük askeri hücreler (her birinin 2-5 üyesi bulunur) oluşturulur. Bu hücreler kırsal bölgenin küçük veya orta büyüklükte kentlerine dağılırlar ve kent yakınlarında, şehirdışı yollarda (kendi güçlerine oranla) küçük hedeflere saldırırlar. Her operasyondan sonra hücre dağılır ve bireyler tekrar «normal» durumlarını alırlar. Emin barınakların bulunmadığı şehirlerde hücre üyeleri silahları ve araçları iyice gizledikten sonra günlük yaşamlarına geri dönerler.

Hücreler propaganda ve açıklama faaliyetlerine katılmazlar. Bu tür faaliyetler, gerilla örgütlerinin çıkardığı broşür, açıklama ve bildirileri yaygınlaştıran özel açıklama ve propaganda hücrelerince üstlenilir. Bu hücreler de askeri faaliyetlere katılmaz ve bunlarla ilişkiye geçmezler. Küçük askeri hücreler ülkenin her kesiminde kolaylıkla kurulabilir.

3) Belirli bir hareket bölgesi için haritalar ve hareket planları hazırlandıktan ve gıda mad-

deleri ile askeri donatım tedarigi sorunlari çözüldükten sonra gerilla hücreleri (ancak bu hücre 2. noktada sözü edilen hücrenin aynisi degildir) nihayet ağır silahlarla ve köy halkina gösterilmeden yapılan bir manevraya başlayabilir. Böyle bir hareket üyelerin hazırlığında ve bölge üzerine istihbaratın düzeltilmesi ve geliştirilmesinde önemli bir rol oynar ve ayrıca savaşçıların politik ve askeri bilgisini artırır.

Bu hücre şehirde kurulmuş olacak ve oradan desteklenecektir; her birinin yedek güçlerden iki-üç tane üyesi bulunacaktır, son ikincisinin özel bir biçimde örgütlenmiş olması gerekir. Bu hücreler üslerdeki üyelerle birlikte bir bölge biriminin bütün gücünü temsil edeceklerdir. Böyle bir birim, kendisiyle büyük özenle kurulmuş bir ara organ yoluyla ilişkide bulunan bir gerilla örgütünün parçası olabilir.

Tahran ve diğer büyük kentler, bölge gerilla birimlerinin oluşturulması için elverişlidir.

Bu tür bir gerilla hücrelerinin 7 ile 20 arasında üyesi bulunur. Bir ay sürebilecek manevranın bitiminden sonra hücre elverişli bir mevsimin ilk aylarında düşmanla ilk çatışmaya girer, sonra bunu bir kaç ay süren hareket savaşları izler. Elverişsiz mevsimin başlangıcında hücrenin diğer üyeleri bölgeyi terkeder ve küçük gruplar halinde (hücrenin büyük kısmına bağlı olarak) şehire yerleşirler.

Emin barınaklar ve saklanacak gizli yerler bulan küçük hücreler, artık gerilla hücrelerinin üyelerini korumaya hazırdır. Bu küçük üslerin birbirleriyle ilişkisi yoktur ve bu üslerin konumunu ve sorumlu kişilerini gerilla hücrelerinin tüm

üyelerini korumaya hazırdır. Bu küçük üslerin birbirleriyle ilişkisi yoktur ve bu üslerin konumunu ve sorumlu kişilerini gerilla hücrelerinin tüm üyeleri de bilmezler. Şehirlerdeki gizli gerilla faaliyetlerinde bu ve buna benzer başka ilkelerin uygulanmasında en büyük özen gösterilmelidir.

Hücreler elverişsiz mevsim boyunca ya bazı kişileri göndererek yada başka olanaklar kullanılarak ilgili bölgenin durumunu denetlerler. Bu, hücrelerin bölgeye yeniden dönüşünden önce özellikle önemlidir. Hücreler kayıplarını yedek birliklerden aldıkları yeni üyelerle telafi ederler ve elverişli mevsimin başlangıcından önce küçük gruplar halinde bölgeye giderler. Elverişsiz mevsim süresince hücre içine yeni sempatizanlar alır ve üyelerinin siyasi bilincini yükseltir. Birliklerin gereksinimlerini karşılamak için son eylemler, banka kamulaştırmaları veya silah temini gibi, şehirlerde yapılan hareketler olabilir. Elverişsiz mevsim, belli bölgelerde hareket hazırlıkları, değişimler ve yeniden gruplaşmalar ve hareketlere yeniden başlanmasıyla ilgili çeşitli çalışmalar amacıyla da kullanılabilir.

Koşullar yıl boyunca devam edecek operasyonlar için uygun görülüyorsa, gerilla hücreleri güçlerinin bir kısmını veya tümünü elverişsiz mevsim boyunca bile ilgili bölgede tutabilirler. Belki de gerilla birlikleri yerel doğal kaynakları kullanabilir ve kırdaki kesintisiz sürececek bir mücadeleye için yerel halkın desteğini kazanabilirler.

Küçük askeri hücreler ve gerilla hücreleri yerel halkın sosyal ve ekonomik taleplerini dikkate almalı ve askeri hedeflerini de ona göre seçmelidirler. Ziraî bankalar, nefret edinilen yerel un-

surlar, namlı tefeciler, kır ve kabile bölgeleri için askeri gözlemciler ve jandarma postaları bu saldırı hedeflerinden sayılabilirler. Tarımsal anonim şirketlerinin köylülerce sevilmediği durumlarda bu tür merkezler ve bunların nefret edilen müdürleri (çoğunlukla emekli ordu subayları) uygun saldırı hedefi teşkil ederler.

Polis ve ordu kumandanları ve önemli yönetici kişiler, rejimin o bölgedeki genel durumunu sarsabilecek saldırı hedefleridir.

Rejimin karşı-devrimci şiddeti tarafından köy ve aşiret yaşamı gözönüne alınmaksızın konmuş olan toprak tazminatının, su tesliminin, tarımsal uyarıların, otlaklar, ormanlar ve doğal yardımcı kaynakların kısıtlanmasının kaldırılmasını talep eden sloganlar, askeri operasyonlarla birleştirilebilir.

Kır silahlı mücadelesi için gerekli deneyleri, bir durumun gösterdiği özel belirtilerden hareketle kabul edilmeleri gereken bu düşüncelerin pratikte uygulanması ile kazanabiliriz. Silahlı devrimci hareketin, kır silahlı mücadelesi konusunda ciddi deneylerden yoksun olduğunu inkar edemeyiz. Bu deneyleri kazanmak için kurbanlar vermek gerekmektedir.

★ Aşirt Bölgelerinde Silahlı Mücadelenin Başlangıcı

İran'da aşiret savaşlarının uzun bir geleneği görülmektedir. Aşiretlerin rolünü göz önüne almaksızın, sosyal ve politik yapıyı tahlil etmek olanaksızdır. Yüzyıllar boyunca İran'ın mesele-

lerinde çeşitli aşiretler politik ve askeri bir rol oynamışlardır.

Kısa zamana kadar çeşitli Hanlar (aşiret reisleri) tarafından yönetilen aşiret ayaklanmaları İran'da bir siyasi etken oluşturuyordu. Son ayaklanmalar 1963'te güneyde ortaya çıkmıştır. Bunlar herhalde feodalizmin son nefes alışlarıydı. Ve aynı zamanda, aşiret kitlelerinin altında ezildikleri memnuniyetsizliğin ve sömürünün de bir yansımasını oluşturuyorlardı.

Aşiretler ulusal baskı altında tutulduklarında, ayaklanmaları özel politik belirtiler gösterir. Aşiretler arasındaki sosyal ve ekonomik memnuniyetsizlik, bazı durumlarda, bunların reisleri tarafından kendi çıkarları için kullanılmıştır; gerçek itici güç bu liderlerin hırsına alet olmuş, onlar tarafından birbirlerine karşı komplolara araç edilmiştir. İran'da ezilen ulusların durumunu özel bir bölümde ele alacağız. İran'lı aşiretler içinde sosyal ve ekonomik hoşnutsuzluk için inkâr edilmez nedenler mevcuttur. Rejimin idarî ve askeri örgütleri bile bu etkenlere dikkat etmişler ve etmektedirler. Deneylerinden, aşiretlerin sefaletinin -örneğin kuraklık nedeniyle- arttığı bölgelerde isyanın gündeme geldiğini öğrenmişlerdir. Kuraklık uzun sürerse isyan geniş bir ayaklanmaya dönüşebilmektedir. Eskiden bir Han istediğinde bir aşireti ayaklanmaya götürebiliyordu.

Son on yıl içindeki reformlar aşiret reislerinin egemenliğini çok azına yada hiçe indirmiştir. Onlar şimdi daha çok sembolik bir rol oynamaktadırlar. Reformlar aşiretlere yardım etmemekle kalmayıp, bilakis eski haklarının bir ço-

ğunu da ellerinden almıştır. Aşiretlerin şimdi (reformdan sonra) başta gelen sorunları, otlakların sınırlandırılması ve günlük yaşamın rejim tarafından denetim altında tutulmasıdır. Rejimin aşiret bölgelerindeki askeri zoru, sömürüye ve yoksunluklara süreklilik kazandırmıştır.

Yaygın hayvan yetiştirimi ile uğraşan aşiretler (göcebe aşiretler) -bunlar 600.000 ile 1.000.000 arasında insanı kapsamaktadırlar- son yüzyıldan bu yana yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadırlar. Aşiretlerin isyancı olarak tanınmadıkları veya askeri tehlike oluşturmadıkları bölgelerde rejim, mevsimlik göçleri hunharca sona erdirmiş, otlakların kullanımını kısıtlamış, aşiretleri yaygın hayvan yetiştirimini bırakmaya zorlamış ve bu aşiretlerin üyelerini yüzlerce mil uzaklıktaki bölgelere göndermiştir. Bu aşiretlerin büyük bölümü yaygın hayvan yetiştirimini bırakmışlardır ve yok olmanın eşiğinde yaşamaktadırlar. Ancak, bunların yalnızca toplam %20'si başka bölgelere gönderilmeyi kabul etmiştir.

Rejim, aşiretlerin büyük rol oynadığı Fars'ta, aşiretleri altetmeye ve isyanlarını bastırmaya uğraşmıştır. Bu aşiretleri herhangi bir yere yerleştirmeyi amaçlayan ekonomik planlar, (Monhan ovası ile Şahsavan arasındaki aşiretler gibi özel durumlar dışında), onların sefaletini sona erdirememişlerdir. Rejim Fars'ta çok masraflı, fakat bir kaç yıl sonra yalnızca aşağı yukarı 1.000 aileyi yerleştirmeyi başarabilen bir plan uygulamıştır.

Bu tür planlar gelecekte de, aşiretlerin sorunlarıyla ilgili olarak hiç bir başarı sağlayamayacaklardır. Son iki yıl içindeki aşiret göçlerinin

kısıtlanması ve kuraklık, milyonlarca hayvanın yok olmasına neden olmuştur. Büyük ve küçük aşiret gruplarının ayaklanmalarını yalnızca rejimin kanlı baskısı ve bir liderliğin eksikliği engelleyebilmiştir.

Göçebe aşiretler İran'da kır ahalesinin en fakir kesimini oluştururlar. Onlar tıbbî bakım ve eğitim gibi tüm sosyal kolaylıklardan yoksundurlar ve yaşam için gerekli her türlü şeyin eksikliği altında acı çekmektedirler. Hükümet kılığı, bu aşiret sefaletine son vermek için hiç bir adım atmamaktadır. Aşiretlerin fakirleşmesi ne zaman artsa, rejim son çare olarak askeri baskıyı kullanır ve her türlü kargaşayı kökünden boğmak için ön tedbir taktikleri uygular. Aşiret halklarının fakirleşmiş kitleleri önemli bir özellik göstermektedirler; bunlar İran halk kitlelerinin safalarında bulunan mevcut tek askeri gücü teşkil ederler. İktidarın onları sürekli silahsızlandırmaya uğraşmasına rağmen göçebe aşiretler silahlarını kurtarabilmişlerdir ve aşiret bölgelerinde silah kaçakçılığına çok sık rastlanmaktadır. Bu güçler rejime karşı her zaman, mevcut yaşam koşulları dolayısıyla zorunlu olan bir tavır almışlardır. Göçebe aşiretler üretim koşulları ve yaşam biçimleri, aşiret disiplini ve tarihi gelenekleri sonucu, dışardan kabul etilmeye uğraşılan bir egemenliğe her zaman karşı olmuşlardır.

Aşiretlerin Rıza Han(*) ve onun yeni kurulmuş modern ordularıyla yaptıkları korkunç ça-

---

(*) Şimdiki Şahın babası; 1921'den 1941'e dek egemenliğini sürdürmüştür.

tışmaları, orduya ve her türlü silahlı hükümet birliklerine karşı nefretlerini, özgür bir göçebe yaşamına duydukları gereksinimi ve otlakları kısıtlamasız kullanma isteklerini ve çeşitli köylere yaptıkları baskınları unutmamalıyız. Rejimi zayıflatan ve bir iç savaşa yol açacak olan politik ve askeri hareketler, aşiretleri aşiret reislerine ve fabrika sahiplerine karşı değil, fakat rejime ve onun askeri gücüne karşı dikecek etkileri oluştururlar. Silahlı hareket toplumumuzun bu farklı (kendine özgü) özelliklerini gözönünde bulundurmalıdır.

Aşiret ayaklanmalarının özel belirtileri nelerdir?

- a) Bir ayaklanma yüzlerce, hatta bazen binlerce insanla başlıyordu. Bu ayaklanma bir çok aşiretin tüm yaşamını etkiliyor ve böylece ortaya ayaklanan bir veya birçok aşiret çıkarıyordu.
- b) Bir ayaklanmanın başlamasıyla birlikte rejimin isyan eden aşiret egemenliği sona eriyor ve onun yerini bir veya birçok aşiret reisi alıyordu. Çeşitli aşiretler köylere kasabalara veya rejimin egemen olduğu kentlere bile saldırabiliyor ve yağmalıyorlardı.
- c) Merkezi yönetim ayaklanmayı bastırmak için askeri birlikler gönderiyordu. Bu birlikler önce kentleri ve kasabaları aşiret üyelerinden temizlemeye ve sonra bunları dağlık aşiret bölgelerine püskürtmeye uğraşıyorlardı. Eskiden bu tür işlerle

görevli hükümet birlikleri, rejime sadık aşiret üyelerinden oluşurdu. Son 50 yıl içinde bu amaç için ordu ve jandarma kurulmuştur, bunların da büyük kısmı hâlâ rejime sadık aşiret üyelerini içermektedir.

- d) İsyân, ya rejimin aşiret reisini şaşırtması yada onunla işbirliği yapması ile -böylece bu bölgede aşiret ayaklanması parçalanıyordu- sona erdiriliyordu. Akıtılan kan, suçluların kollektif sürgünü ve rejimin hesap sorucu tavrı kin duygularını yeniden güçlendiriyor ve gelecek isyanlar için temeli hazırlıyordu.

Son aşiret ayaklanmaları, bir kaç yüz kişilik yandaşla 1962'de Fars'ta meydana gelmiştir. Booye -Ahmedi- aşireti ayaklanmanın ana direği idi. Rejim ayaklanmayı dağıtmak için hava kuvvetlerini, paraşüt birliklerini ve özel birliklerini kullandı. Ancak ayaklanmanın bastırılmasında başrolü bu korkunç askeri güç oynamamıştır. Burada başrolü rejimin daha eski bir gücü, sınırlı askeri olanaklarına bakmaksızın yalan ve ihanet gibi uzun süre yarar sağlamış taktikler ve yıpratma taktikleri konusunda büyük deneye sahip olan jandarma oynamıştır. Aç Beluci aşiretleri hükümet birlikleri için ucuz bir kaynak teşkil ediyorlardı. Bu ayaklanma, bölgedeki, örneğin Quas uai gibi diğer büyük büyük aşiretlerin desteğini kazanmayı başaramamıştır.

Ayaklanmanın temel zaafı, bütün diğer aşiret isyanlarında da olduğu gibi isyancıların mücadeleyi sınırlı bir bölge içinde yürütmeleri,

genel olarak bilinç yetersizliği ve etkin bir liderliğin eksikliğidir. İsyanların hedefleri feodal liderlerin çıkarlarıyla sınırlı kalıyor ve bu yüzden diğer aşiret yığınlarını ve köylüleri sarsmıyor-du.

Aşiretler ile Takte Gapu(*) köyleri arasında yıllardır süren anlaşmazlık, hâlâ aşiret ayaklanmalarını zayıflatan bir etken olmaktadır. Çeşitli aşiretler arasında silahlı mücadelenin gerçek olasılığı dikkate alınacak olursa, o zaman uzun devrim sürecinde de aşiretlerin gücü kuşkusuz rol oynamaktadır.

Bu güç, bazı durumlarda bilinç yetersizliğinden dolayı rejimin avucuna düşen karşı-devrimci bir güce dönüşebilir. Devrimci hareket bu sorun karşısında kayıtsız kalamaz, bu verimli tabanı kullanmak için hareketin hangi olanaklara sahip olduğu üzerine gerçekçi bir değerlendirme yapmak zorundadır.

Bu ilişki içersinde şu olgular değinilmeye değer görünmektedir:

a) Şu anda yeraltı hareketi ile çeşitli aşiretler arasında doğru dürüst bir bağlantı organı yoktur. Gerçekten de ikisi arasında geniş bir boşluk mevcuttur. Aşiret kitlelerinin durmadan daha fazla gerici liderlerinden uzaklaşmasına rağmen, şehir güçlerine bağımlı olan hareketin şu anda bu boşluğu doldurabilme şansı yoktur.

b) Aşiret bölgelerinde, önceden üzerinde ko-

(*) Bu aşiretler göçebe aşiretlerin tersine, sınırlı bir bölgede düzenli bir yaşam sürdürmektedirler.

nuştuğumuz biçimde gerilla hücrelerinin inşası için elverişli olanaklar bulunmamaktadır. Aşiret bölgesinde, aşirete dahil olmayan her grup, başarısız olmaya mahkûmdur. Aşiret bölgelerindeki silahlı mücadele başlangıçtan itibaren aşiret üyelerinin desteğine sahip olmak zorundadır. Bu yüzden hareket, bu bölgelerde dolaşmaz silahlı mücadeleyi hazırlamak için olağanüstü olanaklara sahip değildir.

Ancak, aşiretlerle ilişkileri bulunan ilerici unsurlar için aşiret bölgelerinde silahlı mücadeleye başlama şansı oluşursa, şu noktalara dikkat edilmelidir:

- a) Girişime küçük çapta başlanmalıdır. Bölge halkının desteğine sahip olan küçük bir birlik, düşman karşısında kayda değer **avantajlara** sahiptir. Bir bölgede küçük bir isyancılar grubunun varlığı, köylerin ve orda yaşayan insanların tamamen yok edilmesine yol açmayacaktır; buna karşın rejim, klasik bir aşiret ayaklanmasında bölgeyi tamamen oturulmaz duruma getirmektedir.
- b) Şehir birlikleri yerel güçlerle birlikte çalışmalı ve bunları güçlendirmelidir. Gerilla örgütleri tüm silahlarını böyle bir hareketin askeri ve politik desteği için hazır tutmalıdır.
- c) Bir aşiret-gerilla birliği yalnızca kendi aşiret bölgesinde kalmamalıdır. Gerektiğinde manevra için, daha büyük bir bölgeyi kullanabilmek için çevreyi de iyi tanımalıdır.

d) Birlik başlangıçtan itibaren aşiret üyeleri arasında aşiret isyanı doğrultusunda propaganda yapmalıdır.

Bu olağanüstü imkanın dışında, kentlerdeki silahlı hareketin varlığı da aşiret halkı üzerinde şüphesiz etki yaratmaktadır. Aşiret isyanlarının büyük öneminden dolayı, kırdaki başlayan ve ilerleyen silahlı mücadelenin yayılması, aşiret isyanlarının hızlanmasını bilinçli etkilemelidir. Aşiret üyeleri şöyle düşüneceklerdir, eğer «bir avuç şehir züppesi» (*) ormanlarda ve dağlarda, rejimin güçlerine meydan okuyabiliyorsa, o zaman isyanlarla dolu bir tarihe ve kahramanlık geleneğine sahip bir halkın aynı şeyi yapmaması ve birikmiş nefret duygularından kurtulmaması için bir neden yoktur.

Hareketin mevcut koşullar altında, aşiret halkları arasında mücadele için elverişli koşulları kullanma olanağı yoksa, bu kuşkusuz gelecekte, kentlerde tamamen politik bir atmosfer hakim olduğunda, silahlı mücadele kırdaki gelişmeye başladığında ve bu şekilde düşmanın askeri güçlerinin büyük bir bölümüne saldırdığında gerçekleşecektir. Bu, ilerideki aşiret isyanları için uygun bir fırsat yaratacaktır. Böyle bir durumda devrimci hareket, bu kayda değer güç potansiyelini, ortak düşmanı yenmek amacıyla kullanmak için elinden geleni yapacaktır.

(*) Aşiretlerin ve diğer kır halkının şehir halkı üzerine düşüncelerinin geleneksel biçimi.

★ İran'daki Ezilen Ulusların Silahlı Mücadelesi

Ülkemiz, hem emperyalizmin etkisi ile acı çeken, hem de egemen kliğin azınlıklar üzerine yıktığı hükümet organları tarafından ezilen çok çeşitli uluslardan oluşmaktadır. Bunlar böylece çifte baskı altında ezilmektedirler. Bu ulusların ezilen kitlelerinin birbirleriyle bir anlaşmazlıkları olmadığını belirtmek herhalde gerekmiyordur. Gerçekten var olan sırası geldikçe parlayan çelişki, azınlık kitleler ile rejimin, genellikle egemen ulus (Fars) üyelerince doldurulmuş olan, yönetim organları arasındakidir.

İran'daki Türk halkı, İran'ın kültürel baskısı altında bulunmasına rağmen, baskıyı hafifleten çeşitli özellikler göstermektedir. Bu yüzden Türkler ile ezilen diğer azınlıklar arasında fark vardır.

Mevcut durumda ezilen uluslar şunlardır: Kürtler, Beluciler ve Araplar. Bu üçünün de silahlı mücadele için nedenleri vardır.

Bu halklara yönelmiş olan ulusal baskının belirtileri şunlardır:

a) Ekonomik baskı :

Bu uluslar nisbi ve sosyal gerilik içindeydiler ve burjuvazileri hemen hemen hiç gelişmemişti. Yerel sermaye ve yatırımlar genellikle egemen ulusun üyelerine aittir ve bölgenin zenginlikleri ya rejim tarafından yada yerel olmayan kapitalistler tarafından sömürülmektedir. Yaşam standartları egemen uluslarınkiyle kar-

şılaştırıldığında çok düşüktür. Feodalizm kalıntıları ve yaygın hayvan yetiştirimi veya ilkel tarım tüm ulusal azınlıkların ortak özellikleridir; çoğunun yerleşik veya göçebe aşiretlerle ilişkileri vardır.

b) Politik baskı:

Rejim, bu ulusların nüfusuna orantılı bir bileşime sahip değildir; orduda ve yönetim hiyerarşisinde yüksek rütbeler genellikle egemen ulusun üyeleriyle doldurulmuştur. Biçimsel meseleler dışında, onların sosyal ve politik liderliğine hiç bir önem verilmez. Rejim, her türlü ulusal duygudan yoksun en gerici unsurları görevlendirmiştir, bunlar rejimle uyum içinde kendi halklarına karşı hareket ederler. Ulusal azınlıklardan, yüksek ordu üyesi bir yana, hemen hemen bir tek su-bay bile yoktur.

c) Kültürel baskı:

Bunların ulusal dilleri egemen ulus tarafından şiddetle baskı altına alınır. Azınlık dillerinde okumak ve yazmak yasaktır. Bu politika ezilen halklar için, örneğin okuma yazma bilme-yenlerin artması, uzman eksikliği ve eğitilmiş insan yetersizliği gibi ciddi sonuçlar doğurmuştur; bu eksiklikler nedeniyle de yüksek görevlerden tecrit edilmektedirler. Diğer yandan ezilen uluslar arasında toplumsal gerilik, elişi ve basit işler için çalışma gruplarının kurulması egemendir.

Kürtler ve Belucilerde bunların üzerine bir de dini baskı eklenmektedir. Her iki azınlık da

sünnilere(*) dahildir ve dini merkezleri çoğunlukla yurtdışında bulunur. Diktatörlüğün egemenliğini ebedileştirmek için Şiilerin dini liderini baskı altında tutan rejim, azınlıkları birleşmekten alıkoymak için, onlara karşı -özellikle dışarıdan güçlü yardım görmeyenlere karşı- dini yobazlık uygulamaktadır. Kürtlerin böyle bir desteği vardır, Belucilerin ise yoktur; rejimin sonunculara yaptığı daha kuvvetli dini baskı bu yüzdendir.

Ancak ulusal azınlıkların muhalefetine yol açan tüm etkenler, ulusal baskıya bağlıdır. Ezilen uluslar arasında bir ulusal kurtuluş cephesinin gelişimi açısından, su etkenler de belirleyicidir:

- 1) Ulusal hareketi geliştiren halklar ayrı topraklar üzerinde yaşamaktadırlar. Hem Kürtler hem de Araplar ve Beluciler bu belirleyici özelliğe sahiptir. Hareketleri, İran sınırları dışındaki hareketlerle ilişki halindedir.
- 2) Hepsi bir mücadele ve kabile aşiret tarihine sahiptir. Son onyılda boyunca merkezi yönetime karşı da başkaldırmışlardır.

★ Kürtler

İran'ın çeşitli bölgeleri yerel aşiret reisleri tarafından yönetildiği dönemler, Kürt aşiret reis-

---

(*) Sünnilik ve Şiilik İslâm mezhepleridir; sonuncusu İran'da resmi dindir.

leri kendi bölgeleri üzerinde politik ve askeri denetime sahiptiler ve İran sarayı ile sürdürdükleri ilişkiler, Kürt halkına yapılan ulusal baskı için bir araç oluyordu.

Toplumun geriliği, güçlü bir merkezi ordunun eksikliği, kültürel kısıtlamalar, eğitim yetersizliği ve güçlü bir merkezi yönetimin yokluğu, gerçek ve sürekli bir ulusal baskının uygulanmasını engelleyen etkenlerdir. Fakat yeni devrin başlamasıyla birlikte, merkezi yönetimin yapısında baskı unsurları yavaş yavaş artma göstermiştir.

Kürdistanda meydana gelen tüm ayaklanmalarda, ulusal mücadelenin ögeleri keşfedilebilir; İsmail Ağa Şrahak tarafından yönetilen ayaklanma da böyledir. Kürdistan da ulusal hareket son on yıl içinde özel bir önem kazanmış bulunmaktadır. Kürt ulusal hareketi, Demokratik Kürt Partisi'nin kuruluşundan ve 1944-45 yıllarında Kürdistan'da bir özerk yönetimin inşasından sonra, ilerici bir karakter almış ve bunu aşiret reislerinin neden olduğu ayaklanmalardan bağımsız olarak sürdürmüştür.

Irak'taki Kürt ulusal hareketi son yıllarda İran'lı Kürtlerin hareketine doğrudan doğruya etki yapmıştır. Kürt lideri Molla Mustafa Barzani hareketi genişletmek için Irak'da gelişen bu durumdan yararlanmış ve Irak hükümetinin ve diğer Arap ülkelerinin verdiği anti-emperyalist mücadeleyi dikkate almaksızın, Kürtlerin ulusal haklarının yeniden verilmesini talep etmiştir. Arap burjuvazisi ve rejimin küçük-burjuva yandaşları, Kürtlerin talebi karşısında alışılmış, dar-kafalı milliyetçi tutumu sergilediler. Sonuç, iki

tarafa da zarar veren, yaklaşık 10 yıl süren bir savaşı.

Bu savaştan dolayı Kürtler suçlanamaz, çünkü onlar yalnızca ulusal haklarını talep ettiler. Talabani grubu ve arkadaşları, mücadelenin anti-emperyalist ve çelişkili karakterini vurgulayıp Molla Mustafa'dan ayrıldılar, ancak Kürt halk kitlelerinin desteğini sağlayamadılar. Böylece Kürt hareketi içindeki gerici unsurlara yolu açmış oldular ve olaylar üzerinde kontrolü yitirdiler. Sonunda Talabani ve diğerleri tekrar çoğunluğun saflarına katıldılar.

Bu tayin edici mücadelede İran'ın rolü, emperyalistlerin görevlisi olarak güvensizlik tohumları ekmekten ibaretti. Irak Kürtlerinin kuracağı bir özyönetimin, İran rejimine zarar vereceği açıktır, Kürtlerin başarısı İran Kürtlerinin hareketi için bir başlangıç olabilirdi.(*). İran rejiminin tutumunun aksine, bu bölgedeki anti-emperyalist hareket -İran'daki kurtuluş hareketiyle ortaklaşa- bu kardeş kavgasının hemen sona erdirilmesini ve Kürt özerkliğinin yeniden kurulmasını talep ediyordu. Hareketin liderliğindeki aşırı milliyetçi eğilimin yanısıra gerici Kürt aşiret reislerinin de varlığı, Molla Mustafa üzerinde hedef şaşırtıcı etki yapıyordu; Molla Mustafa Irak ile İran arasındaki mevcut anlaşmazlıklardan yararlanmak için acele etti. Başka türlü, İran Kürtlerinin kurtuluşu için çalışan Süleyman Moini gibi sadık yoldaşları İran rejimine teslim eden Molla Mustafa'nın tutumunu anlamak olanak-

---

(*) Bu, Nisan 1974'de Kürtler ile Iraklılar arasında savaş başlamadan önce yazılmıştır. (Almanca çevirenin notu).

sızdır. Bu tür taktikler Molla Mustafa'yı ilerici Kürtlerin gözünde düşürdü.

Kürt hareketi içinde diğer bir etken, mark-sist-leninist gruplar arasında oportünizmin etkisinin artmasıdır. İran Demokratik Kürt Partisi (K.D.P.) şimdiye dek Kürt halkının devrimci görevlerini üstlenememiştir. Bunun nedeni, önceden değindiğimiz etkenlerin etkisiyle sapmış olan Tudeh Partisi ile uzun yıllar süren ilişkidir.

Tudeh Partisi'nin aksine K.D.P. ilerici Kürtler arasında kayda değer bir saygınlığa sahipti. Bu, devrimci Kürtlere şu önemli görevleri yüklemektedir: İlerici grup ve örgütleri temelden yenilemek, ilerici güçleri devrimci bir yola yöneltmek hareket içindeki düzeltilmez oportünist unsurları tecrit etmek.

Ezilen ulusların, özellikle Kürtlerin ulusal hareketlerinin tüm devrimci hareket açısından önemi şu noktalar yardımıyla görülebilir:

- a) Bu hareket dünya emperyalizmine bağlı olan rejime meydan okumaktadır; bu yüzden otomatikman anti-emperyalist bir tavır almaktadır. Devrimci hareket bu hareketi etkileyebilir, ilerici özelliklerini güçlendirebilir ve böylece tüm ezilen azınlıklarla birlikte ortak bir cephe oluşturabilir.
- b) Başlangıçtan itibaren ezilen ulus kitlelerinin desteğini bulacak olan bu hareket, rejime karşı mücadelede yeri doldurulmaz bir cephe olarak görülmektedir.
- c) Bu hareketler geri cephede kendi insan-

larından, özellikle İran sınırları dışındaki akraba halklardan yardım aldıkları için, bastırılması neredeyse olanaksız (kitledesteği biçiminde) güçlü bir desteğe sahiplerdir. Bölgesel ve dünya çapında ilişkiler durumu çok çabuk etkileyecek, bu anlaşmazlıkların boyutunu genişletecek ve rejimin tüm güçlerini üstüne çekecektir.

- d) İran halklarının birliği ve ulusların sorunları karşısında, burjuva ve küçük-burjuva darkafalılığın sona erdirilmesi, hür ve demokratik bir toplumda bütün İran halklarının dayanışması ve birliği için temel taşları oluşturur. Bu hedeflerin gerçekleşmesi için uğraşmak devrimci hareketin görevidir.

Ancak aynı aşiret hareketlerinde olduğu gibi, burada da aşılması gereken zorluklar vardır. Devrimci hareket daha bu alana el atacak durumda değildir. Kürt ve diğer uluslarla ilişkileri bulunan unsurlar, kendi halkları için kurtuluş hareketleri oluşturmak ve böylece İran Halk Kurtuluş Hareketine yol açmak için her şeyi yapmalıdırlar. Bu güçler kendi halk grupları arasında yaptıkları çalışmayla, harekete tüm toplum tarafından (ulusların dışında) yüklenen çalışmalardan daha çok başarı sağlayacaklardır.

Devrimci hareket ulusal hareketlerin liderleriyle aracı kişiler veya özel olarak kurulmuş organlar dolayısıyla ilişkiye

geçebilir ve onların emrine -sembolik bir incelik olsa da- birlikler verir.

Kürtlerin ilerici geri hizmet cephesi, silahlı devrimci hareket ile Kürt ulusal hareketi arasında esaslı bir ilişki organı için önemli bir etkidir. Silahlı devrimci hareket, İran'ın kendi silahlı ulusal hareketlerini destekleyen çeşitli ulusal kitlelerinin, ülkemizin gelecekteki biçimlenmesinde belirleyici ve inkar edilmez bir rol oynayacaklarına inanmaktadır. Bu hareketi genişletmek ve birleştirmek için her fırsat değerlendirilmelidir.

★ Beluciler ve Kuzistanlı(*) Araplar

Beluciler İran'ın en fakir insanlarıdır. Onlar da merkezi yönetime karşı ayaklanma ve isyan geleneğine sahiplerdir. Britanyalı emperyalistler tarafından çekilen sınırlar bu halkı, Pakistan ile İran arasında parçalamaktadır.

İki rejim de bu halkı sürekli ezmiştir. Belucilere karşı son katliam, Pakistan'da Eyüp Han egemenliği altında yapılmıştır.

Beluciler her zaman birleşik bir İran içinde kendi ulusal haklarını talep etmişlerdir. Rejim bu halkı ve diğer ulusal azınlıkları hiç bir zaman dikkate almamıştır. Ancak rejim, Belucilerin oluşturduğu tehlikeyi anlamaya başlamaktadır.

1971'de Pakistan'ın Hindistan'a yenilgisi ve Bangladeş'in bağımsızlığı, Pakistan'da emperya-

---

(*) **Kuzistan**, İran'ın güneyinde petrolü bol bir bölgedir.

lizm yanlısı rejimi tehlikeye soktu. Pakistan'ın en yakın müttefiki İran rejimi, doğudaki müttefinin zayıflığı yüzünden çok kuşkuludur. Bu tehlike, Belucilerin ulusal hareketinin elle tutulur gerçekliğiyle çevrelenmektedir.

Kuzistan'daki Arapların durumu, Kürtlere ve Belucilere benzer özellikler göstermektedir. Burada da yaşam aşiret temelinde yükselmektedir ve insanların sefaleti ciddi boyutlara ulaşmıştır. İran'ın en zengin bölgesinde yaşamakta ve buna rağmen en temel yaşam ihtiyaçlarının yokluğunu çekmektedirler.

Eskiden, başlarında Şah Kasal'ın bulunduğu Kuzistan'lı Şahlar, Britanyanın himayesini kabul ederek özerkliklerini koruyabiliyorlardı. Ancak bölgenin politik konumu ve İran askeri rejiminin rolü nedeniyle, Şah Kasal'ın başına da diğer Şahların başına gelenler geldi.

Bir yanda Arap azınlıklar ile diğer yanda egemen ulus ve rejim arasındaki çelişki şu etkenlerce belirlenir:

- a) Arap ve Arap olmayan İranlılar arasındaki geleneksel anlaşmazlık,
- b) Kuzistan'ın İranla coğrafi bir ayrımını -hatta diğer İranlı uluslar açısından da olanaksız kılan, bu bölgedeki büyük, paha biçilmez petrol kaynakları,
- c) Bu bölgedeki Arap milliyetçiliğinin oradaki Araplar üzerindeki çekici etkisi,
- d) Bazı Kuzistanlı Arap hareketleri ile Irak

rejimi ve Baas Partisi(*) arasındaki mevcut ilişkiler,

e) Aşiret şahlarının geçmişte emperyalistlerle birlikte çalışmaları ve ihanetleri.

Bu etkenler devrimci hareketin Kuzistan'lı Arap örgütlerine karşı belirli bir çekingenliğini doğurdu. Ancak soruna böyle bir yaklaşım olumlu değildir. Bazı sağ milliyetçi gurupların separatist(*) (ayrılma yanlısı) eğilimleri mevcut koşullar altında gelişmek için olanak bulamazlar. Bu tür eğilimler yalnızca rejime karşı olmakla kacaklar ve bunun dışında başka hiç bir yere varamayacaklardır.

Devrimci hareket bu eğilimler (ve guruplar) yüzünden tüm Kuzistanlı Arap hareketlerini siliip atamaz. Kuzistanlı Araplar arasında ilerici bir hareketin kurulmasına dolaylı ve dolaysız olarak katkıda bulunmak devrimci hareketin görevidir.

Silahlı devrimci hareket, düşmana karşı halk kitlelerinin katıldığı topyekün bir savaş yürütmek için, ezilen ulusların hareketi üzerinde özellikle durmalıdır. Bu hareketlerin başlaması rejim birliklerini ve onların emperyalist bekçilerini geniş bir askeri çatışmaya zorlayacak, bölgesel bir bunalıma düşürecek ve sonunda askeri ve ekonomik yedeklerini yok edecektir. Kitlelerin gücü bu ulusal hareketler içinde birleşecektir.

Silahlı devrimci hareket bir kitle hareketini başlatabilmek için, ulusal hareketlerle dayanışma ve birliğe varmış olmalıdır.

(*) Irakta hükümet partisi.

(*) **Separatizm:** Özellikle ulusal azınlıkların yada grup ve aşiretlerin, politik, düşünsel ve dini tecriti-ç.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	5
ÖNSÖZ	9
1. BİR KİTLE HAREKETİNİN YOKLUĞUNDA ÖNCÜYE DÜŞEN GÖREVLER	11
2. HAREKETİN DURGUNLUK DÖNEMİNİ KISALTAN YADA UZATAN ETKENLER	17
3. BAŞLANGIÇ DÖNEMİNDE SİLAHLI MÜCADELENİN ÖRGÜTLENME ŞEKLİ VE TEMEL TAKTİĞİ	27
4. SİLAHLI DEVRİMCİ HAREKET VE KİTLELERİN SEFERBER EDİLMESİ	68
5. SİLAHLI MÜCADELENİN BAŞLAMASI VE SONUÇLARI	91
6. KIRDA SİLAHLI MÜCADELE	116

BIJAN DJAZANI

BIJAN DJAZANI

1937 yılında Tahran'da doğan Bijan Djazani daha 10 yaşlarındayken politik faaliyetlere katılmış ve CIA tarafından düzenlenen 1953 darbesinden kısa süre sonra, henüz 16 yaşındayken ilk kez tutuklanmıştır. Daha sonra birçok kez hapishaneye giren Djazani'ye orta çağın ve çağımızın tüm işkence yöntemleri uygulanmıştır. Tudeh Partisi'nin ihaneti üzerine bu partiden kopan bazı yoldaşlarla 1963'te bağımsız bir marksist-leninist grup oluşturmuştur. Bu grup, İran'da silâhlı mücadelenin gerekliliğine inanan ve bunun için uzun bir hazırlığa giren ilk gruptur. 1967'de polis tarafından ortaya çıkarılan grubun Djazani başta olmak üzere bazı üyeleri tutuklanmıştır. Grubun diğer üyeleri dışarıda hazırlığı sürdürmüş ve 1971 yılında Siah-Kal ayaklanması ile silahlı mücadeleyi başlatmıştır.

15 yıl hüküm giyen Djazani, silahlı mücadelenin teorik ve örgütsel yazılarını sürekli geliştirmiş, hapisyanede birçok değerli yazılar yazmıştır. Bu kitap bunlardan biridir. Çağdaş devrimci resim sanatında da yeteneğini ortaya koymuş ve içlerinde «tutuklu», «Siah Kal» adlı eserler de bulunan bir dizi eser bırakmıştır.

Devrimcilerden, onlar zindandayken bile korkan rejim, Djazani ve 8 yoldaşı katlederek, bu yoldaşların «kaçarken vurulduğunu» açıklamıştır. Bu yalan ve alçaklık, dünya kamuoyu tarafından kınanmıştır.

Bijan Djazani yorulmaz bir marksist-leninist devrimci ve eylemciydi. Aynı zamanda çok iyi bir teorisyen, tarihçi ve sanatçıydı.

İran Halkının yeni Devrimci Hareketi İçin Destek Komitesi tarafından çevrilmiş ve yayınlanmıştır (Avusturya).